

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਵੀ ਵਧੀਆ
Lowest Air Fares For INDIA

AB TRAVEL SERVICES
Ph.847-630-2096

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS

SUPER 8
Kansas
50 Units, Interior Corridor
Manager's Apartment
Grossing-\$815,000
Asking- 3.4 Times

Jas Randhawa
510.406.5056

Bob Seth
408.807.9784

INDUS VALLEY INVESTMENTS

Worldwide Travel, Inc.

Established Since 1975.

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

Ph: 734-525-7304

Toll Free: 800-504-3044

Lowest Fare Guaranteed

Tenth Year in Publication ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 17, April 25, 2009 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਉਤੇ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਦੇ ਗੇੜਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਛਪਣ ਤੱਕ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ 2 ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸੇ ਵੀ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਤਿੱਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਗੂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਗੂਆਂ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖੇ, ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਘਰੇਲੀ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਲੜਾਈ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਹਾਰ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰ ਭਾਰੂ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਿਰੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਹੈ ਤੇ ਮੁੱਖ ਦਬਦਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦਾ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ 2009

ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਅੱਗੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਰੋਜ਼ੇ 60-40 ਦੀ ਹੀ। ਬਠਿੰਡਾ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੱਟ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਰਾਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ ਖਾਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਵੋਟ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨੁਕਤਾ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਜੱਟ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਵੋਟ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਅਕਸਰ ਹੀ ਗਰਜਵੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 3 ਉੱਤੇ)

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਲੰਘੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਬੱਚੇ (ਖਬਰ ਸਫਾ 17 'ਤੇ)

ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਝੱਲ: ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਦੱਬੇ ਮੁਰਦੇ ਪੁੱਟਣ ਲਗੇ

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਜਲੰਧਰ: ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ 'ਤੇ ਚਿੱਕੜ-ਉਛਾਲੀ ਕਰਦੀਆਂ, ਦੱਬੇ ਮੁਰਦੇ ਪੁੱਟਦੀਆਂ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਗੱਲ ਵੱਢਣ ਵਲ ਅਹੁਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਾਲੇ 'ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ' ਅਤੇ 'ਲੋਹ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਪਿਘਲਣ' ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਅਜੇ ਬੰਮਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ

ਨੇਤਾ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ 'ਬੁੱਢੀ ਕਾਂਗਰਸ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਗੁੱਡੀ ਕਾਂਗਰਸ' ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ.) ਦੇ ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਸਬੰਧੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਰਗੜੇ ਲਾਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਡ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੁੱਲ ਮੰਨਦਿਆਂ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਵਲੋਂ 'ਮਾਈ ਕੰਟਰੀ ਮਾਈ ਲਾਈਫ' ਵਿਚ

ਤੇ 24 ਜੁਲਾਈ 1984 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲਮੋਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਵਲੋਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਾਲੇ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿਆ ਪਾਤਾ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਘੇ ਸੁੱਕਰਵਾਰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉੱਤੇ)

North American Truck Stop

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!!

ਕੈਰੀਅਰ ਬਰਮੇਕਿੰਗ ਐਂਡ
ਕੈਰੀਅਰ ਯੂਨਿਟ
ਇੰਜਣ ਇਥੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ
ਉਤੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਸਰਵਿਸ
ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਜਬ ਭਾਅ

909-350-3310, 909-697-5808

balwindernats@yahoo.com

14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337

MICHIGAN WORKS APPROVED! **ALL STARS** NO WAITING!

★ TRUCK DRIVING SCHOOL INC ★
151 MILITARY ST. ★ DETROIT, MI 48209

313-841-2222

CDL A, B, P & S
WITH AIR BRAKE

CDL LICENSING IN JUST 3 WEEKS! WE ARE AFFILIATED WITH NWLB

WE OFFER FULL TIME, PART TIME, AND WEEKEND CLASSES TO ACCOMMODATE YOUR SCHEDULING NEEDS

- ★ Assist in job placement
- ★ Flexible hours, fit your Schedule
- ★ More than 25 years experience
- ★ UP TO \$750 TO \$900 PER WEEK!
- ★ REFRESHER COURSES AVAILABLE
- ★ ONE-ON-ONE TRAINING

VISIT US ONLINE AT ALLSTARSCDL.COM
EMAIL US AT WWW.ALLSTARSTRUCKSCHOOL@YAHOO.COM

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ।

We Will Beat Any Deal

Hotel POS System

On a Discounted Rate for
Credit Card and ATM
Processings Best Deal for all
Business Owners Save Money

Credit Card

Loans

ATM

INSURANCE

Check Guaranteed

Credit Card Advance Funding

Wright Express
Voyager
Fuelman
Fleetscards

Need Financing?

We do Financing for
Hotel/Motels, Gas Stations,
and other Commercial Properties

Call Mr. Amrit Patel
ATM Credit Card Services

1-877-ATM-0003

SINGH

PINLESS COMMUNICATION

www.singhpinless.com

(ਇਸ ਸਾਈਟ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਫੋਨ ਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।)

ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਰਤੀਆ ਸਸਤੀ ਫੋਨ ਕੰਪਨੀ

2.2¢
PER
MINUTE

\$100 ਵਿੱਚ 75 ਘੰਟੇ

ਗੱਲ ਕਰੋ

ਇੰਡੀਆ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੇ

ਇੰਡੀਆ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੇ 75 ਘੰਟੇ (4545 ਮਿੰਟ) ਗੱਲ ਕਰੋ

ਕਾਲ ਕਰੋ 661-889-1927

NO

Hidden Charges
Connection Fee
Monthly Fee
Other Charges

2.5¢
PER
MINUTE

ਇੰਡੀਆ ਘਰ ਵਾਲੇ ਫੋਨ ਤੇ
66 ਘੰਟੇ 40 ਮਿੰਟ
(4000 ਮਿੰਟ) ਗੱਲ ਕਰੋ

GOOD / BAD / UGLY CREDIT WE DO IT ALL

Up to 97% Loan to Value Purchase / Cashout / Refinance

30 yrs Fixed @ 4.875 % APR Apply Today!!!!

Conforming Loans
Jumbo Loans

FHA Loans

- * Purchase upto 97%
- * FHA Refinance / Cash Out 95%

Gift Towards

Downpayment OK

FHA Streamline Refinance

- * No Credit check
- * No Credit Underwriting
- * No Income Verification

PAN AMERICAN MORTGAGE LLC

A WHOLLY OWNED SUBSIDIARY OF PAN AMERICAN BANK

A Full Service Mortgage Broker affiliated with Lenders & Investors throughout the Country

Office: 847-874-4884

Fax: 847-874-4885

We give Written Good Faith Estimates and We are right on the MONEY

97% Financing Available on 2-Unit / Single Family Home/ Town Home/ Condo.

We Have
Extended
Hours to
Serve you
better.

WE GIVE YOU WHAT WE QUOTE YOU

Contact: Waqar Qureshi @ 847-361-0606 (Cell)

QSQ Financial Inc. 7848 N Lincoln Ave. Skokie, IL 60076

!!LOAN MODIFICATION!!

Don't Let your Dream Home Foreclose!!! Apply for LOAN MODIFICATION TODAY!!!

No Credit Check, Mortgage Lates are Okay
Free Consultation Available

Late on your Mortgage Payments? NO PROBLEM!!! CALL OUR LOAN MODIFICATION EXPERTS

Attn. Gas Station / Motel Managers Be a Business Owner
We Have Very Good Opportunities Available For First Time Business Buyers.

- * Financing Available for Gas stations / Hotels / Motels / Flagged and Unflagged.
- * Working Capital available for Flagged and Unflagged Businesses with or without real estate.
- * Limo / Fleet Loans available.

* Gas Station for Sale at busy Intersection on Northwest Suburbs. \$ 199,000.00

* Liquor Store for Sale in Milwaukee, WI \$199,000.00

* Grocery Store for Sale in Northwestern Suburbs. \$ 79,000.00

* Loan Modifications for Residential / Commercial Loans Call us today.

Contact: Amar Singh @ 312-719-0505 (Cell)

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਉਤੇ

ਕੈਪਟਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਥੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਲੜਦਿਆਂ ਬਹੁਤੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰੈਡੀਕਲ ਧਿਰਾਂ ਬਾਦਲ ਨਾਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਹਿਮਾਕਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡੇਰੇਦਾਰ ਕੋਲ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਮੁੱਚੀ ਤਾਕਤ ਝੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਸੀਟ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਜਥੇਬੰਦਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ, ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਅੱਗੇ ਹਨ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲੋਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਮਨਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਲੜਦਿਆਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਘਰ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਰ ਘਰ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਕੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਪੈਟਿਆਂ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੁੱਚੇ ਵੋਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਵੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਹਾਲੇ ਗੋਤ੍ਰੇ ਵਿਚੋਂ ਪੂਣੀ ਹੀ ਕੱਤੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਹਾਲਤ

ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨਾ ਰੁਲਣਾ ਅਤੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਫਸਲ ਹੋਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਬਿੱਲ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਰ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਬਹੁਤੇ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਰੈਡੀਕਲ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਬਣ ਨਹੀਂ ਸਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ 60-40 ਦੀ ਰੋਸ਼ੋ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਏਨੇ ਕੁ ਫਰਕ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਲੁਕਿਆ-ਛੁੱਪਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹਾੜੀ ਦੀ ਵਾਢੀ ਕਾਰਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰੀਂ ਵੀ ਜੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਨਤੀਜੇ ਵਧੇਰੇ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹੋਣਗੇ।

ਬਠਿੰਡਾ: ਕਰੜਾ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੱਖਾਂ ਭਾਰ

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ
ਬਠਿੰਡਾ : ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ

ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਾਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੰਗ ਫਸ ਗਏ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇਹ ਸੀਟ ਏਨੇ ਵੱਕਾਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਥੇ ਝੋਂਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਕੀ ਸੀਟਾਂ ਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਵਾਧੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲ ਤੁਰੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਫਫੜੇ ਅਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਲੰਘੀ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਿਬੜਾ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ।

ਇੰਜ ਹੀ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਬੂਲ ਲਈ। ਅਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਾਉਣ ਬਠਿੰਡੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ 4 ਮਈ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜਣਗੇ। 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਬੀਬੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਉਣਗੇ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਪਰਵਾਰ ਇੰਨਾ ਹਿਲਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ 12 ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ

ਕਈ ਅਕਾਲੀ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ ਕਾਂਗਰਸ ਖੇਮੇ 'ਚ

ਕੇ ਇਕੱਲੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਹੀ ਵੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਝ ਇਹ ਗੱਲ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀ ਅਤੇ ਲੱਠਮਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਢੇਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਉਧਰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਿਤਵਾਨੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਸਮੇਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੀਟਾਂ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਝੁਨੀਆਂ ਦਸਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਖੜਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਡੱਟ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਪਿਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਧੀਕੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।' ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਸੋਚਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਵਾਰ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ

ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ।' ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁਕਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਬਾਬਾ ਸੀਚੋਵਾਲ ਵਲੋਂ ਸੂਬਾ ਕੀਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਫਫੜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ-ਮਾਨਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਅਕਾਲੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਉਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਕਈ ਵਿਧਾਇਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਚਾਉਕੇ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਖ਼ਸ਼ੀਵਾਲਾ, ਗੱਜਣ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਮਰਹੂਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਆਲਾ ਦਾ ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿਲਵਾਂ ਤੇ ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਆਏ ਹਾਂ।

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ 2 ਮਈ ਨੂੰ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ: ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਗਰੀਨਵੁੱਡ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਜੰਗਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜਥਾ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਦੀਵਾਨ ਸਵੇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੋਨੋਂ ਵੇਲੇ ਸਜਣਗੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੋਨ 317-884-4708 ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

SIDHU & ASSOCIATES REALTY COMMERCIAL REAL ESTATE

GAS STATION, HOTEL, LIQUOR STORE
RESIDENTIAL REAL ESTATE IN ILLINOIS

ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ,
ਮੋਟਲ, ਹੋਟਲ,
ਲਿਕਰ ਸਟੋਰ ਅਤੇ
ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ
ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ/
ਵੇਚਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੱਧੂ

Baljit (BJ) Sidhu, Broker

Cell: 630-862-0941

Fax: 630-423-4024

sidhu-realty@hotmail.com

ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ
ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ
ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ
ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ
ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ
ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ
ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ
ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ
ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

Same day service in
Chicago and suburbs

Amar Carpets Inc

ਵੈਸਟਰਨ ਅਵੇਨਿਊ ਤੋਂ ਅਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

Ph: 773-508-5253, 773-507-8043, Fax: 773-508-5249

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ 'ਚ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੁਹਰਾਈਆਂ

*** ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਰੀਪੇਰੀਅਨ ਹੱਲ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ * ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚਾ**
*** ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਉਗਰਾਹੇ ਜਾਂਦੇ ਅੱਧੇ ਟੈਕਸ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ * ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਦੀ ਖੈਰ ਮੰਗੀ**

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰ ਪੁਰਾਣਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੰਘੀ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਤੈਅ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਕ, ਸਮਾਜਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਰੀਪੇਰੀਅਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਅਪਣੇ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਵਧੇਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਇਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਰਜ਼ਾ

ਮੁਆਫ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧੰਦਿਆਂ ਲਈ 4 ਫੀ ਸਦੀ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵੀ ਇਸੇ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ

ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਟੈਕਸ ਆਦਿ ਘੱਟ ਕਰ ਕੇ ਡੀਜ਼ਲ 10 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਘੱਟ ਕਰਨ, ਗੈਸ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ 'ਤੇ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਕਰੇ ਜਿਸ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ

ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਵਖਰਾ ਫੰਡ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ 'ਚ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਘਟੇ ਘੱਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਬੇਦੀ ਵਲੋਂ ਕਮਾਊ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਰਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਲੀਨਾਇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ ਰਾਡ ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਧਨ ਜੁਟਾਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ 'ਚੋਂ ਚੋਟੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਨੇ ਉਹਨੂੰ 'ਮੇਰਾ ਸਿੱਖ ਯੋਧਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਨਵੇਂ ਗਵਰਨਰ ਪੈਟ ਕੁਇਨ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਰਾਬਰਟ ਰੀਡ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਟਰੇਡ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦਫਤਰ 'ਚ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਨੇ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚੋਂ ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਲਈ ਤਕੜਾ ਧਨ

ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਜੂਨ 2003 'ਚ ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਨੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ 111,708 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ 'ਚ ਨੌਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਪਾਰ ਦਫਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬੇਦੀ ਤੇ ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਮਰਥਕ ਰਘੂਵੀਰ ਨਾਇਕ ਦਾ ਨਾਮ ਉਭਰਿਆ ਸੀ। ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਸੈਨੇਟ ਸੀਟ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਕੁਇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹਦਾ ਬਲਾਇਗੋਵਿਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕਰ ਅਮਰੀਸ਼ ਮਹਾਜਨ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸਾਂਝ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ।

ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਲ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸਾਂਝ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. 'ਚ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹਿਣਗੇ।

ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਨੂੰ 116 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਪਲਾਟ ਅਤੇ ਫਲੈਟ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹਰ ਗ਼ਰੀਬ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 35 ਕਿਲੋ ਕਣਕ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇਵੇਗੀ। ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਰਾਜਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ 50 ਫੀ ਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਟੈਕਸਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਧੰਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲੀ 'ਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨਾਜ ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਂਝ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਕੋਰੀਡੋਰ ਜਲਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਵਿਮੁਕਤ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ

ਕਰਾਉਣ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪਸਾਰ, ਬਿਹਤਰ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣਾ, ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ 'ਚੋਂ ਨਾਮ ਕਟਾਉਣ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਸਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਤੌੜ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨ. ਡੀ. ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ 'ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਤਾਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਇਫਕੈਪਸ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਛਾਪੇਗੀ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਇਫਕੈਪਸ (ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਾਰ ਕੰਨਫਲਿਕਟ ਐਂਡ ਪੀਸ ਸਟੱਡੀਜ਼) ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣ ਦਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਸਮਾਜਕ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ, ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਜੋਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਸਬੰਧੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਸਫ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਫ਼ਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਸਬੰਧੀ ਰਾਏ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2009 ਤੱਕ ਇਫਕੈਪਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਕ 30 ਅਗਸਤ, 2009 ਸ਼ਾਮ ਦੇ 5 ਵਜੇ ਹੈ। ਭੇਜੇ ਗਏ ਲੇਖ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋਰ ਛਪਣੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ।

ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ WWW.IFCAPS.ORG ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵੇਨ ਸਟੇਟ ਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ 9ਵੇਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ

ਡਿਟਰਾਇਟ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ): ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੰਡੇ ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੰਘੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਡਿਟਰਾਇਟ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਇਥੇ ਵੇਨ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਮੈਡੀਸਨ ਹਾਈਟਸ, ਸਿੱਖ ਟੈਪਲ ਰਾਚੈਸਟਰ ਹਿਲਜ਼, ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਹਿਡਨ ਪਾਲਜ਼, ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪਲਿਮਥ, ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਰਾਉਨਸ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਕੈਂਟਨ) ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ।

ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਡੇਵਿਡ ਅਕਾਦਮੀ ਐਂਡਰ ਗਰੈਜੂਏਟ ਲਾਈਬਰੇਰੀ ਵਿਖੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਉਚੀਆਂ ਉਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਜਦ ਕੰਨੀ ਪੈਦੀ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਗੱਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਖਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੇਠ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਕੇਸਰੀ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਿਛੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨੰਨੇ ਮੁੰਨੇ

ਬੱਚੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਕਿਰਪਾਨਾਂ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੈਨਰਜ਼ ਫੜ੍ਹੀ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਅਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ ਸਮੁੱਚੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੈਂਪਸ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਕੈਂਟਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜਦ ਬੈਂਡ ਵਜਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਜਦ 2001 ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਵੇਂ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਸੀ ਪਰ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜੋਸ਼ ਕਹਿਰਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਡਿਟਰਾਇਟ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਥ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਇਹ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਡੇ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਡੇਵਿਡ ਅਕਾਦਮੀ ਐਂਡਰ

ਗਰੈਜੂਏਟ ਲਾਈਬਰੇਰੀ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਗਲੈਨ ਮਾਲ ਸੜਕ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਐਨਬਨੀ ਵੇਨ ਡਰਾਈਵ ਤੇ ਵਾਰਨ ਐਵੀਨਿਊ ਰਾਹੀਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ ਐਵੀਨਿਊ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਡੇਵਿਡ ਅਕਾਦਮੀ ਐਂਡਰ ਗਰੈਜੂਏਟ ਲਾਈਬਰੇਰੀ ਵਿਖੇ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਰਾਉਨਸ ਟਾਊਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਗੱਤਕਾ ਖੇਡ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।

ਉਪਰੰਤ ਵੇਨ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਕਰੀਬ ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੱਥਿਆਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਅਟੁੱਟ ਲੰਗਰ ਵਰਤਿਆ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਕੈਂਟਨ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਫੰਡ ਰੋਜਿੰਗ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਟੀ ਸ਼ਰਟਾਂ ਦੀ ਸਟਾਲ ਵੀ ਲਗਾਈ ਗਈ।

Desi Bazar

Now Proudly Serving You At Two Locations

916 E. Main Street #118,
Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040
Fax: 317-888-2050

6663 W Washington St
Indianapolis, IN 46231
Tel: 317-247-7240
Fax: 317-247-7250

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies
and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਡੈਲਸ-ਫੋਰਟਵਰਥ ਵਿਚ ਸਜਿਆ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਰਾਣਾ ਇਕਬਾਲ): ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸਾਜੇ ਗਏ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਡੈਲਸ-ਫੋਰਟਵਰਥ ਵਿਚ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਇਕ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੰਘਾ ਸਨ। ਇਕ ਸਜੀ ਹੋਈ ਫਲੋਟ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਲਕੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ

ਘਰਾਂ- ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ, ਗਾਰਲੈਂਡ, ਸਿੱਖ ਸਭਾ ਰਿਚਰਡਸਨ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਯੂਲਿਸ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਕਾਲ ਜੋਤ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹੈਜ਼ਲਟ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਸਮੇਤ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਨ ਐਨਟੋਨਿਓ ਤੋਂ ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਲੈਨੋ

ਦੀ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਲੰਘ ਰਹੇ ਜਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਸਲਾਂ ਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਅਲੱਗ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਸਤੇ ਵਿਚ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਠੰਡੇ ਦਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲਾਏ ਗਏ। ਕੁਝ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਬੰਧੀ ਮਾਟੋ ਤੇ

ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਹੋਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਭਾਈ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਏ। ਇਕ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਹੀ ਉਠਿਆ। ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੂਨ 84 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ 25ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਸ਼ਰਧਾ

ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹੈਜ਼ਲਟ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਚਾਹ-ਪਕੜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੰਗਰ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੌਬੀ ਬਰਾੜ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਬੌਬੀ, ਪਿੰਦਾ ਮਾਨ, ਮਾਈਕ ਸੰਘਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰੋਤਾ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਾਰਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ।

ਵਿਸਾਖੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ:

ਡੈਲਸ-ਫੋਰਟਵਰਥ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਨੇ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਪੰਥਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ।

ਧੋਨੀ ਤੇ ਭੱਜੀ ਵਲੋਂ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਤੋਂ ਵਧ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ!

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਟੀਮ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਣ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭੱਜੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਟਿਲ ਹੱਥੋਂ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜ ਗਈ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਭੱਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਕਟ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਭੱਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕੋਰਾ ਝੂਠ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਐਡ ਲਈ ਸੂਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਬਿਖੇਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਹੀ ਰੰਗ ਬਰੰਗੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਪੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜੀ ਸੰਗਤ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪੰਜਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ

ਕਸਬੇ ਦੀ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਫੇਸ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸਜਾਏ ਹੋਏ ਪੰਜ ਫਲੋਟ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਉਤੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਖੰਡੇ ਦਾ ਮਾਡਲ ਸੀ, ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਨ। ਤੀਜੇ ਫਲੋਟ ਉਤੇ ਪੂਰੇ ਸਿੱਖੀ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਬਣੇ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਚੌਥੇ ਫਲੋਟ 'ਤੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਪੰਜਵਾਂ ਫਲੋਟ ਪੰਜਾਬੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੋਂਦ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੈਕਾਰਿਆਂ

ਬੈਨਰ ਵੀ ਫੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਗਤਕੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਗਤਕੇ ਦੇ ਜੋਹਰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਚਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਡੈਲਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਾਪਸ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਜਿਥੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਯੂਲਿਸ ਤੋਂ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਾਨ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਦੇ ਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਸਾਏ ਮਾਰਗ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪਲੈਨੋ ਕਸਬੇ ਦੀ ਮੇਅਰ ਪੈਟ ਏਵਨਜ਼ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਕਾਲ ਜੋਤ ਤੋਂ ਬੀਬੀ ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਮੱਲ੍ਹੀ ਨੇ ਕਰਵਾਈ। ਮੇਅਰ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਸ਼ਰਾਹਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਭਾਈ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਅਰੰਭੇ ਗਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਤਾ ਸਿੱਖ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵੱਲ ਇਕ ਕਦਮ ਹੈ। ਇੰਟਰਫੇਸ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ। ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮੈਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਗਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੋਇਆ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਇੰਜ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇੰਟਰਫੇਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਭਾਈ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਹੋਰਾਂ ਕਰਵਾਈ। ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਗਾਰਲੈਂਡ ਵਲੋਂ ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ

Aero Travel & Tours Inc.

8401 N. Crawford Ave #105, Skokie IL 60076

Serving The Community Since 1981

Most Economical Fares & Confirmed Seats to Indian, Pakistan, Bangladesh, Europe and Middle East.

Consolidators For All Major Airlines

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

Toll Free: (800) 679-1328

or (847) 677-2021

e-mail: aerotravel@gmail.com

COLDWELL BANKER

KARN GILL

Canton, MI

REALTOR

LOAN OFFICER

(Evergreen Mortgage)

- New Purchase, Home Loans
- Existing Mortgage, Refinancing
- Lowest Possible Closing Cost, 0 Point
- Lowest Possible Bank Interest Rates
- Lowest Possible Monthly Payments

REALTOR

(Coldwell Banker Preferred)

-Help Buying a House -Help Selling a House
Discount on Sale Commission Rates
Trust, Honesty, Understanding PLUS

734-612-9984

KarnGill@Hotmail.com

www.KarnGill.com

Karn Gill

R K

Carpet & Flooring, Inc.

ਵਾਜ਼ਬ ਭਾਅ,
ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰਵਿਸ

- *Commercial
- *Residential
- *Industrial
- *Sales
- *Installation
- *Cleaning
- *Repair

6346 N. Claremont Ave.
Chicago, IL 60659

Ravinder Singh Ravi

Ph. 773-761-6888

Fax: 773-761-6865

Punjab Times
Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 75 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 350 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer
The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.
Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.
All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਝੱਲ:ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਦੱਬੇ ਮੁਰਦੇ ਪੁੱਟਣ ਲਗੇ

ਇਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਦਵ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਗੂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਗਾਂਹ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਜਨਤਕ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲੂ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ, ਉਥੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁਧ ਤਲਖ਼ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ 'ਭਾਰਤ ਜਲਾਓ ਪਾਰਟੀ' ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜਲਦਿਆਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਵਾਇਲਰ ਰਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ 1992 ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ

ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹਿਆ ਸੀ ਤੇ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ ਨੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਪੁੰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ 'ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ' ਸਬੰਧੀ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਟਿੱਖਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਅਡਵਾਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਕਾਲਾ ਧਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਸੁਚੇਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਕਢਾ ਲੈਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਛਾਲ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਦ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਚੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਐਲ. ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਪਿਛਲੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਕੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ? ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਜੰਮੀਪੁਰ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਆਗੂ ਜਦੋਂ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਲੇ

ਧਨ ਦੀ ਧੁਲਾਈ ਰੋਕਣ ਲਈ 2002 ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਦਾ ਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 2004 ਅਤੇ 2009 ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖੇ ਧਨ 'ਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 500 ਤੋਂ 1400 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ 2006, 2007 ਅਤੇ 2008 ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਈ ਇਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਵਲ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਪਿਆ ਪੈਸਾ 1456 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ 1891 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸਵਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ

ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਦਾਰੇ (ਓ.ਈ.ਸੀ.ਡੀ.) ਨੇ ਗੈਰ-ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਫਾਇਨੈਂਸੀਅਲ ਐਕਸ਼ਨ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਦੱਬੇ ਮੁਰਦੇ ਉਖਾੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਵਕਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇ ਦੇਣ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਭਲਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਛੱਡ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੌਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ।

ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਮਿਲਿਆ ਦੋ ਇੰਚ ਦਾ ਕੇਲੇ ਦਾ ਰੁੱਖ

ਲੰਡਨ:ਮੰਨੋ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਪਰ ਰੂਸ ਦੇ ਸਰਜਨਾਂ ਨੂੰ 28 ਸਾਲ ਦੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਫੇਫੜਿਆਂ 'ਚੋਂ ਕੇਲੇ ਦਾ ਦੋ ਇੰਚ ਦਾ ਰੁੱਖ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਰੂਸ ਦੇ ਉਮਲ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਇਜ਼ਵੇਸਕ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਆਰਤਿਓਮ ਸਿਦਰੋਕਿਨ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫੇਫੜਿਆਂ 'ਚ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਉਪਰੋਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਫੇਫੜੇ ਖੋਲੇ ਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਇੰਚ ਦਾ ਕੇਲੇ ਦਾ ਰੁੱਖ ਮਿਲਿਆ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਦਰੋਕਿਨ ਛਾਤੀ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਦਰਦ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੀ ਖੰਘ 'ਚ ਖੂਨ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਭਰੋਸਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਸਰੇ 'ਚ ਨਾਸੂਰ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ। ਡਾ. ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਕਾਮਸ਼ੇਵ ਨੇ

‘ਡੋਲੀ ਟੈਲੀਗਰਾਫ’ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰੋਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹਦੇ ਫੈਫੜੇ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਜਨਾਂ ਨੇ ਟਿਸ਼ੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਚੌਂਕ ਗਏ। ਡਾ. ਕਾਮਸ਼ੇਵ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਾਇਆਜਾਲ 'ਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਾਇਕ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਕੇਲੇ ਦਾ ਇਕ ਰੁੱਖ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਦਰੋਕਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਦੇ ਸਾਹ ਨਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਜ ਅੰਦਰ ਲੰਘਾ ਗਿਆ ਹੋਏਗਾ, ਜੋ ਬਾਅਦ 'ਚ ਫੁਟ ਗਿਆ।

ਇਹ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਰੁੱਖ ਮਰੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕ ਹਵਾ ਨਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਖਹਿ ਕੇ ਦਰਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿਦਰੋਕਿਨ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਨੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਗਾਹ ਪਾਇਆ

– ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਤਰਨ ਤਾਰਨ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਾਰੀ ਇੱਕਨ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਏ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਕ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ 13 ਦੀਆਂ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚੇਗੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਪੂਤ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏਗੀ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਵਰ੍ਹਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਲੰਕਿਤ ਕਰ ਰਹੇ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬਾਦਲ ਜੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਨਸਿਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਨਗਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕੇ ਬਾਦਲ ਦਾ ਛੋਕਰ ਵਾਧਾ ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਪੋਲਿੰਗ ਬੂਝਾ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਡੱਬੀ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਦੂਸਰੇ

ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ, ਇਕ ਵਾਰ ਜਿਤਾ ਦਿਉ ਮੈਂ ਫਿਰ ਹਾਰਦਾ ਨਹੀਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਏਨੇ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਜਿਤਾਈ ਜਾਣਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਗੁਰਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਿਉਲ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘਸੀਟਪੁਰਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛੱਜਲ ਵੰਡੀ ਆਦਿ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਮਾਝਾ ਮਾਲਵਾ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਸਮੀਕਰਣ : ਨਵੀਂ ਹਲਕਾ ਬੰਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਨਵਾਂ ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚਾਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਹਲਕੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ , ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੱਟੀ ਤੇ ਖੇਮਕਰਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ,

ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ

ਅਸੈਂਬਲੀ ਹਲਕੇ ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਤੇ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਦੁਆਬੇ ਦੇ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋ ਅਸੈਂਬਲੀ ਹਲਕੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ, ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦਾ ਇਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਹਲਕਾ, ਜ਼ੀਰਾ ਵੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਲੀਡ ਲੈ ਕੇ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਸਵ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਜਿੱਤੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਸੀਟ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਟ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਅਕਾਲੀ ਸੀਟ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਹਲਕਾਬੰਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ

ਇਸ ਵਾਰ ਨਤੀਜੇ ਬਦਲ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਏ ਨਾ ਹੀ ਕਦੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੁਣੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਿਆ। ਕਪੂਰਥਲਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਿਲਾਂ ਰਾਣਾ ਸੂਗਰ ਮਿਲ ਤੇ ਰਾਣਾ ਡਿਸਟੀਲਰੀ ਲੋਹਕਾ ਵੀ ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਉਹਨਾਂ ਕਾਫੀ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਹਰੇਕ ਵੋਟਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਮਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਢਹਿਣ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹੈ। ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਕਾਫੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਸਰਪੰਚ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬਣਾ ਲਏ, ਪਰ ਹੁਣ ਲੋਕ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਣੇ ਦੇ ਖੇਮੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਬੁਹਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਨ, ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਣਾ ਦਾ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਦੋ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈਂਕੜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੀ

ਜਲੰਧਰ : ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਵਿੱਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨਵੇਂ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੁੱਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਵਾ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਕੁਝ ਉੱਚਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ, ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੱਥਮ-ਗੁੱਥਾ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰਾਜਸੀ ਚੋਣ ਅਖਾੜਾ ਇਸ ਵਾਰ ਮਾਝੇ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਲਵੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੁੰਝਾ ਹੀ ਫਿਰ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਦੁਆਬੇ ਤੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਾਂਜਾ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਈ ਸੀ। ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਇਹ ਆਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਦੁਆਬੇ ਤੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉਪਰ ਆ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਮੁੜ ਹਾਵੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਗਏ ਹਨ।

ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮੰਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਦੇ ਹਾਥੀ ਦੀ ਸੁਸਤ ਚਾਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੁਆਬੇ ਤੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ 'ਚ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਬੇਹੱਦ ਸਖ਼ਤ ਹੈ। ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਖ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀਅ-ਜਾਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਉੱਪਰ ਅੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ 60 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਫੰਡ ਬੋਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੋ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹਲਕੇ ਹੀ ਵੱਕਾਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਜਲਵਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕੀਤੇ ਰੋਡ ਸ਼ੋਅ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਉਪਰ ਹੋਏ ਇਕੱਠ ਨੇ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਭਲਵਾਨ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਭੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੱਦ ਤਾਂ ਛੋਟਾ ਕਰ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੁਖਬੀਰ ਆਪਣਾ ਕੱਦ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧੂਹ-ਪਾਊ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

1997, ਫਿਰ 2002 ਤੇ 2004 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਧੁੰਮਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵੱਡੇ ਤੇ ਛੋਟੇ ਬਾਦਲ ਦੇ ਰੋਲ ਘੁੰਮਣ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਆਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ 2007 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ

ਦਲ ਦਾ ਸਿਰਫ 48 ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਜਾਣਾ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਤੇ ਧੂਹ ਪਾਊ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਇਸ ਅਕਸ ਨੂੰ ਲੱਖ ਯਤਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਢਾਅ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕੇ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਆਖਿਰ ਇਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਵੀ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਜ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ

ਸੀ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਫਿਰ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਪਰ ਹੀ ਜਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਇਆ।

ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਟਾਈਟਲਰ ਮੁੱਦੇ ਉੱਪਰ ਰੋਲਾ ਪੈਣ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਿੰਦੂ ਵਸੋਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵਧੇਰੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਜੋਗੇ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਦੇਖੋ, ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੜੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬੋਲਣ 'ਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ ਹੀ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਸਗੋਂ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸੀ ਸਫ਼ਬੰਦੀ ਲਈ ਰਸਤਾ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਣਗੇ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਕੈ. ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰਾਜਸੀ ਚੋਣ ਅਖਾੜਾ ਇਸ ਵਾਰ ਮਾਝੇ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਲਵੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੁੰਝਾ ਹੀ ਫਿਰ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਦੁਆਬੇ ਤੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਾਂਜਾ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਈ ਸੀ।

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

SUPER TRAVEL

847-676-9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR,
CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS
DELTA, AIR INDIA,
KLM, LUFTHANSA.

For Emergency
Call anytime at

847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India \$545
London \$250

LOANS! LOANS!! LOANS!!!

- ✓ Commercial loans- any size, anywhere!
- ✓ Residential Loans
- ✓ Purchase/Refinance
- ✓ Houses/Gas Stations/Franchises/Motels
- ✓ Grocery/Liquor Stores
- ✓ Churches

Rajesh Gupta
414-322-5722 Cell

ABC Mortgage

e-mail: gupta@abcmortgage.biz

6617 W. Capitol Dr. Milwaukee, WI 53216

www.abcmortgage.biz

414-462-2222 (Ph.)

414-462-2220 (Fax)

Business For Sale

2 BP Gas stations/convenience
plus a liquor store

1 store front on the lake with all fishing gear in
Lexington South Carolina

2nd in the downtown with liquor store next to
Presbyterian College of Clinton South Carolina

Both are family owned. All sales data and
photos to be provided to serious inquiries only

Please call Gurbinder Singh

Cell: 803-463-8670

Home 803-808-4020

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography
(with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN

(725-7926)

(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767

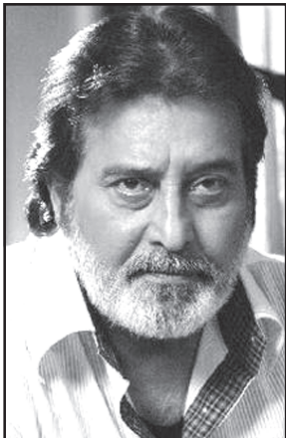
E-mail: raj@syanvideo.com

or visit at: www.syanvideo.com

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਹਲਕੇ 'ਚ ਫਸਵਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਹੈਟ-ਟਰਿਕ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਫਿਲਮੀ ਸਟਾਰ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਖੰਨਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਆਪਣੀ ਚੌਥੀ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਈ ਹਾਰ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਜੁੱਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1977 ਵਿਚ ਗੈਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਯਗ ਦੱਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1980 ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁੜ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਖਬੀਸ ਕੌਰ ਭਿੰਡਰ ਨੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਜਿੱਤਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। 1998 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਿੰਡਰ ਨੂੰ 1 ਲੱਖ 6 ਹਜ਼ਾਰ 833 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦੂਜਾ ਮੌਕਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੀਟ ਕਿਸੇ ਗੈਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਜਿੱਤੀ।

1999 ਅਤੇ 2004 ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਹੈਟ-ਟਰਿਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਵਲੋਂ ਠਾਕੁਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ-ਲੈਨਿਨਵਾਦੀ) ਵਲੋਂ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਖ਼ਤਪੁਰਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਖੰਨਾ ਜਿਥੇ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਬਾਜਵਾ ਵਲੋਂ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਮੁੜ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੀਟ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਜੋਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੁਕਾਬਲਾ ਬੜਾ ਹੀ ਫਸਵਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਨੋਦ

ਖੰਨਾ ਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਝਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਦਾ ਰੋਡ ਸ਼ੋਅ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰੀਵਾਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ 'ਚ ਪੈਂਦੇ 9 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 8 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ। ਵਿਧਾਇਕ ਵਲੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਾਥ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਖੰਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਮਰਹੂਮ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਰਹੇ। ਬੀ.ਏ. ਅਤੇ ਐਲ.ਐਲ.ਬੀ. ਪਾਸ ਬਾਜਵਾ 1980 ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਆਏ ਸਨ। 1983 ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣ ਲਏ ਗਏ। 1992 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਚੁਣੇ ਗਏ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ। 2007 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਹਾਰ ਗਈ ਤਾਂ

ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ

ਬਾਜਵਾ ਹੀ ਇਕ ਮਾਤਰ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਜਿੱਤੇ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਐਮ.ਐਲ.) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਖ਼ਤਪੁਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੇ ਗਰੀਬ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਫਟੂ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। 25 ਸਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਸਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਠਾਕੁਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਮਨਵਾਲ (ਪਠਾਨਕੋਟ) ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਿਚੋਂ ਬਸਪਾ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਬਸਪਾ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੁਕੀਨਣਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪਟਿਆਲਾ 'ਚ ਕੀਹਦੀ ਕਿਸਮਤ ਚਮਕੇਗੀ?

ਜਲੰਧਰ : ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 13 ਸੰਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਹਿਮ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਟਿਆਲਾ ਸੰਸਦੀ ਸੀਟ ਵਲ ਵੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਆਪਣੀ ਤੀਜੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਚੋਣ ਜੰਗ ਵਿਚ ਉਤਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਨਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਐੱਮ.ਪੀ.ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਦਾ ਜੋ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਅਰਬ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚ ਐੱਮ.ਏ. ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਥੇ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਕਾਨਵੇਟਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਬੀ.ਏ. ਪਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੀਚਰਜ਼ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਕੋਰਸ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲਾ ਸੰਸਦੀ ਸੀਟ ਵਿਚ 9 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦਿਹਾੜੀ, ਡੇਰਾ ਬੱਸੀ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਘਨੌਰ, ਨਾਭਾ, ਸਮਾਣਾ, ਸੂਤਰਾਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ 13 ਲੱਖ ਵੋਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲਾ ਸੰਸਦੀ ਸੀਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ਤਰੰਜੀ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲਣ ਲਈ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਦੀ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਗਰਮਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਕਦੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ। ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਿਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗੀ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲੱਗੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਵੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਅਮਰਿੰਦਰ

ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ

ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ

ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਉਛਾਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਨੇ ਸਨਅਤਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨਅਤੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ

ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਹੁਣ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਹਰਾਉਣ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਨੀਤ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2 ਸਾਲ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਗੱਢੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ 'ਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਸਨ। ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁੱਲ 21 ਮਹੀਨੇ ਜੇਲ ਕੱਟੀ ਹੈ। ਧਰਮਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ 'ਚ ਬੰਦ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਸਿੱਖ ਜਜ਼ੀਆ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਨਾਸੂਰ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਤਾਲਿਬਾਨ ਉਥੋਂ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕੁੱਝ ਘਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਇਕ ਆਗੂ ਦੇ ਅਗਵਾ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿਚ ਆਏ ਔਰਾਕਜ਼ਈ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਤੌਰ ਜਜ਼ੀਆ (ਕਰ) ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਜ਼ੀਆ ਵਜੋਂ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ ਸਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਸੌਦਾ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਚ ਤੈਅ ਹੋਇਆ। ਜਜ਼ੀਆ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਹੈ ਜੋ ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਾਸਨ ਤਹਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗ਼ੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 'ਡੇਲੀ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਕਮ ਮਿਲਣ ਪਿਛੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਲੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸੈਵੰਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹੁਣ ਔਰਾਕਜ਼ਈ ਏਜੰਸੀ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਜ਼ੀਆ ਮਿਲਣ ਪਿਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵੀ ਕਰਨਗੇ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿਛੋਂ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਘਰ ਪਰਤ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਲੰਘੀ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਾਸਿਮਖੇਲ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ-ਘੱਟ 10 ਘਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 35 ਸਿੱਖ ਪਰਵਾਰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਜ਼ੀਆ ਦੀ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਮੰਗ ਦਾ ਹੱਲ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਥਾਨਕ ਕਬਾਇਲੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਢਿਆ ਗਿਆ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ

ਇਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਜਜ਼ੀਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ

ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਜ਼ੀਆ ਵਜੋਂ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ ਸਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਸੌਦਾ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਚ ਤੈਅ ਹੋਇਆ। ਜਜ਼ੀਆ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਹੈ ਜੋ ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਾਸਨ ਤਹਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗ਼ੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 'ਡੇਲੀ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਕਮ ਮਿਲਣ ਪਿਛੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਲੀ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ 'ਚ ਵੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਿਹੀਤ ਕੌਰ, ਬੁਨੇਰ ਤੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਸਿੰਘ,

ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਤੋਂ ਗੁਲਬੰਦ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬੀਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ 25 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇਕ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਦੋ ਬਾਈ ਪੇਸ਼ਾਵਰ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 'ਡਾਨ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰੇ।

ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਥੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਵੈਕੂਈ ਟਰੱਸਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬੋਰਡ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਇਕ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਫਰੰਟੀਅਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਵੱਖਰਾ ਸਕੂਲ ਕਾਇਮ ਕਰੇ। ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਵੀ ਇਥੇ ਜਿਹੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ 122 ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਪਟਿਆਲਾ, ਸੰਗਰੂਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 122 ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਉਤਰ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਨੂੰਹ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਸਿਮਰਨਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ।

ਇਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਸ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਕਵਰਿੰਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਹਰਸਿਮਰਨਤ ਕੌਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਣਦਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਿੱਕੂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਟਿੱਕੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਵਰਿੰਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਸੰਗਰੂਰ, ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਪਟਿਆਲਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤੇਜ਼ਤਰਾਰ ਨੇਤਾ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਪਟਿਆਲਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਹੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਚੋਣ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ 18 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਦਿਨ ਤੱਕ 32 ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ

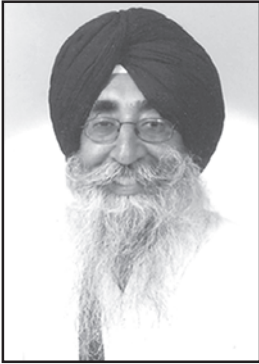
ਪੱਤਰ ਭਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਰਸੀ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.ਐਲ.) ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਮਾਓ, ਬਸਪਾ

ਹਰਸਿਮਰਨਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ

ਰਣਦਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਦੇ ਨੇਮ ਚੰਦ ਤੇ ਹਨੀ ਜੈਨ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਗਲਾ, ਨਵਨੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ) ਦੀ ਗੀਤਾ ਰਾਣੀ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ) ਦੇ ਦਿਆਲ ਚੰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਲੋਕ ਜਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਹਿਰੀ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਭਾਰਤੀ ਦਲ ਦੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ, ਰਜਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪਰਵੀਨ ਹਿਤੈਸੀ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਰਾਜ ਕਮਲ, ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਘੁਬਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਣੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਧਿਆਨ

ਸਿੰਘ ਮੰਡ, ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ) ਦੇ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਬਸਪਾ ਦੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ,

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਥਰਾ ਦਾਸ, ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀਆ ਗਾਓਂਤਾਨ ਦਲ ਦੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਿੰਦਰ।

ਈਸਾਈਆਂ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : 1984 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕਬਿਤਾ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤਪਨਾਹੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਣ ਉਤੀਸਾ ਵਿਚ ਇਸਾਈਆਂ ਵਿਰੁਧ ਭੜਕਾਏ ਗਏ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਇਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਪੱਪੂ ਸਿੰਘ, ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ, ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਦਲਿਤ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਮਥਰਾ ਦਾਸ, ਆਤਮਾ ਰਾਮ, ਸੂਭਾ ਲਕਸ਼ਮਨ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਬਲਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ 35 ਉਮੀਦਵਾਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ (ਆਈ) ਵਿਜੇਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਾ ਸਿੰਗਲਾ, ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.ਐਲ.) ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਜੋਧਾਂ, ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੁਖਦੇਵ ਜਮਾਲਉਰ ਦੀਨ ਤੇ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਂਡਸਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਆਗੂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਲੋਕ ਜਨ

ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਾਈ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ੀਓ ਇਕਨੋਮਿਕ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਡੈਨੀਅਲ ਬੀ ਦਾਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਤੀਸਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੰਧਮਾਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਸਾਈਆਂ ਵਿਰੁਧ ਭੜਕਾਏ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਇਸਾਈ ਲੋਕ ਘਰੋਂ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ 40 ਤੋਂ ਵਧ ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤੇ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਸ਼ਾਹੂ ਨੂੰ ਕਰਮਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵਿਧਾਨ

ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ, ਬਿੱਲੂ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਦਲ, ਰਤਨ ਲਾਲ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਸਮੇਤ 22 ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ।

ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਕਵਰਿੰਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਗਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਦੀਪਕ ਜੋਸ਼ੀ ਤੇ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਬਸਪਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ, ਡਾ. ਬਰਜੇਸ਼ ਬੱਤਰਾ ਲੋਕ ਜਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ, ਨਿਤਿਨ ਤੇ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸਮਸਾਨ ਵਿਨੋਦ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ, ਨੀਰਜ ਚੋਪੜਾ, ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ 33 ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹਨ।

ਸਭਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਅਲੈਗਜੈਂਡਰਾ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਇਕ ਇਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਡੇਰਾਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੁਸ਼ੋਪੰਜ 'ਚ

ਜਲੰਧਰ : ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਫ਼ਿਜ਼ਾ 'ਚ ਨਵੀਂ ਹਲਚਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਬਚ-ਬਚਾਅ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਨਵੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਿਥੇ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀ ਸੰਗਠਨ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਠੰਡਾ ਛਿੜਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ ਵੀ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਯਤਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 2007 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰੇਆਮ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ

ਪਾਕਿ 'ਚ ਜਲਦ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਆਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸੁਫ਼ ਰਜਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਐਕਟ ਜਲਦ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਪਾਕਿ ਗਏ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟਮੰਡਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਨੰਦਕਾਰਜ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਮੇਟੀ 12 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ।

ਸੀ। ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਕਾਰਨ ਵੱਡਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚਲੇ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਵੋਟ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮ ਰੁਖ਼ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੇਰਾ ਵੋਟਾਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਸਮਝਦਾ ਹੋਇਆ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤ ਕੇ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀ ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕ 'ਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮ ਰੁਖ਼ ਜਾਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਡੇਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਧੱਕਣ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਭੁਗਤਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਸ਼ੋਪੰਜ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਆਈ ਨਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਰੋਧ ਹੋਣਾ ਤੈਅ ਹੈ।

ਖਾਲਸਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਚੋਰੀ ਨਾਲ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ 'ਮੁਆਫ਼' ਕਰਨ ਦੀ ਜਹਿਮਤ ਸਹੇਤਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉਪਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਸ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੂੰ ਜਦ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀ ਇਸ

ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ

ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹਿਮ ਸਿੰਘ

ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।

ਉਧਰ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਸਾਧ

ਮਾਲੀ ਮੰਦੇ ਨੇ 20 ਲੱਖ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਿਗਲੀਆਂ

ਮੁਹਾਲੀ : ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਲ 2008 ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਲਗਭਗ 20 ਲੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਤੱਥ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਲਾਂਡਰਾ ਵਿਖੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੌਰਾਨ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤਕਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਅਤੇ ਬਹੁਕੌਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਮਵਰ ਆਰਥਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਘੀ ਬਹੁਕੌਮੀ ਕੰਪਨੀ ਕੁਆਰਕ ਦੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ (ਐੱਚ.ਆਰ.) ਸੇਫੀ ਜ਼ਹੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਢਾਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 22 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ 22 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਇਕ ਸਰਵੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਪਤਕਾਰੀ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨੋਰੰਜਨ, ਖਾਦ ਪਦਾਰਥ, ਅਰਾਮਦਾਇਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਾਂ, ਮੋਬਾਈਲ ਆਦਿ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਖਪਤਕਾਰੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ।

ਬਹੁਤੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਡੇਰੇ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਐਲਾਨ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਾਦਲ 1984 ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ : ਕਰੀਮਪੁਰੀ

ਖਰੜ : ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ 7 ਸਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਰਹੀ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ 1984 ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਖਰੜ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਾਸੇਰੀਣਾ ਹੈ। 25 ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1984 ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਸ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਬਸਪਾ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ 1984 ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਮਾਲਟਾ ਕਿਸ਼ਤੀ ਕਾਂਡ : ਇਟਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੀਹ-ਤੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ

ਜਲੰਧਰ : ਮਾਲਟਾ ਕਿਸ਼ਤੀ ਕਾਂਡ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 30-30 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਿਊਹਾਨ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਨੂੰ 30 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਲਟਾ ਕਿਸ਼ਤੀ ਕਾਂਡ ਜਾਂਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਨੇ ਦਸਿਆ, “ਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਬੁਰ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਇਟਲੀ ਤੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਤਰਾਬ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਸੀ. ਜਰਵੇਡਾਕੀਜ਼ ਨੂੰ 30-30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ।”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਤਰਾਬ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਟਾ ਦੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਕੇ ਉਥੇ ਹੋਟਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਸੀ. ਜਰਵੇਡਾਕੀਜ਼ ਲਿਬਨਾਨ

ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ 'ਚ ਵਰਤਿਆ ਪੁਰਾਣਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਐਫ-84 ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਂਡ 'ਚ ਵਰਤਿਆ। 25 ਦਸੰਬਰ, 1996 ਨੂੰ ਯਿਊਹਾਨ ਜਹਾਜ਼ ਉਤੇ 565 ਭਾਰਤੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾਈ ਇਟਲੀ ਜਾਣ ਲਈ ਸਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਬਦਲੀ ਸਮੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 290 ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਈ ਖੇੜਾ ਨੇ ਦਸਿਆ, “ਇਟਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਰਾਹਤ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ 30-30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ।”

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਯਿਊਹਾਨ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਅਲ ਹਲਾਲ ਯੂਸਫ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹੋਏ ਸਨ। ਭਾਈ ਖੇੜਾ

ਨੇ ਦਸਿਆ, “ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੇ 27 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਮੈਟਰੋਪਾਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਕੇਸ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹੌਲੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਿਰੁਧ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਖਲ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 15 ਮਈ ਤਕ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਸ ਸਬੰਧੀ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।” ਦਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਚ 2 ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ 7 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਖੇੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਵਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ ਹੈ।

ਟਾਈਟਲਰ ਥੋੜਾਂ ਮੈਂ, ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ '84 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਅਸਲ ਨਾਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਹੈ।

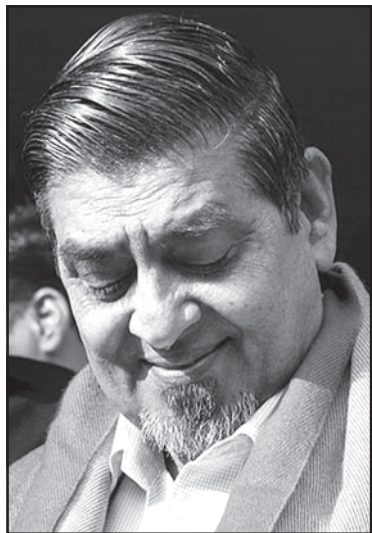
ਉਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ 'ਤੇ '84 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਵਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਕੀਤਾ।

ਟਾਈਟਲਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਦਕਿ ਮੈਂ ਅਜਿਹੀਆਂ 14 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਵਾਂਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ '84 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਸਮੇਤ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਾਜਪਾਈ, ਅਡਵਾਨੀ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਵੀ ਪਿਛਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ 'ਚ ਡੇਰਾ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਜਿਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਭੇਜਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਝੂਠ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਉਛਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟਾਈਟਲਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਚੈਲਿੰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਕ ਸਬੂਤ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ

ਲਿਆ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਰੜੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿੰਨੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਿੰਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਹਨ। ਦੰਗਿਆਂ ਮੌਕੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੀ.ਡੀ. ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ

ਟਾਈਟਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੀ.ਡੀ. ਮੈਂ ਦੁਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਭਰਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀ.ਡੀ. ਵੀ ਦਿਖਾਈ, ਜਿਸ 'ਚ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਭਰਾ ਨੇ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਸੀ.ਡੀ. ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਵਲੋਂ ਗਲਤ ਐਫੀਡੈਵਿਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾਏ।

ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਟਾਈਟਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰੰਥੀ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਇਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਸਕਦੇ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਕਰਨਾ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟ ਕੱਟਣਾ, ਇਸ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਹਾਕਮ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਗੁੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਲਾਵੇ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਰਹੇ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਥਾਪਨਾ ਸਦਕਾ ਦੇ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ 1998, 99 ਅਤੇ 2004 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਐਮ.ਪੀ. ਕੋਟੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰੇ ਹਲਕੇ 'ਚ ਵੱਡਾ ਸਿਆਸੀ ਆਧਾਰ ਬਣਿਆ।

ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਵਧਦੇ ਸਿਆਸੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਰਿਜ਼ਿਸ਼ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਘੁਬਾਇਆ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਟਿਕਟ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਹੀ ਸਨ, ਪਰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਆਸੀ ਦੂਰੀਆਂ ਵਧ ਗਈਆਂ।

ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ 'ਖਾਸ' ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ

ਭਗਤਾ ਭਾਈ : ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਆਰੰਭੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲੰਘੀ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਭਾਈ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਿਆਲਪੁਰਾ ਭਾਈਕਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਫਰਨਾਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੀਬੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਖਾਲੜਾ, ਭਾਈ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਮਾਤਾ ਉਪਕਾਰ ਕੌਰ, ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲੀ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਬਹਿਲਾ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਕੱਤਰ, ਭਾਈ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜੀ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਗੁਰੂਸਰ ਮਹਿਰਾਜ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਪੰਥਕ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੀਬੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਖਾਲੜਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਭਾਈ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਗਰੂਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੇਗਾ।

ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੁੜੀ ਵਲੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ

ਮੋਗਾ : ਇਥੋਂ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਰਾਮਵਾਲਾ ਕਲਾਂ ਦੀ ਜਿਸ ਨਾਬਾਲਗ ਦਲਿਤ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਲੜਕਿਆਂ ਨੇ ਕਬਿਤ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਗਰਭਵਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਲੰਘੀ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਜ਼ਿਲਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜ਼ਿਲਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸੂਚੱਖਿਆ ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਛੋਟੇ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਂ ਤੇ ਬੱਚੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਾ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਥੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ

ਜਾਂਚ ਵਾਸਤੇ ਪੈਨਲ ਵਲੋਂ ਇਕ ਟੀਮ ਮੋਗਾ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਟੈਸਟ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਗਰਭਵਤੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੜਕੀ ਵਲੋਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗਰਭਵਤੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਟੈਸਟ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ 'ਚ 27 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧੇ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਝੂਠ ਮੂਠ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਖੇਡਦਾ ਖੇਡਦਾ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਤਨਖ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਵਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸਗੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸਾਂ ਵਿਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਡੰਗ ਟਪਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਤਨਖ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਪਣੀ ਰੀਪੋਰਟ 'ਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਗੱਫਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਲੰਘੀ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਰੀਪੋਰਟ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ

ਸੌਂਪ ਦਿਤੀ। ਤਨਖ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਾਸਕ ਤਨਖ਼ਾਹ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ 'ਚ ਲਗਭਗ 27 ਫੀ ਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 2700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ।

ਇਸ 'ਚੋਂ 2050 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਅਤੇ 650 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ 'ਤੇ ਖਰਚ ਆਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਨਖ਼ਾਹ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਰਕਮ 4800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 2006 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ 'ਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 58 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 60 ਸਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਮੁਕਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਮੁਕਤਸਰ ਤੇ ਮਲੋਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਨੇਹੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜਾਲ ਹੈ ਜੋ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਘੁਬਾਇਆ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਿਹਤ ਪੱਖੋਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹਨ।

ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ਵਿਚ ਢਲ ਰਹੀ ਹੈ ਇਕ 13 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ

ਲੰਡਨ : ਇਕ ਲੜਕੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ 'ਚ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਇਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਨੀ ਨੈਮਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਸੱਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੱਡੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਢਾਂਚਾ ਬਣਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨੈਮਕ ਦੀ ਬਾਂਹ ਮੁੜ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਪਿੱਠ ਵੀ ਆਕੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜੀਬ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਡੀਆਂ 'ਚ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਰੀਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਕੜ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। 13

ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਫਾਈਬ੍ਰਾਡਿਸਪਲੇਸਿਆ ਆਰਫਿਕੋਸ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰੇਸਿਵ ਨਾਮ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ। ਲੰਡਨ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਨੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਧੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਬਹਾਦਰ ਲੜਕੀ ਇਕ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਮੈਨੂੰ ਭੀੜ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਲਾਸ 'ਚੋਂ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਭੀੜ ਦੀ ਧੱਕਾ ਮੁੱਕੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਾਂ। ਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਚੱਲਿਆ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ 6 ਸੌ ਲੋਕ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਸਤ ਹਨ।

ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰ

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਹਉਮੈ ਤੇ ਲਾਲਚ ਦੇ ਅੱਗੂਣ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜੇ ਅਤੇ ਘੇਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰੁਚੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਇੰਦਰਾਕਿਆਂ, ਅਡਵਾਨੀਕਿਆਂ, ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਅਤੇ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰੂ ਇਕੋ ਅਗਨ ਰੱਬ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਧਾਮਾਂ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਅਤੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੁੱਟ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ, ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਤ ਸਮਾਜ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਨਾ ਆ ਸਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦੀ ਲਾਣੇ ਚੌਧਰ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਹਨ। ਉਪਜਦੇ ਹਨ ਫਾਸੀਵਾਦ। ਜਿਸ ਕਰੁਚੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਿਰਕੂ ਫੁੱਟ ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਨਹਿਰੂਕਿਆਂ, ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਤੇ ਅਡਵਾਨੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੜੇ ਕੱਢੋ

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੋਝੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਕਿਵੇਂ ਬਿਆਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੰਢਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸਿਖਰਲੀ ਉਪਜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਦਿਮਾਗ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਿਖਰਲਾ ਵਿਕਾਸ ਹੈ।

ਪਰ ਹੈ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦੇਣ ਹੀ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਚੌਧਰੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ 'ਆਦਿ ਸੱਚ ਜੁਗਾਦਿ ਸੱਚ' ਕਹਿ ਕੇ ਬਿਆਨਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮੇਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਵਲ ਪੂਜਕ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪੂਜਾ ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅੰਡਿਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੁਢਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਇਸ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ? ਸਮੁੱਚੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਗਵਾਈ ਵਜੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਅਧੀਨ ਇਸ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾ ਕੇ ਭੋਗਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸੱਚ ਭਾਵ ਅਸਲੀਅਤ/ਤੱਤ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਮਨੁੱਖ

ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦੀ ਲਾਣੇ ਚੌਧਰ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਹਨ। ਉਪਜਦੇ ਹਨ ਫਾਸੀਵਾਦ। ਜਿਸ ਕਰੁਚੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਹੀ ਫਿਰਕੂ ਫੁੱਟ ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰੁਚੀਆਂ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਸਲੀ ਚੌਧਰਾਂ ਤੇ ਹਕੂਮਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ 1947 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਛੱਡਣ ਪਿਛੋਂ ਹੀ ਪੈਂਤੜੇ ਬੰਨਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਵੱਡੇ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ, ਜੋ ਫਿਰਕੂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਧੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰਿਵਾਰਵਾਦੀ ਜਕੜ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਉਪਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਿਉ ਵਾਂਗ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਧੋਖਾ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਭੇ ਸੁੱਟ ਰਾਜ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਹਿਰੂ, ਇੰਦਰਾ, ਸੰਜੇ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਚੌਧਰ ਲੈਣ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਜਦ ਜਦ ਲੋਕ ਦਬਾ ਬੋਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਦੀ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਤਾਨੀ ਅਤੇ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਹੱਥਕੰਢੇ ਵਰਤੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਢੇ।

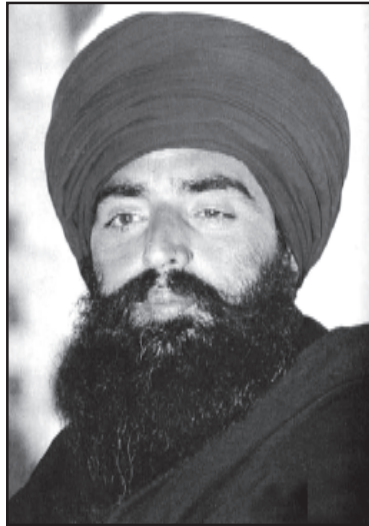
1975 ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਬਦੁਲਾ ਅਤੇ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹੀ ਡੱਕਣਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਖੂਹ ਖਾੜੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਣਾ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਘੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਪੱਟੂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਪਰ ਜਦ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸੇਧ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੈਂਤੜਾ ਲਿਆ (ਜਿਵੇਂ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇ) ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ 'ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ' ਜਿਹੀਆਂ ਮਾਰੂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖੂਨੀ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚ ਡੋਬ ਦਿੱਤਾ।

ਚੋਤਾ ਰਹੇ ਕੇ ਵਹਿਸ਼ਤ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੀਣਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਡੋਬਣ ਦਾ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਰਾਲਾ ਅਜੇ ਤਾਈਂ ਵੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੈਰ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿੰਗਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਰਾਹੁਲ ਵਰਗੇ ਕਬਿਤ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਰਾਹ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਨੇ।

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੁਚਕਾਰਨ ਲਈ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਪੰਝੀ ਹਜ਼ਾਰ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੁਲਮ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਣਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਦਾਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਰੀਫ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਇਕ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਕੇ ਸਿੱਖ 'ਕੁੱਲ-ਨਾਸ' ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚਾਲ ਹੈ।

ਪਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕੀ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਬਰ, ਜਹਾਂਗੀਰ, ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ, ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਸ਼ਾਹ

ਅਬਦਾਲੀ ਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਦਾਂ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਣ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ

ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਡਵਾਨੀਕਿਆਂ (ਭਾਜਪਾਈਆਂ) ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਰਾਤਾਂ ਨਾਲ ਦੇਸਤੀ ਨੂੰ 'ਕੂੜੇ ਕੂੜੀ ਪਾਹਿ' ਦਸਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੋਰੇ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੇ ਅਡਵਾਨੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਗੰਢ ਕੇ ਬਾਣੀ ਦੀ ਅਵੰਗਿਆ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਹੀ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਅਨੇਕ ਕਿਰਤੀ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਸਿੱਖ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਪਿੱਛੋਂ ਇੰਦਰਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਇਸ ਲੜੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਥਾ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਅਤੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸ਼ਾਤਰ ਸੋਝੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਸਦਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਮੀ ਦਇਆਨੰਦ ਤੋਂ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਦਇਆਨੰਦ ਨੂੰ ਇਹ ਠੀਕ ਹੀ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਿਰਤ ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਾਣੀਆਵਾਦੀ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰੋਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟ ਦੇਵੇਗੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਜਿਹੇ ਜ਼ਹਿਰੀ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਦੂਤਵੀਏ ਅਤੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਹਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿਖਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹੋ ਹੀ ਲੋਕ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਜਾਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਗਏ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਲਿਪੀ ਵਿਰੁਧ ਅਤਿ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਲਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਲੱਖਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਲੁੱਟੇ, ਲੁਟਵਾਏ।

ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮਨਸ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਿੱਖ ਵਜੋਂ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਬੀਰਖਾ ਭਵਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਵਰਗੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਵੀ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਮੱਥੇ ਰਗੜਦੇ ਹਨ। ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਸਮਰਥਕ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਦਿੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਵੀ ਮੂਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਕਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸਾਹ ਸੂਤ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂਤਵੀਆਂ ਦੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਭਾਵ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਦੀਆਂ ਪਰੋਸ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੜੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲੋਂ ਲਗਪਗ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਜੜੀ ਪੁਜੜੀ ਸਿੱਖ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੀਹੋਂ ਲੱਥੇ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸਾਊ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਜਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਹਿਰੂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਸੀ 'ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ।' ਨਵੀਂ ਪਹੁੰਚ ਕੇਵਲ ਏਨੀ ਰਹਿ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਮੀਡੀਆ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਬੋਲੇ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇਕ ਧੜਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਹਿਰੂਕਿਆਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਚੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖੜ ਗਏ।

ਬੋੜ੍ਹਾ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਰੁਧ ਸੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪੈਂਤੜੇ ਸਮੇਂ। ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸਦਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਲੜੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ 1978 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ ਤੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਵੱਡੇ ਯੁੱਧ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲਿਆ।

ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਹਾਵੀ ਪੱਖ ਸੀ ਕਈ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਮੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ ਅਨੰਦਪੁਰ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਰੂਪਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਧਰਮਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਿਖਰ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ 'ਕੁਲ-ਨਾਸ' ਵਜੋਂ ਹੋਈ। ਲੋਂਗੋਵਾਲੀਆ ਨੇ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਲੀਡਰ ਅਤੇ ਕੇਡਰ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਖਾਤਮੇ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਵੀ ਓਹੋ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਨਹਿਰੂਕਿਆਂ ਤੇ ਇੰਦਰਾਕਿਆਂ ਦਾ ਸੀ।

ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਲੱਭੇ ਹੱਲ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਮਰ ਵਧਣ ਨਾਲ ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਮਾਗੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

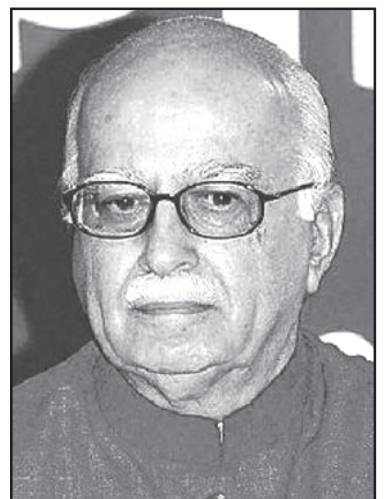
ਸਿਵਨਬਰਨ ਟੈਕਨੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੋਏ ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਦਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਾਲ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਘੱਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 'ਬ੍ਰਿਨ ਐਂਡ ਕਾਰੀਸ਼ਨ ਜਨਰਲ' 'ਚ ਛਾਪੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਧਿਐਨ ਦਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੇਖਕ ਹੇਲੇਨ ਮੈਕਫਾਰਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ

ਭਾਵ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਚੌਧਰ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੁੱਟ। ਇਸ ਮਨਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਲਾਏ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਧੁੱਪ-ਛਾਂ ਬਣਦੇ ਰਹੇ। ਲਗਪਗ ਇਹੀ ਪਹੁੰਚ ਇੰਦਰਾਕਿਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਪੱਖੀ ਆਰਥਕ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਫ ਦਿੱਖ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਢਾਲ ਵਾਂਗੂ ਵਰਤਿਆ।

ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਗਪਗ ਪਰਖ ਹੀ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦ ਦਿੱਲੀ ਫੋਰੀ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਇਕੱਲਿਆਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸਿਰਜੀ ਵਿਉਂਤ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਹ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨੇ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ, 'ਇਹ ਪੰਛੀ ਇਕੱਲਾ ਏ ਇਹਦੇ ਮਗਰ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਬਹੁਤੇ' ਤੇ 'ਸਿਰ ਦਿੱਤਿਆ ਬਾਜ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ', ਧਰਮ ਸਿਰ ਦਿੱਤਿਆ ਬਾਜ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ।

ਨਹਿਰੂ, ਇੰਦਰਾ, ਰਾਜੀਵ, ਸੋਨੀਆ ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਬੀਬੀ

ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ

ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਤਾਈਂ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਗੱਦੀਆਂ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਤਾਂ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਇਸ ਸੇਧ ਵਿਚ ਤੁਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਿਵਾਰਵਾਦ ਨੂੰ ਦਫਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਿਵਾਰਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਪੈਂਤੜਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ

ਨੂੰ ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ ਸੀ ਪਰ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕਮੀ ਸਦਕਾ ਉਹ ਜਾਚ ਕੇਵਲ ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦਾ ਰੂਪ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਅਜੋਕਾ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਸਿੱਖ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਆਕੀ ਹਨ।

ਅਜੋਕੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਸਲਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੱਧੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਹਉਮੈ ਤੇ ਲਾਲਚ ਦੇ ਅੱਗੂਣ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜੇ ਅਤੇ ਘੇਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰੁਚੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਇੰਦਰਾਕਿਆਂ, ਅਡਵਾਨੀਕਿਆਂ, ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਅਤੇ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰੂ ਇਕੋ ਅਗਨ ਰੱਬ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਧਾਮਾਂ, ਸਿੱਖ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਅਤੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੁੱਟ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ, ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਤ ਸਮਾਜ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਨਾ ਆ ਸਕੇ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 25 ਅਪਰੈਲ, 2009

ਅਸਥਿਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਹਨ - ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੇੜ ਪੂਰਾ

ਲੰਘੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ 17 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ 124 ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵੋਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨਕਸਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 18 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਕੇਰਲ, ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ, ਲਕਸ਼ਦੀਪ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਆਸਾਮ, ਬਿਹਾਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਮਣੀਪੁਰ, ਉੜੀਸਾ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ ਹੋਈ ਵੋਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਿਹਾਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਉੜੀਸਾ, ਝਾਰਖੰਡ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਈਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਧ ਵਾਪਰੀਆਂ, ਜਿਥੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਕਮ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੰਸਾ ਵਾਪਰੀ। ਇਥੇ ਇਕ ਚੋਣ ਆਯੋਜਕ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਤੋੜੀ ਗਈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੀ ਖਬਰਾਂ ਆਈਆਂ। ਇੰਜ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਸਫ਼ਲ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਵੰਡਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕੰਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 124 ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਬਿਹਤਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਖਾਉਣਗੀਆਂ, ਉਥੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ 'ਜੈਸੇ ਥੇ' ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂਛ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਭਾਂਪਿਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚੋਣਾਂ ਉੱਪਰ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਦਿਲਚਸਪ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ। ਇਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ 'ਮਹਾਕੋਟਮ' ਗਠਜੋੜ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਵਖਰੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮਤੀ ਇਸੇ ਗਠਜੋੜ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ 17 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੌਰਾਨ 5 ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ। ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿਚ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮੰਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਿਧਰਬਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਮੌਕੇ ਸਜਾਗਰ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬੁਰੇ ਹਾਲੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਭਾਜਪਾ-ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਗਠਜੋੜ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਸਪਾ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਇਥੇ ਭਾਜਪਾ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਖੇਰੇ ਕਾਰਨ ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਮੌਕੇ ਵਧੇਰੇ ਹਨ। ਇਸਾਈ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਕੰਧਮਾਲ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸਾਈਆਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਰਹੀ।

ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਥੋੜਾ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਛੇ ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 4 ਸੀਟਾਂ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸੀਟ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਚੰਗੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੋਜਪੁਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ-ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਗਠਜੋੜ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਪਰ ਵਧੇਰੇ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਭੋਜਪੁਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦਲ ਯੂਨਾਇਟਡ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ-ਜਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਗਠਜੋੜ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਇਥੇ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 11 ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ 11 ਵਿਚੋਂ 7 ਸੀਟਾਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਲਿਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੇ ਹੁੰਡਾ ਵੱਜਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਵੀ ਲਿਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੰਘੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕੇਰਲ ਦੀਆਂ 20 ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਐਲ.ਡੀ.ਐਫ. ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਹਵਾ ਕੁਝ ਕੁਝ ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਯੂ.ਡੀ.ਐਫ. ਵੀ ਕੇਰਲ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਆਸ ਇਹ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਇਥੇ ਦੁਰਗਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਕੇਰਲ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਆਧਾਰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਤ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਉੱਪਰ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਖਿਚੜੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਸਹੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਜਿਹੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਬਨਾਮ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਵੋਟ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਡਾ ਫੇਰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਤਿੜਕਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਲ ਹੀ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ?

ਬੀਤੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਨਵਾਂਪਿੰਡ ਸ਼ੌਂਕੀਆਂ ਗੇਟ ਕੋਲ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਇਕੋ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਮੌਤ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕੰਬਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਲੰਘਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ। ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ 15 ਤੋਂ 22 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਰਾਜ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ

ਸ਼ੰਮੀ ਸਰੀਨ

ਆਉਣ ਜਾਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਧੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਵੀ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਫਾਡੀ ਹਾਂ। ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਵੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਵਧਣ ਨਾਲ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਹਲ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਲੋਕ ਜਾਨਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿੰਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਰੇ ਸਨ। ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲਾਪਵਾਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਪੈਰ-ਪੈਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੁਦ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਦੁਜਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ, ਨੀਂਦ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਡਰਾਈਵਿੰਗ, ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਓਵਰਟੇਕ ਜਿੰਦਾ ਕਿ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਵਾਂਪਿੰਡ ਸ਼ੌਂਕੀਆਂ ਗੇਟ 'ਤੇ ਹੋਇਆ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਡਿਪਰ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਸਾਹਮਣਿਕ ਆ ਰਹੇ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਤੇ ਸੜਕ ਨੂੰ ਰੇਸਿੰਗ ਟ੍ਰੈਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਕਵਾਹਤ ਹੈ, 'ਕਾਹਲੀ ਅੱਗੇ ਟੋਏ।' ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਦੁੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਕਸਰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੜਕ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਗੱਡੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਲੋਕ ਸਵਾਰ ਹਨ। ਭੀੜ-ਭੜਕੇ ਅਤੇ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜੁਰਾ ਜਿੰਨੀ ਲਾਪਵਾਹੀ ਵੱਡੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਾਹਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਨਾ, ਓਵਰਲੋਡਿੰਗ, ਗਲਤ ਪਾਰਕਿੰਗ, ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਪੀਡ ਬ੍ਰੇਕਰ, ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਵੀ ਵੱਡੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਵਾਹਨ ਵੀ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਹੀ ਸਮੇਂ ਟ੍ਰਕ, ਬੱਸਾਂ, ਕਾਰਾਂ, ਟ੍ਰੈਕਟਰ, ਸਕੂਟਰ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ, ਗੱਡੇ

ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਿਗਲ ਰਹੀਆਂ ਵੱਡੇ ਮਗਰ ਮੱਛ

ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ ਛੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਆਣ ਟਪਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਹਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਮਗਰਮੱਛ ਆ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਸ਼ਾਰਕ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਕ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹੋ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਇਥੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖ ਕੇ ਜਾਪਦੇ ਕਿ ਉਸ ਲੇਖਕ ਦੀ ਰਾਏ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ, ਓਨੀਆਂ ਵਧ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹਨ। ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ 'ਹੌਲਾ ਭਾਰ, ਸਾਥ ਦੇ ਮੂਹਰੇ' ਚੱਲਣ ਦੀ ਸੋਝ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ 'ਚਾਈ ਟੋਟਰ' ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਿਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਡੇਰਾ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਥੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਸਬੰਧ ਤੋੜ ਲੈਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਕੋਈ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਜਦ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਲੀਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹਾਲੇ ਮਨਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦੂਜਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੱਫੜ ਪਾ ਬਹਿੰਦੇ! ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੜੇ ਟੁੱਟਦੇ ਤੇ ਜੁੜਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਸਿਰਫ ਖੁਰਦਬੀਨ ਆਸਰੇ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਜੀਵ ਅਮੀਬਾ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਟੁੱਟਣ ਤੇ ਜੁੜਨ ਦਾ ਅਮਲ ਚੱਲਦਾ। ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ ਨੇ ਛੋਟੀ ਨੂੰ ਕੀ ਖਾਣਾ, ਏਥੇ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਆਗੂ ਵੀ ਉੱਠ ਕੇ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਵਰਗੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੂੰ ਧੋਬੀ ਪੱਟਣਾ ਮਾਰ ਕੇ ਅਖਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਨੇ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਥਾਈਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਲਈ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰਨਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ। ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਵਧ ਸੀਟਾਂ ਮੰਗਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਫੇਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਭਣਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਮਿਸਾਲ ਹੀ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਰਹੂਮ ਕਾਰਜਕਾਰੀ

ਅਤੇ ਟਾਂਗੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਇੰਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਇੰਜਣ ਵਾਲੇ ਹੌਲੇ ਸਾਈਕਲ, ਰਿਕਸ਼ਾ ਅਤੇ ਟਾਂਗੇ ਆਦਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਖਪਤ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਸਬਬ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਹੌਲੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਈਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਟੈਸਟ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਕਾ ਲਾਈਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਟੈਸਟ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖ ਸਕੀਏ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਅਣਜਾਣ ਚਾਲਕ ਗੱਡੀਆਂ ਦੁੜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਹਾਦਸੇ ਲੜਾਈ-ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਲਾਈਸੈਂਸ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ, ਰੈਡ ਲਾਈਟ ਜੰਪਿੰਗ, ਗਲਤ ਪਾਰਕਿੰਗ, ਅਚਾਨਕ ਬ੍ਰੇਕ ਲਗਾਉਣ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਚੈਕ 'ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਖੜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਥੋਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਜੂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਦਸੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਡਰਾਈਵਰ ਸਾਈਡ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਕ ਕੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਲੰਧਰ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਟ੍ਰਕ ਅਤੇ ਟੈਂਪੂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਈ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਵਿਚ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਨੇੜਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਿਸਾਨ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਟੈਂਪੂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸੜਕ 'ਤੇ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਲਿਫਟ ਮੰਗਣ ਲੱਗਾ, ਪਰ ਕੋਈ ਗੱਡੀ ਨਹੀਂ ਰੁੱਕੀ।

ਅਖੀਰ ਹਾਈਵੇ ਪੈਟ੍ਰੋਲਿੰਗ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੂਨ ਨਿਕਲਣ ਨਾਲ ਦੋ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੇਹੱਦ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਇਕਲੌਤਾ ਹਾਦਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਦਸੇ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਵੀ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਹੀ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕਿਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਨੂੰ ਭਲੀ ਭਾਂਤੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਉਠੇਗੀ, ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਛਿੜਿਆ ਮਹਾਭਾਰਤ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਚੌਧਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲਵੋ। ਹਰ ਵਾਰੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਕਦੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਕਦੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਵਲ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਓਸੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗੰਢ-ਤੁੱਪ ਜਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਲਾ ਕੇ ਤੋੜ ਚੁੱਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ, ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਵਰਤਦੇ!

ਬਾਬਿਓ, ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਫੀਸ ਸੌ ਰੁਪਏ ਲਿਖ ਕੇ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਇਕ ਸੁਰਾਬੀ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲਓ।”

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਾਰ ਕੱਢੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਚੈਕ ਕਰੋ!”

ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮਰੀਜ਼ ਕੌਣ ਹੈ?” ਸੁਰਾਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਹੀ ਤਾਂ ਹਾਂ।”

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜੇ ਤੂੰ ਹੀ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਚੈਕ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ।”

ਸੁਰਾਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਚੈਕ ਕੀ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹਾਂ। ਘਰ ਆਉਣ ਨੂੰ ਟੈਕਸੀ ਵਾਲਾ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਮੰਗਦਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੌ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਘਰ ਆਉਣ ਲਈ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।”

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਡਾਕਟਰ ਵਾਂਗ ਵਰਤਦੀਆਂ ਨੇ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ!

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਮਾਡਰਨ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਧੀਆਂ-ਨੂੰਹਾਂ ਤੇ ਪੁੱਤ ਵੀ ਨਾਲ ਤੋਰੇ,
ਲੋਕ-ਲਾਜ ਤੇ ਸੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਮੀਆਂ।
ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਕਰਨ ਦਾਅਵੇ,
ਝੰਡੇ ਦਿਤੇ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਗੱਡ ਮੀਆਂ।
ਸੁਣੇ ਨਾ ਮਿੱਠੀ ਸਾਰੰਗੀਆਂ ਦੀ,
ਉਚੀ ਵੱਜਦੀ ਝੂਠ ਦੀ ਢੱਡ ਮੀਆਂ।
ਸਬਜ਼ਬਾਗ ਦਿਖਲਾਇਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ,
ਮਤਲਬ ਆਪਣਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਕੱਢ ਮੀਆਂ।
ਭੀਖ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗਦੇ ਫਿਰਨ ਲੀਡਰ,
ਗਲੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਝੋਲੀਆਂ ਅੱਡ ਮੀਆਂ!

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹੱਥ ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 272 ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਮਤ ਜੁਟਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਖੇਤਰੀ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਵਾਰ ਪਿੱਛੇ ਕਦੇ ਖੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਠਜੋੜ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਵਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਪਵਾਰ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਯਾਰ ਏ ਪਵਾਰ

ਇਹ ਗੱਲ ਕੁਝ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਆਪਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕੀ ਖਰਾਬੀ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਹੀ ਸ਼ਖਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਨੇਤਾ ਕੋਲ ਨਾਗਰਿਕ ਉਡਾਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਈ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਪਲ ਭਰ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਪਵਾਰ ਉਸੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਦੇ (ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ) ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਪਵਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਿਆ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕਦੇ।

ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਵਾਰ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਦੇ ਉਹ ਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਅਸਫਲ। ਆਓ, ਅਤੀਤ ਵਿਚ

ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ। ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਪੀਘਾਂ ਵਧਾਈਆਂ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਦਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ। ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਦੋਂ ਜਾਂ ਕੇ ਉਸਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਸਮਾ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਥੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰੈਲੀ ਦਾ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪਵਾਰ ਉਥੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਂਦੀ? ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ

ਸਿਧਾਰਥ ਭਾਟੀਆ

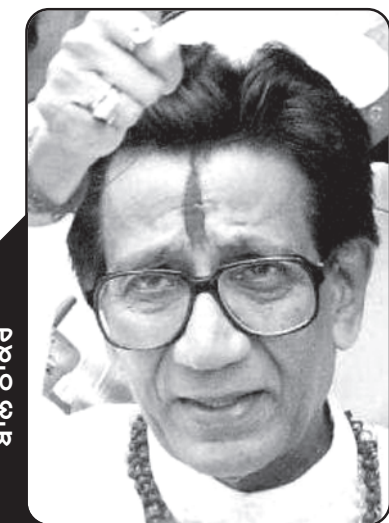
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸਤ ਹਨ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦ ਉਹ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵਸੰਤ ਦਾਦਾ ਪਾਟਿਲ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਪਵਾਰ ਦੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਸਨ।

ਆਪਣੀ ਇਸ ਖੂਬੀ ਦੇ ਚਲਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1978 ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰੈਸਿਵ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਫ੍ਰੰਟ (ਪੀ.ਡੀ.ਐਫ.) ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ। ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਨਸੰਘੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਇਸ 38 ਸਾਲਾ ਰਾਜਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਤਗੜਾ ਨੈਟਵਰਕ ਬਣਾਇਆ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਚਲਾਕ, ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਰਾਜਨੇਤਾ ਦੀ ਛਵੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਕੈਂਡਲਾਂ (ਖਾਸ ਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸੰਬੰਧੀ) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਅਫਵਾਹ ਉੱਡੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਸ 'ਤੇ ਦਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਚੰਗਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਿੱਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਾਲੇ

ਮਰਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ?

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹੱਥ ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 272 ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਮਤ ਜੁਟਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗਠਜੋੜ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਖੇਤਰੀ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪਵਾਰ ਪਿੱਛੇ ਕਦੇ ਖੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਠਜੋੜ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਵਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਪਵਾਰ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਜਿੱਥੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਪਵਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈਪ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਸਿਖਰਲੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਂਸਦ ਲੈ ਕੇ

ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ। ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਵਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਭ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ, ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਮਣੇ ਆਉਣ। ਕਦੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਵੋ ਅਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਝਾਂਸਾ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਡ ਇਕ ਹੱਦ ਤਕ ਹੀ ਚਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਪਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਹ ਜੋਖਮ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1978 ਵਿਚ ਅਤੇ ਫਿਰ 1999 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡਦਿਆਂ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਦਾਅ ਖੇਡਣ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਟਿਕ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਪਵਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਟਿਕੇ ਰਹੇ ਬਲਕਿ ਅੱਗੇ ਵੀ ਵਧੇ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਾਹਸੀ ਕਦਮ ਨਦਾਰਦ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਦੋ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਕੇ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਕਈ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਪਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤਾਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹ ਇਸ ਹੋੜ ਵਿਚ ਪਛੜ ਜਾਣਗੇ।

ਨੈਗੇਟਿਵ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਲੰਮੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਆਸਵੰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਸੋਨੇ ਵਰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਸ਼ਤਰੰਜ ਵਿਚ ਰਾਜਾ, ਵਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਪਿਆਦੇ ਲਗਭਗ ਤੈਅ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ ਦੇ 62 ਸਾਲ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੇਠ

ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਨੇ ਦਿੱਲੀ

ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਪਿਸ ਰਹੇ ਵੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਨੇਟਾਂ ਦੀ ਸਰਸਰਾਹਟ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਗਈ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵੋਟਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਤੱਕ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਤੇ ਆਮੀਰ ਖਾਨ- 'ਚੰਗੇ ਨੂੰ ਚੁਣੋ, ਸੱਚੇ ਨੂੰ ਚੁਣੋ' ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਚਾਹ ਦੀ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਸੌ ਰਹੇ ਹੋ'। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ- 'ਪੱਪੂ ਕਾਂਟ ਵੋਟ' ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ- 'ਨੋ ਟੂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲਜ਼'। ਇਸ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ ਵਿਚ ਕੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਥੋਪੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਵੋਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਦਾ ਉਹ ਬਟਨ ਦਬਾ ਸਕਣ ਜਿਹੜਾ ਗਿਣਤੀ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ।

ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬੀ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਸਾਹਮਣੇ ਨੈਗੇਟਿਵ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕੇ ਉਮੀਦ ਦੀ ਇਕ ਕਿਰਣ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਾ ਵਿਹੁਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਲਈ 2004 ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਇਕ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਸਾਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿਚ ਦੱਬੇ ਚੋਣ ਸੋਧ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਹੈ। ਆਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ

ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਣਨ ਦੀ ਫਿਰਾਕ ਵਿਚ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵੋਟਰ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵੋਟਰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਆਏ। ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਜਾਂ ਫਾਇਦੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸ਼ੱਕੀ। ਪ੍ਰਜਾਤੰਤਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਅਤੇ ਵਿਪਾਰੀਕਰਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ। 2004 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 28 ਕਰੋੜ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਨਿਰਪੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਨੈਗੇਟਿਵ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੁੜ ਜਾਏ ਤਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਧੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਫਾਰਮ ਆਫ ਇਲੈਕਟਰੇਲ ਲਾਅਜ਼ ਦੀ 170ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸੇ ਮਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ 'ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਦਬਾਅ ਬਣੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨਾ ਭਰਨ ਦੇਵੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵਾਡਾ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੋਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਤੇ 'ਨਨ ਆਫ ਦੀਜ਼ ਕੈਂਡੀਡੇਟ' ਦਾ ਬਟਨ ਉਪਲਬੱਧ ਹੈ। ਸੰਨ 1999 ਵਿਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ

ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਕ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਭਰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਲਗਾਈ ਜਾਏ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾਈ। ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਵੋਟਿੰਗ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਕਸ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਜਾਤੰਤਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਟੀਕਲ 324 ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਫ੍ਰੀ ਐਂਡ ਫੇਅਰ'

ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੌਂਹ ਪੱਤਰ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਜਾਇਦਾਦ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੋਵੇ। ਜੂਨ 2002 ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਤੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਸਰਬਦਲੀ ਸਭਾ ਨੇ ਲੋਕਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ 1951 ਵਿਚ ਸੋਧ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ।

ਆ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਮਾਰਚ 2003 ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਂਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਨ 2001 ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2004 ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੈਗੇਟਿਵ ਵੋਟ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਦੋਨਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ।

ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੁੰਮਨਾਮ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵੀ ਬਣੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਅਸਮਰੱਥ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ ਦਾ ਦਿਲ ਅਕਾਉ ਪੰਥ ਮੁਕਾ ਕੇ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਲੱਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮੋਹਰਲੇ ਟਾਇਰ ਰੰਨ-ਵੇ ਦੀ ਸੜਕ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਬਣ ਕੇ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਨ-ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਨਤ-ਮਸਤਿਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਸਵਾਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਫੂਹ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਮੁੰਦਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਕੋਈ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਉਂਦਿਆਂ, ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਤ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਪਾਇਲਟ-ਅਮਲੇ ਵਲੋਂ ਅਨਾਉਂਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਸੀਹਤ-ਨੁਮਾ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ 'ਦੇਸੀ ਸਵਾਰੀਆਂ' ਇਉਂ ਅਣਗੋਲਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਪੂਰਨ ਅਜ਼ਾਦੀ' ਮਿਲ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਏਅਰ-ਹੋਸਟੈਸਾਂ ਵਲੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਈ ਜਣੇ ਖਲੋ ਕੇ ਮੋੜ ਜਾਂ ਉਸਲਵੱਟੇ ਜਿਹੇ ਲੈਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਆਪਣੇ ਹੈਂਡ-ਬੈਗ 'ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ' ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

'ਪੇਸੀ ਦੇ ਨਿਆਣਿਆਂ' ਵਾਂਗ ਲੰਬੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਫਰ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਊ-ਸੁਰੀਫਾਂ ਵਾਂਗ ਲੰਘ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਸਾਰ ਆਪਸ ਵਿਚੀ ਖੋਹ-ਖਿਚੀ ਕਰਨ ਡਿਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਰਸਤੇ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਏਅਰ-ਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਗੋਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸੀ ਭਾਈ-ਬੰਦ, ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪੋ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਜਲੋਂ ਡਲ੍ਹਕਾ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹੜੀ ਘੜੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਾਂ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਸਾਹ ਲੈ ਕੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰਾਂ। ਹਰੇਕ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਆਏ ਨਿਕਟ-ਵਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਜਾ ਗਲਵਕਤੀ ਪਾਈਏ! ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ, ਪੁੱਤ-ਭਤੀਜਿਆਂ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮੂੰਹ ਚੁੰਮੀਏ!!

ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਦਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਿਹਬਲ ਹੋ ਰਹੇ ਅਜਿਹੇ ਯਾਤਰੀ-ਸਮੂਹ ਦਾ, ਮੈਂ ਵੀ ਬੀਤੀ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਦੇ ਇਕ ਦਿਨ, ਨਿਕਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਚਾਅ ਤੇ ਉਮਾਹ ਕਾਰਨ ਮੇਰੇ ਵੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੱਗ ਰਹੇ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਮੈਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੇਸੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਉਦੋਂ ਈ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ-ਕਾਊਂਟਰ ਮੋਹਰੇ ਕਾਫੀ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇ ਸਫੇ ਇੰਜ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪਲਟਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਲੇਕਿਨ ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਰੇਹੜੀ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਅਟੈਚੀ ਰੱਖ ਕੇ, ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦੱਬਵੀਂ ਜੀਥੇ ਮੈਥੋਂ 'ਚਾਹ ਪਾਣੀ' ਮੰਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿਹਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਯਕੀਨ ਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੀ ਇਕ ਸਵਾਰੀ ਤਾਂ 'ਚਾਹ ਪਾਣੀ' ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਭੜਕ ਹੀ ਪਈ। ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲੇ ਉਹਦਾ 'ਅਮਰੀਕਨ ਰੰਗ' ਉਤਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਈ ਸੱਜਣ ਉਸਨੂੰ 'ਨੇਕ ਸਲਾਹ' ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ- 'ਦੇ ਚਾਰ ਡਾਲਰ ਮੱਥੇ ਮਾਰ ਦੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਈ ਪੰਗਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦੇਣੈ!'

ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਆਪਣੇ ਉਡੀਕਵਾਨ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਟੈਕਸੀਆਂ-ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੋਰਨ ਸੁਣ ਕੇ ਇਉਂ ਲਗਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ- "ਇੰਡੀਆ ਪਧਾਰਨ 'ਤੇ ਆਪ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ!" ਗਲਵਕਤੀਆਂ, ਮੇਲ-

ਮਿਲਾਪ ਅਤੇ ਰਾਜੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਨਿਬੜ ਕੇ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਸੁੱਟ ਲਿਆ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਤਾਂ ਕਾਰ ਘੋੜੇ ਵਾਂਗ ਸਰਪੱਟ ਦੌੜਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਰੱਸ ਵਿਚ ਜੁੰ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਤੁਰਦੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਕ ਬੱਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਚੌਕ ਵਿਚੋਂ ਰੈਂਡ ਲਾਈਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ 'ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ' ਗੱਡੀ ਕੱਢ ਲਈ। ਇਥੇ ਹਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ 'ਟਿਕਟ' ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ?" ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਮੱਥੋਲ ਉਡਾਉਂਦਿਆਂ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ-

"ਟਿਕਟਾਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਬੱਸਾਂ-ਗੱਡੀਆਂ 'ਚ ਹੀ ਮਿਲਦੀਆਂ-ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦੀ 'ਡੀਲ' ਹੀ ਕਰਦੇ ਐ!"

"ਉਹ, ਉਹ ਆਈਂ ਬਈ?" ਸੁਖਦੇਵ ਢਾਬੇ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਜਦ ਮੇਰੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਮੁੰਡੂ ਨੂੰ 'ਵਾਜ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਮਰੀਕਨ 'ਗੋ-ਬਰੂ' ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਕਚਿਆਣ ਜਿਹੀ ਆ ਗਈ। 'ਕੀ ਕਰਨਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਔਘੜ ਨਾਥਾਂ ਵਾਂਗੂ ਤੁਰਦਿਆਂ ਤੁਰਦਿਆਂ ਹੀ ਖਾਣਾ ਫੜਨਾ ਪੈਂਦਾ ਏ। ਸਾਡੇ ਢਾਬਿਆਂ ਮੋਹਰੇ ਕੀ ਵਟੀਂਦੀ ਹੈ ਸੈਵਨਾ-ਇਲੈਵਨਾਂ ਅਤੇ ਫਸਟ-ਚੁਆਇਸਾਂ ਦੀ ਆਹ ਤਾਂ ਬਣੀ ਨਾ ਗੱਲ!' ਮਿੱਟੋ-ਮਿੱਟੀ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਤੁੜਕੀ ਹੋਈ ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲ ਵਿਚ ਮੱਖਣ, ਭਾਫਾ ਛੱਡਦੀ ਗਾਜਰ-ਮਟਰਾਂ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ, ਰੈਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਤੰਦੂਰੀ ਰੋਟੀਆਂ, ਪ੍ਰੋਸੇ ਹੋਏ ਬਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਸਲਾਦ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਖਾਧੇ 'ਹਿੰਦੂ ਮੀਲ' 'ਤੇ ਹਾਸਾ ਆ ਗਿਆ! ਹਵਾਈ-ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਇਸੇ ਕੱਚ-ਭੁੰਨੇ ਜਿਹੇ ਹਿੰਦੂ-ਮੀਲ 'ਤੇ 'ਕਾਵਿ-ਵਿਅੰਗ' ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਤਰਸਦੇ ਰਹੀਏ ਉੱਥੇ!" ਕਰਾਰੀ ਦਾਲ ਦਾ ਚਮਚਾ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਂ ਨਾਲ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉੱਥੇ ਮਿਲਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਜਿਹਾ 'ਟੇਸਟ' ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। "ਟੇਸਟਾਂ-ਟੁਸਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਗੋਲੀ, ਚਾਰ ਧੋਲੇ ਤਾਂ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ!" ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲ ਖਾਂਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਰੋੜ ਜਾਂ ਕੋਕਤੂ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ! ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੇ ਤਾਂ ਲੰਚ ਕਰਕੇ ਫਟਾਫਟ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਨਿਆਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮਚਾਕੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਿਆਂ, ਚਾਅ ਚਾਅ ਵਿਚ ਕਈ ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਧੂ ਈ ਰਗੜ ਗਿਆ।

ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਹਰੀਆਂ-ਭਰੀਆਂ ਕਣਕਾਂ ਦੇ ਲਹਿ-ਲਹਾਉਂਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ, ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਹਰਿਆਣਵੀ ਬੀਬੀਆਂ ਬਰਸੀਣ ਵਗੈਰਾ ਵੱਢ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦਾਤੀਆਂ ਫੜ ਕੇ ਪੱਠੇ ਵੱਢਣ ਲੱਗ ਪਵਾਂ ਅਤੇ ਬਰਸੀਣ ਦੀਆਂ ਵੱਟਾਂ 'ਤੇ ਉੱਗੀਆਂ ਮੂਲੀਆਂ, ਆੜ ਵਿਚਲੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋ ਧੋ ਕੇ ਖਾਵਾਂ। 'ਗੱਡੀ ਹੌਲੀ ਚਲਾਉ, ਘਰ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਕੋਈ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ।' ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਲਿਖੀ ਇਸ ਹਦਾਇਤ ਨੇ 'ਘਰ ਮੁੜ ਆ ਸੱਜਣਾ, ਨਸੀਬੋ ਚੇਤੇ ਕਰਦੀ ਐ' ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਆਂਦਾ। ਇਹ 'ਨਸੀਬੋ' ਵੀ ਅਜੀਬ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਦੂਰ ਗਏ ਨੂੰ ਔਸੀਆਂ ਪਾ ਪਾ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਘਰ ਆਏ ਤੇ 'ਤੂੰ-ਤੂੰ, ਮੈਂ-ਮੈਂ' ਵੀ ਛੇਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਆਪਣੀ ਜੰਮਣ-ਭੂਇ ਨੂੰ ਸਜਦੇ ਕੀਤੇ। ਬਾਪ-ਦਾਦੇ ਦੇ ਵਰੋਸਾਏ 'ਆਪਣੇ ਘਰ' ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ਟੱਪਦਿਆਂ ਸੌ-ਸੌ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਪਾਲਤੂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਿਆਣਦਿਆਂ ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਨਾ ਲਾਇਆ। ਘਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਛ-ਵਿਛ ਪੈਣ। 'ਉਡੂੰ ਉਡੂੰ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਨੀ ਸਹੇਲੀਉ' ਵਾਂਗ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਦੂਜੀ ਮੰਜਲ 'ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਜਗਦੀ ਦੁਪੀਆ

ਲਾਈਟ ਵਿਚ ਖੰਡਾ ਲਿਸ਼ਕਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਦਾਣਾ-ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਜਗਦੀਆਂ ਫਲੱਡ-ਲਾਈਟਾਂ ਚਾਨਣ ਹੀ ਚਾਨਣ ਬਿਖੇਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਦੋ ਕੁ ਮੀਲਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਵਗਦੇ ਸਤਿਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਨਾਲ ਵਸੇ ਪਿੰਡਾਂ ਜਾਨੀਵਾਲ, ਤਾਜੇਵਾਲ, ਚੱਕ ਮਲਕਪੁਰ ਅਤੇ ਚਕਲੀ ਸਜਾਇਤ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਤੱਕ ਕੇ ਸਰੂਰ ਆ ਗਿਆ।

ਚਾਅਵਾਂ ਤੇ ਰੀਝਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਇਸ 'ਆਪਣੇ ਘਰ' ਵਿਚ ਬੇਟੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਾਹਾ-ਚਿੰਠੀ ਆਈ, ਦੋਹਾਂ ਬੇਟਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ-ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਚੱਲੇ- 'ਕੁੜਮ ਕੁੜਮਾਈ ਆਇਆ ਬਲਰਾਮ ਜੀਓ' ਦੀ ਤੁਕ ਫਿਜਾ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦਿਆਂ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਈ-ਮਾਈਆਂ ਲੱਗੀਆਂ-ਨਾਨਕੀਆਂ, ਦਾਦਕੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਹੜਾ ਹਾਸਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ-ਪਿੰਡ ਦੀ

● **‘ਗੋਡ ਬਲੈੱਸ ਅਮੈਰਿਕਾ’ ਵਾਲਾ ਸਟਿੱਕਰ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ‘ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਦੇਖ, ਮੈਨੂੰ ਰੰਜ ਆਇਆ-ਕਿ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਸਦਿਆਂ, ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਰ ਦੇ ਮੁਲਕ ਲਈ ਰੱਬੀ ਅਸੀਸਾਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਉੱਤਰ ਨੇ ਮੇਰਾ ‘ਰੰਜ’ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਖੇ- ‘ਐਸ ਦੇਸ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸਾਈਕਲ, ਤੀਘੜ ਫੀਘੜ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਸਕੂਟਰ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਥੇ ਤੇ ਉੱਥੇ ਕਾਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਥੋੜਾ ਚਾਹੇ ਬਹੁਤਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉੱਠਦੇ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸੱਤੇ ਖੈਰਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ।’** ●

ਗਲੀ ਗਲੀ ਵਿਚ 'ਜਾਗੋ' ਨੇ ਰੌਣਕਾਂ ਲਾਈਆਂ-ਮਾਮਿਆਂ ਨੇ ਚੌਂਕੀ ਤੋਂ ਭਾਣਜਾ ਸ਼ਗਨਾਂ ਨਾਲ ਉਨਾਇਆ-ਭਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸੁਰਮਾਂ ਪਾਇਆ-ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਘੋੜੀਆਂ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਵਾਗਾਂ ਫੜੀਆਂ-ਵਾਜੇ ਗਾਜੇ ਵੱਜੇ...ਸ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨਾਂ ਸਹਿਤ ਸੁਭਾਗੀ ਡੋਲੀ ਘਰ ਆਈ- 'ਪਾਣੀ ਵਾਰ ਬੰਨੇ ਦੀਏ ਮਾਏ' ਵਾਲਾ ਸੁਲੱਖਣਾ ਗੀਤ ਗਾਇਆ ਗਿਆ-ਚੌਗਿਰਦੇ ਵਿਚ ਲੱਡੂਆਂ-ਸੀਰਨੀਆਂ-ਸ਼ਕਰਪਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਫੈਲੀ-ਭਾਜੀਆਂ ਖਾਧੀਆਂ ਤੇ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ-ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਡੁੱਲਾ ਘਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਸੱਜਣਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਨੱਕੋ-ਨੱਕ ਭਰਿਆ-ਭਰਪੂਰ ਰੌਣਕਾਂ ਲੱਗੀਆਂ...ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਰਾ ਮੇਲਾ ਖਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਗਿਆ...ਨਵੀਂ ਆਈ ਨੂੰਹ-ਰਾਣੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਓਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਢਾਈ ਟੋਟਰੂ! ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਸੱਸ, ਜਾਣੀ ਕਿ ਮੇਰੀ

ਨਸੀਬੋ, 'ਚਾਰ ਦਿਨ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣ ਕੇ ਧੀਆਂ'....ਨਹੀਂ ਸੱਚ,'ਸੱਸ ਕਰ ਚੱਲੀ ਸਰਦਾਰੀ!' ਭਾਵ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਤ ਆਈ! ਹਫਤਾ ਕੁ ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ ਦੇ ਪਕਾਏ ਪਰੌਂਠੇ ਖਾ ਕੇ, ਮੈਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਨਸੀਬੋ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਧਰੋਂ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਖੀਰ ਆ ਗਿਆ। ਗਰਮੀ ਅਗੇਤੀ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਮੱਛਰੀਲਾ-ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮ ਪੈਂਦੇ ਹੀ ਕੰਨਾਂ ਕੋਲ ਭੀ-ਭੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਬੈਂਡ ਵਾਲਾ ਗੱਦਾ ਵੀ 'ਹੁਣ' ਚੁੱਭਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਦਿਨੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਗਰਮੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗੀ...। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਸੈਨ ਹੋਜੇ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਦੇ ਸੁਹਾਵਣੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਅੱਠ ਅਪ੍ਰੈਲ ਫਲਾਈਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਉਡੀਕਣ ਲੱਗਾ!

'ਗੋਡ ਬਲੈੱਸ ਅਮੈਰਿਕਾ' ਵਾਲਾ ਸਟਿੱਕਰ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਦੇਖ, ਮੈਨੂੰ ਰੰਜ ਆਇਆ-ਕਿ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਸਦਿਆਂ, ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਰ ਦੇ ਮੁਲਕ ਲਈ ਰੱਬੀ ਅਸੀਸਾਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਉੱਤਰ ਨੇ ਮੇਰਾ 'ਰੰਜ' ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਖੇ- 'ਐਸ ਦੇਸ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸਾਈਕਲ, ਤੀਘੜ ਫੀਘੜ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਸਕੂਟਰ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਥੇ ਤੇ ਉੱਥੇ ਕਾਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਥੋੜਾ ਚਾਹੇ ਬਹੁਤਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉੱਠਦੇ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸੱਤੇ ਖੈਰਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ।' ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀਆਂ ਅਕੱਟ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਖਦੇਵ ਢਾਬੇ ਵਿਚ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਆਖੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਈ। "...ਚਾਰ ਧੋਲੇ ਤਾਂ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਉਥੇ!" ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਦਿਲੀ

ਮੁਹਾਰਾਂ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਬਦ-ਇਤਜ਼ਾਮੀ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨੇ, ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਝੂਰਦਾ ਮਨ ਖੱਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੀ ਗਰਮੀ-ਖੁਸ਼ਕੀ ਨਾਲ ਸੁੱਕ-ਭੁਰੜ ਜਿਹੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਅਤੇ ਬਾਹਵਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ 'ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਸ਼ਨ' ਯਾਦ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਦੇ ਸਾਫ-ਸੁਥਰੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਖਿੱਚ ਪੈਣ ਲੱਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਉਤਲੀ ਇਹ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ 'ਮੇਰੀ ਨਸੀਬੋ' ਮੈਥੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਫੋਨ 'ਤੇ ਫੋਨ ਖੜਕਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਮੈਂ 'ਆਪਣੇ ਘਰ' ਬੈਠਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੁਣ...ਤੇ ਆਖਰ ਅੱਠ ਅਪ੍ਰੈਲ ਆ ਹੀ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਡਾਰੀ

ਮਾਰ ਲਈ। ਇਸ ਤਹਿਰੀਰ ਦਾ ਮਜ਼ਮੂਨ 'ਮੁੜ ਵਤਨੀ ਮੈਂ ਆਇਆ ਹੂ' ਪੜ੍ਹਕੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਪਾਠਕ-ਜਨ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਮੁੜ ਵਤਨੀ ਆਉਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਮੁੜ ਆਉਣ ਤੋਂ? ਇਸ ਦੁਬਿਧਾ ਦਾ ਨਿਤਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਲਹਿ ਮੇਰੀ ਪਿੰਡੋਂ ਤੁਰਨ ਦੀ ਝਾਕੀ ਤੱਕ ਲਵੋ-

'ਵੱਡੇ ਤੜਕੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਉੱਠਿਆ-ਖੁਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਨਿੰਮ ਦੀ ਦਾੜਣ ਕੀਤੀ-ਗੁਸਲਖਾਨੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਬਮਰਸੀਬਲ ਮੋਟਰ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ-ਪਾਨ ਕੀਤਾ, ਖੜਾਕਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਾਗਲੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਝੁੰਦ ਵਿਚੋਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। 'ਘੋਕੋ ਘੋਕੋ' ਕਰਦਾ ਇਕ ਮੋਰ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਇਕ ਖੜ-ਸੁੱਕ ਟਾਹਲੀ 'ਤੇ ਜਾ ਬੈਠਿਆ- 'ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿੰਨਾਂ ਪੰਧੀਆਂ'-ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਮੋਰ ਸੌ ਗੁਣਾ ਅਨੰਦ ਵਿਚ ਹੈ, ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚੋਂ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਕੇ ਲਾਗੇ ਹੀ ਜਾ ਬੈਠਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਅੱਜ ਲੰਬੀ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨੀ ਹੈ। ਨਦੀ ਨਾਵ ਸੰਜੋਗੀਂ ਮੇਲੇ! ਦਰਿਆ ਵਲੋਂ ਤੜਕੇ ਵਾਲੀ ਠੰਢੀ ਪੌਣ ਰੁਮਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਿਆਰ-ਬਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੁਬਾਰੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੂਜੇ ਖੁੰਜੇ ਕੁੱਤੇ ਭੌਂਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਚਮਕਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਖਿੱਤੀ ਲਹਿੰਦੇ ਦੀ ਗੁੱਠ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਦੁੜਾਈ, ਸਾਰਾ...ਪਿੰਡ ਸੌ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਪੌੜੀਆਂ ਉਤਰਦਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਛਲਕ ਪਈਆਂ-ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ- 'ਦਾਤਾ! ਇਸ ਘਰ ਦੇ ਕਿਵਾੜ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿਣ-ਲੋਹ-ਲੰਗਰ ਤਪਦੇ ਰੱਖੀ-ਚਿਰਾਗ ਬਲਦੇ ਰਹਿਣ।' ਭਾਈਆ ਜੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅੱਗੇ, ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਲਤੂ ਕੁੱਤੇ ਵੀ ਗੇਟ ਮੋਹਰੇ ਜਾ ਕੇ ਲੰਬੀਆਂ ਲੱਤਾਂ 'ਚ ਬੁਝੀਆਂ ਸੁੱਟੀ ਮੇਰੇ ਵਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਬੇਟਿਆਂ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੌਂਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਫਿਰ ਭਰ ਆਇਆ।

ਗੱਡੀ 'ਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਵੇਂ ਜਾ ਕੇ ਨਲਕਾ ਗੇੜ ਲਿਆ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੁੱਟ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਹਾਇਆ। ਇਸੇ ਨਲਕੇ ਹੇਠ, ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ, ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਨੇ ਨਹਾਉਣ ਵੇਲੇ ਕਿਹਾ ਸੀ- 'ਆਪਣੇ ਬਾਬਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਨਲਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਨਹਾ ਲਵਾਂ!' ਇਹ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਰੋਣ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਦਿਆਂ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਬਹਿਣ ਵੇਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਹਿ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ-ਬੱਸ ਹੱਥ ਹੀ ਜੁੜੇ ਰਹਿ ਗਏ-ਗਲੇ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ!

ਨਾ ਜਾਨੇ ਕੌਨ ਸੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਾਈਂ ਥੀਂ। ਵੇਹ ਜਬ ਤੱਕ ਜਿੰਦਾ ਰਹਾ, ਘਰ ਯਾਦ ਕਰਤਾ ਥਾਂ।

ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਆਮਦ

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

“ਏਤੀ ਮਾਰ ਪਈ ਕੁਰਲਾਣੈ”

ਦੀ ਪੰਗਤੀ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦੀ

ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਭਟਕਦੀਆਂ

ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ

ਯਤੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵਰਚਾਉਂਦੀ

ਕਿਸੇ ਦੀ ਲੱਤ ਕੱਟੀ

ਕਿਸੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਲੁੱਝੀ

“ਮੈਂ ਆਈ ਹਾਂ

ਥਾਂ ਥਾਂ ਪੱਛੇ

ਤੇ ਵਲ੍ਹਦੇ

ਇਰਾਕ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖ

ਚਿਹਰਾ ਜੋ ਮਾਰੂਥਲਾ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਸੀ,

ਜਿੱਥੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਨਹੀਂ

ਅੱਜ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ।”

ਮੈਂ ਆਖਿਆ

“ਬੈਠ ਘੜੀ ਪਲ

ਆਪਾਂ ਕਾਫੀ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ”

ਆਖਣ ਲੱਗੀ,

“ਨਹੀਂ ਕਦੇ ਫੇਰ ਸਹੀ

ਮੈਂ ਅਜੇ ਕਾਬਲ ਤੇ ਕੰਧਾਰ ਵੀ ਜਾਣਾ ਹੈ”

ਜਿੱਥੇ ਦਨਦਨਾਉਂਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ ਮੌਤ

ਗਲੀ-ਗਲੀ, ਘਰੋ-ਘਰੀ

ਭੁੱਖੇ ਬੁਧਿਆੜਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ”

ਖੁਜ਼ਰਾਂ ਤੇ ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ

ਜਿੱਥੇ ਅੰਬਰ ਤੋਂ

ਮੌਤ ਦੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਜਾਂ ਫਿਰ ਰਾਕਟਾਂ ਦੀ

ਵੇਖ ਆਵਾਂ

ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਕਾਤਲਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਰਨਾਮੇ

ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਨੂਰ ਨੂੰ

ਤਰਸ ਗਈਆਂ ਨੇ ਕੰਜਕਾਂ-ਕੁਆਰੀਆਂ

ਵੇਖ ਆਵਾਂ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ

ਜੋ ਆਮ ਅੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਸਦਾ ਨਹੀਂ

ਵਕਤ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ

ਫਲਸਤੀਨ ਵੀ ਜਾਵਾਂਗੀ

ਮਹਿਮੂਦ ਦਰਵੇਸ਼ ਦੇ

ਮਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਸਿਜਦੇ ਲਈ।

ਏਨਾ ਆਖ ਉਹ ਪਰਤ ਗਈ ਵਾਪਸ

ਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜੇ ਵਰਕੇ

ਤਰਸਦੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਉਸਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ।

“ਵੀਰ ਮੇਰੇ

ਕੀ ਕਹਾਂ

ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਕਾਹਦਾ ਲੁਕਾ।

ਬਸਰੇ ਤੇ ਬਗਦਾਦ ਹੋ ਕੇ ਆਈ ਐਤਕੀਂ

ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਪੈੜ ਨੱਪਦੀ

ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਸੀ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦਾ 'ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ-09'

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ.) ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਲੋਂ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ 2009' ਲੰਬੀ 11 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਲੇਨ ਟੈਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਇਸ ਰੰਗਾਰੰਗ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਸੱਤ ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕੋਈ 32 ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨੰਨ੍ਹੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭੰਗੜਾ, ਡਾਂਸ ਤੇ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ, ਡਾਂਸ ਅਤੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਕਿੱਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਬਰਬਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸਕਾਨਸਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਪਰਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਗਾਜ਼ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਬੋਰਡ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਸਭ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਕਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਲਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ 'ਸਿਖ ਯੂਥ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ' ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਹਾਲ 'ਚ ਬੈਠੇ ਬਹੁਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਲੋਂ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਤੋਹਫਾ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਅਜੇ, ਬੋਬੀ ਅਤੇ ਹਿਤੋਸ਼ ਨੇ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਲ ਧੁਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਹੌਲ ਸੰਗੀਤਮਈ ਬਣਾਇਆ। ਉਭੋਂ ਜਬ ਜਬ ਜੁਲਫੋਂ ਤੇਰੀ... ਗੀਤ ਦੀ ਧੁਨ ਨੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦਿਨ ਚੇਤੇ ਕਰਾਏ।

ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਨੰਨ੍ਹੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੀ ਖਾਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤਾ ਸੁਰ-ਤਾਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਨੱਚ ਰਹੇ ਪਰ ਆਪਣੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਜਚ ਬੜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਟੌਰੇ ਵਾਲੀ ਪੱਗ ਫੜ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਰੇ

ਜਾਂ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪਾਇਆ ਕੁਤਤਾ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਭੰਗੜੇ-ਗਿੱਧੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਚਕਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਫੀ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਹੋਣ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ ਦੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ 'ਮਜਾਜਣਾਂ' ਨੇ ਡਾਂਸ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਸੰਘਾ ਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਗਰੁੱਪ 'ਤਿਤਲੀਆਂ' ਨੇ ਫੁਲਕਾਰੀ ਪਾਈ। ਨਤਾਸ਼ਾ ਗਰੇਵਰ ਤੇ ਰੂਬੀ ਚਾਵਲਾ ਦੀ ਟੀਮ 'ਗੱਭਰੂ' ਨੇ ਆਜਾ ਨੱਚ ਲੈ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। 'ਵਿੰਡੀਸਿਟੀ ਗੱਭਰੂ ਭੰਗੜਾ ਗਰੁੱਪ' ਨੇ ਰਮਨਦੀਪ ਸੇਖੋਂ ਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਦਿਓਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ

ਕੌਸਲ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਲ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ

'ਪਿਆਰ' ਆਈਟਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ 'ਗੱਜਦੀ ਜਵਾਨੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ' ਭੰਗੜਾ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਐਸ ਕਰੇ ਗੀਤ ਉਤੇ ਭੰਗੜਾ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਆਈਟਮ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਪਰਦੀਪ ਦਿਓਲ ਤੇ ਦਿਲਰਾਜ ਸੇਖੋਂ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੋਸਟ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਗੋ ਸਨ।

ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ 2009 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ 'ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ' ਗਰੁੱਪ ਦੀ 'ਲੋਹੜੀ' ਆਈਟਮ ਦਾ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਖੂਬ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਦਾ ਚਾਅ ਹੋਵੇ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਅੱਲ੍ਹਤ ਉਮਰ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਆਹੀ ਵਰੀ ਜਾਂ ਅਧੋੜ, ਢੋਲ ਦੀ ਤਾਲ 'ਤੇ ਅੱਡੀ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਉਠ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਤਦੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜੀਤ ਸੈਣੀ ਦੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਇਹ ਗਿੱਧਾ ਟੀਮ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਕੱਚਾ ਵਿਹੜਾ ਜਾਣ ਕੇ ਨੱਚ ਨੱਚ ਧੂੜ ਉਡਾਉਣ ਵਾਂਗ ਕਮਾਲ ਦਾ ਗਿੱਧਾ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਪਿਤ 'ਚ ਬੋਲੀ ਚੁੱਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਤੀਜੀ-ਚੌਥੀ ਕਹਿੰਦੀ, '...ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਿਉਂ ਪਿਛੇ ਰਹੀਏ', ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬੋਲੀ 'ਤੇ ਬੋਲੀ ਚੁੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ

ਪਿੰਡ 'ਚ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੇਡੀਓ ਟੈਕ ਮੇਲਾ ਦੀ ਹੋਸਟ ਪੰਮੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ ਗੀਤ 'ਸੱਜਣਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾਂ...' ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਟਿਕ ਕੇ ਸੁਣਿਆ। ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਗਾਇਕ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ 'ਅੱਖ ਦੀ ਮਾਰ ਬੁਰੀ', ਸਤਵੰਤ ਅਟੱਲ ਨੇ 'ਮੇਰਿਆ ਵੇ ਮਾਹੀਆ' ਅਤੇ ਮੋਨਾ ਭੱਲਾ ਨੇ 'ਭਾਬੀ ਦੀਵਾ ਜਗਾ' ਗੀਤ ਗਾਇਆ। ਨਵਜੋਤ ਮੁਲਤਾਨੀ ਤੇ ਦੇਵਜੀਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਤਿਆਰ ਟੀਮ 'ਗੱਭਰੂ ਜਵਾਨ' ਦੀ ਧਮਾਲ ਅਤੇ 'ਕਲੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ' ਟੀਮ ਦਾ ਭੰਗੜਾ

ਦੀ ਗਰੁੱਪ ਦੀ 'ਅਸੀਂ' ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ' ਅਤੇ 'ਇੰਡੀਅਨ ਭੰਗੜਾ ਗਰੁੱਪ' ਦਾ 'ਪੰਚੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ' ਆਈਟਮ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸਨ। ਇਹ ਆਈਟਮਾਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਿੱਕੀ ਘੋਤੜਾ, ਜਗਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਕੇਵਨਦੀਪ ਅਟਵਾਲ ਤੇ ਮਨਮਿੰਦਰ ਭੱਠਲ, ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲੀਆ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਚੌਥੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ 'ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜ' ਦੇ ਡਾਂਸ/ਗਿੱਧਾ ਮਿਕਸ ਨੇ ਹਾਲ ਗੂੰਜਣ ਲਾ ਦਿਤਾ। ਹਾਲ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਇਸ ਆਈਟਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕੂਕਾਂ/ਸੀਟੀਆਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ

ਕੰਮ ਲਟਕੇ ਨਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਅੜਿੱਚਣ ਸਮੇਂ ਸਿੱਧਾ ਕੌਸਲਖਾਨੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲੇਕ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ ਸਨ-ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਜੈਦੇਵ ਭੱਠਲ (ਪੰਜਾਬ ਆਟੋ), ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸੈਣੀ, ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਿੰਧੂ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਰੀਐਲਟੀ), ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਕੈਸਕੇਡ ਬੈਂਕ੍ਰਿਪਟਸ), ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ, ਵੈਸਟਰਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਭਾਰਤ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀ, ਕੋਹਲ ਇੱਕ., ਹਰਮਿੰਦਰ ਖੇਰਾ, ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਚਿਲਡਰਨਸ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਕੈਲਮਜੂ। ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਮਾਲੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਬੀਰਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਵਾਹ, ਲਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ, ਸੰਧੂ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਰਨ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਤੇ ਡੈਵਰਾਏ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

'ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ 2009' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਨੇਪੜੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ, ਸਕੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਰਨ, ਖਜ਼ਾਨਦਾਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਯੂਥ ਅਫੇਅਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਘਾ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਤੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਇੰਟਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਗੋ, ਮਨਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲੂ, ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਨੇ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਪੈਟ ਲੀਨ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਨਸ਼ਾਈਨ ਡੀ.ਜੇ. ਦੇ ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗੀਤ/ਸੀ.ਡੀਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਖਾਣਾ ਪਰੋਸਿਆ।

ਲੈਨਸਿੰਗ 'ਚ 5ਵੇਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਮੌਕੇ ਬਿਖਰਿਆ ਖਾਲਸਾਈ ਰੰਗ

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ): ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲੈਨਸਿੰਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਲੰਘੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 18 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੰਜਵੀਂ ਸਿੱਖ ਡੇਅ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਇਲੀਨਾਏ, ਓਹਾਇਓ ਅਤੇ ਵਿਸਕਾਨਸਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਭਰਵੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਅਨਾਪੋਲਿਸ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ,

ਮਿਲਵਾਕੀ, ਡਿਟਰਾਇਟ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਸਕੀਗਨ, ਜੈਕਸਨ, ਫਲਿੰਟ, ਸਾਗੀਨਾਅ, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਗਤ ਗਰੈਂਡ ਰਿਵਰ ਐਵੀਨਿਊ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਰਿਵਰ ਫਰੰਟ ਪਾਰਕ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਥਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਆਨੰਦਮਾਈ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਇਕ ਸਜੀ ਹੋਈ ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਸੀ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਗਰੈਂਡ ਰਿਵਰ ਐਵੀਨਿਊ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਸਕੂਲ ਕਰਾਫਟ ਸਟਰੀਟ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕੈਪੀਟਲ ਰੋਡ ਨਾਰਥ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨਾਰਥ ਸੜਕ 'ਤੇ ਅੱਪੜਿਆ ਤੇ ਗਰੈਂਡ ਰਿਵਰ ਐਵੀਨਿਊ 'ਤੇ ਆ ਪਹੁੰਚਾ।

ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਫਲੋਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਨੀਲੇ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਕੈਂਟਨ ਦੇ ਨੰਨੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਬੈਂਡ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਡਿਟਰਾਇਟ ਮਹਾਂਨਗਰ ਦੇ ਪੰਜੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ-ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਕੈਂਟਨ, ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਹਿਡਨ ਪਾਲਜ ਪਲਿਮਥ, ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਮੈਡੀਸਨ ਹਾਈਟਸ, ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਰੈਚੈਸਟਰ ਹਿੱਲਜ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਰਾਉਨਜ਼ ਟਾਊਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਆਫ ਕੈਲਮਜ਼, ਫਲਿੰਟ, ਸੈਗਨਾਅ, ਮਸਕੀਗਨ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਜੈਕਸਨ ਅਤੇ ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਆਈ ਸੰਗਤ ਦੇ ਜੱਥੇ ਸਾਰਾ ਰਸਤਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰਸਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੈਨਸਿੰਗ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਟਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਉਦੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਪੜੀ ਸ਼ਹਿਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੀ ਗਤਕਾ ਅਖਾੜਾ ਦੀ ਤੇਰਾਂ ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਨੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ 'ਚ ਜੁੜੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗਤਕੇ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਉਦੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ। ਉਪਰੰਤ ਭੰਗੜੇ ਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੌਕੇ ਗਾਇਕਾ ਮਿਸ ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਉਲ ਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਖਾੜੇ ਦਾ ਆਰੰਭ ਸਵਰਗੀ ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਫਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ 'ਚੰਨ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਦਾ ਸੁੱਤਾ, ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਜ ਵਿਛਾਈ' ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ 'ਚਿੰਠੀਆਂ ਪਿਆਰ ਵਾਲੀਆਂ' ਅਤੇ 'ਤੂੰ ਬਣ ਕੇ ਸਪੇਰਾ ਕਿਤੋਂ ਆ' ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕੀਲ ਹੀ ਲਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ ਨੇ ਹਸਾ ਹਸਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਢਿੱਡੀ ਪੀੜਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਫਿਰ ਜੈਲੀ, ਦੀਪਕ ਵਿਲੋਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਵਿਰਕ ਅਤੇ

ਗੁਰਲੇਜ ਅਖਤਰ ਨੇ ਖੂਬ ਅਖਾੜਾ ਮਘਾਇਆ। ਰਾਹੁਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਨਗਦ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਸਾਰੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨਾਮ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰਸਮ ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਟੋਨੀ ਵੈਨਾਵੀਗਾ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਾਰਮਨ ਬੈਨਾਵੀਡ ਅਤੇ ਲੈਨਸਿੰਗ ਸਿਟੀ ਦੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਡੈਬੀ ਵਿਲਿਅਮ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

ਲੈਨਸਿੰਗ ਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਮੰਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਗਰਿੱਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਸੰਗਤ ਨੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਅਜੇ ਬਡਵਾਡ ਟੈਕਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਟਰੈਪਕੋ ਹੋਲਸੇਲ ਗਰੋਸਰੀਜ਼, ਸਵਾਗਤ ਫੂਡ, ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਟਰੈਵਲਜ਼ ਅਤੇ ਵੈਸਟਰਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਲਈ ਮਾਲੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਕੈਂਟਨ ਦੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੈਂਡ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜੋ 501 ਦਾ ਜੋ ਸਪੈਸ਼ਲ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਮੈਡੀਸਨ ਹਾਈਟਜ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਣ ਰਹੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਦਾਨ ਕਰ ਕੇ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਬੀਬਵਾਲ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਹੋਰ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਲਈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲਿੰਟ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫਲਿੰਟ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੈਗਨਾਅ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਪੁਰ ਅਤੇ ਮਸਕੀਗਨ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਪੁਰ ਐਡਮੋਰ, ਰੂਬੀ, ਸੈਲੀ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਚਿੱਕੂ ਤੇ ਜੈਕਸਨ ਦੀ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਤਸਵੀਰਾਂ: ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ

ਹੋਰ ਸੰਗਤ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਦੀ ਹੋਰ ਸੰਗਤ, ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੈਲਮਜੂ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾ,

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿੱਕੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਤੇ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਕਿਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ,

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਰਵਾਹ, ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਸੁਚਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਸੀ., ਛਿੰਦਾ, ਸੰਨੀ ਧੂਤ ਅਤੇ ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼ ਦੀ ਹੋਰ ਸੰਗਤ, ਡਿਟਰਾਇਟ ਦੇ ਪੰਜਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਟਰੇਵਲ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਲੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਵੰਡਾਇਆ। ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚੀਆਂ।

ਨਾਚ-ਵੰਨਗੀਆਂ ਦੀ ਸੱਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ ਸੀ ਬੁਰੀ ਵੂਰੀ ਸ਼ੋਅ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ): ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਸੋਨੀ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਰੌਚਕ ਸ਼ੋਅ ‘‘ਬੁਰੀ ਵੂਰੀ-ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ’’ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਨੂੰ ਪੰਜਵਾਂ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਚਾਰ ਸ਼ੋਅ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਕਲਾਤਮਿਕ, ਆਕਰਸ਼ਕ ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਵਲੋਂ ਮੈਡੀਇਊ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਿਲ ਨੂੰ ਟੁੰਬਦੇ ਇਸ ਲਚਕਦੇ, ਮਹਿਕਦੇ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਚੋਖੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਨਾਚ-ਵੰਨਗੀਆਂ, ਰੰਗ-ਰੰਗ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤ ਤਕ ਕੀਲੀ ਰੱਖਿਆ।

ਬੁਰੀ ਵੂਰੀ ਨਾਂ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਲਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਵੂਰੀ 1950 ਦੇ ਰਾਕ ਐਂਡ ਰੋਲ ਦਾ ਹੀ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਧੁਨਾਂ ਤੇ ਨਾਚ-ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨ੍ਰਿੱਤ, ਪਾਪ ਸੰਗੀਤ, ਹਿਪ-ਹਾਪ, ਜਾਜ, ਵੈਸਟਰਨ, ਬਰੋਕ-ਡਾਂਸ, ਡਿਸਕੋ-ਡਾਂਸ, ਭਾਰਤ ਨਾਟੀਅਮ, ਕੱਥਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਨਾਚ ਦੀ ਲੈਅ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨ੍ਰਿੱਤਕ ਨਾਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਵੂਰੀ ਸ਼ੋਅ ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਾਚ ਕਲਾਕਾਰ ਜਾਵੇਦ ਜਾਫਰੀ, ਨਾਵੇਦ ਜਾਫਰੀ ਤੇ ਰਵੀ ਬਹਿਲ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੂਹੀ ਚਾਵਲਾ, ਇਸ਼ਾ ਦਿਉਲ, ਦੀਆ ਮਿਰਜਾ, ਗੋਵਿੰਦਾ, ਵਿਵੇਕ ਓਬਰਾਏ, ਰਿਤੋਸ ਦੇਸਮੁਖ ਆਦਿ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਨੀ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਨੇ ਅਪਨਾ ਕੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਹੋਏ ਪੰਜਵੇਂ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਜੂਨੀਅਰ (6 ਤੋਂ 13 ਸਾਲ) ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਗਰੁੱਪ (14 ਤੋਂ 21 ਸਾਲ)

ਦੇ 22 ਫਨਕਾਰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਇਲੀਨਾਇਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਨਾਰਥ ਕੈਲੋਰੀਨਾ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੇ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਫਿਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਤੇ ਮਾਡਲ ਪੂਜਾ ਬੱਤਰਾ, ਗਾਇਕਾ ਰੂਨਾ ਰਿਜਵੀ ਤੇ ਗਾਇਕ ਬੌਬੀ ਮੂਨ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੁੱਜੇ।

ਵਿੰਡੀਸਿਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਆਉਟ-ਕੱਟ ਤੇ

ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਚ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਿਗਾਰਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇ ਰੰਗ ਬਿਖੇਰ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਰੱਜ ਕੇ ਖੱਟੀ। ਸਰੋਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਿਲ-ਖਿਚਵੇਂ ਸੁਪਨ-ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਟਿਕਾ ਕੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਹਰ ਪੱਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਲਾਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਨਾਚ-ਬੁਣਤੀ ‘ਤੇ ਨਾਚ

ਕਲਾਕਾਰ ਹੁਣ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਬੁਰੀ ਵੂਰੀ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ। ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਮਰਪਾਲੀ, ਰੇਨੂਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਵਾਸਨ ਤੇ ਬੌਬੀ ਮੂਨ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਰੂਨਾ ਰਿਜਵੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੀਲੀ ਤੇ ਬੁਲੰਦ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ‘ਜਾਨੇ ਤੂੰ ਯਾ ਜਾਨੇ ਨਾ’ ਗਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਝੁਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ‘ਤੇ ਆ ਕੇ ਨੱਚਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਬੱਚੇ, ਜਵਾਨ

ਤਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਟਿਮਟਮਾਉਂਦੇ ਬਲਬਾਂ ਨਾਲ ਮੰਚ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਪੂਜਾ ਬੱਤਰਾ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਿਆਰੇ ਨਾਚ-ਸੰਗੀਤ ਉਤਸਵ ਵਿਚ ਨੱਚਣ-ਮੱਚਣ ਵਾਲੇ ਨ੍ਰਿੱਤਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਰਜਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਡਾਂਸ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਨਾਚ, ਹਿੱਪ-ਹਾਪ, ਵੈਸਟਰਨ, ਬਰੋਕ ਡਾਂਸ, ਜਾਜ, ਪਾਪ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਮਾਂ ਬੰਨ ਦਿੱਤਾ।

ਕੀਤਾ। ਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਨਿਊਜਰਸੀ ਦੀ ਬੈਕੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਨਾਚ ਵਿਚ ਨਚਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਰੀ ਗੜਵੀ, ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਲਦੇ ਦੀਵੇ, ਜਮੀਨ ‘ਤੇ ਪਈ ਥਾਲੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾ ਕੇ ਬੜੀ ਮਹਾਰਤ ਨਾਲ ਨਾਚ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਜੱਜਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਜੂਨੀਅਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਾਗਰ ਨੇ ਬੀਮ ਸਾਂਗ ਵਿਚ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਪਾਪ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਮਿਕਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਵਰਗ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ। ਜੇਤੂ

ਤੇ ਬੁੱਢੇ ਸਭ ਨੱਚਣ ਲਗੇ। ਉਸੇ ਲੜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦੇ ਪਾਪ ਗਾਇਕੀ ਤੇ ਆਰ ਐਂਡ ਬੀ ਦੇ ਉਭਰਦੇ ਗਾਇਕ ਬੌਬੀ ਮੂਨ ਨੇ ‘ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਕੇ ਚੈਨ’ ਤੇ ਰੀਮਿਕਸ ‘ਮੇਰੇ ਸਪਨੇ ਕੀ ਰਾਣੀ’ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਦਾਦ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ।

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਨਿੱਠ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਵਧੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਤੇ ਮੈਡੀਇਊ ਕਲੱਬ ਦੇ ਫਾਊਂਡਰ ਸੁਬਾਨੀ ਕੁਲਕਰਨੀ, ਮਦਨ ਕੁਲਕਰਨੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਪਾਂਸਰ ਰਾਜਾ ਡਾਟ ਕਾਮ ਦੇ ਸਲੀਮ ਅਮੀਰ, ਸ਼ੈਰੀ ਮਰਚੈਂਟ, ਮੈਡਾ-ਸਟਾਰ ਦੇ ਡਾ. ਪਟੇਲ, ਦਿਨੇਸ਼ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਰਾਕ ‘ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਇਰਾਕ ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ‘ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬੰਬਾਂ ਜਾਂ ਘਾਤ ਲਗਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਓਨਾ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਥੀ ਮਰਦ ਫੌਜੀਆਂ ਜਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਹੱਥੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੈ।

ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੱਗਫੱਗ 40 ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਤੇ ਕਈ ਸਾਬਕਾ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ‘ਚ ‘ਲੋਨਲੀ ਸੋਲ ਆਰ ਦਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਾਰ ਆਫ ਵਿਮੈਨ ਸਰਵਿਸ ਇਨ ਇਰਾਕ’ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਮਰਦ ਸਾਥੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਯੋਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਛੇੜਖਾਨੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੁਝ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਪਖਾਨੇ ਤੱਕ ਨਾ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਆਬਰੂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਈ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਚਾਕੂ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ।

ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਹਲਨ ਬਨਡਿਕਟ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ‘ਚ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬਨਡਿਕਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ‘ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀਆਂ ‘ਚੋਂ ਹਰ ਦਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਰਾਕ ਜੰਗ ਵਿਚ ਦੂਸਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਨਡਿਕਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਮਹਿਲਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਸਾਥੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਯੋਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਉਭਰੀਆਂ ਹਨ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ

ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

PUNJAB AUTO WERKS Akai Transport Corp

1930 W. Hubbard St., Chicago, IL

For Excellent Auto Body Work, Taxi Cab
Leasing, 24 Hours Towing, Complete Auto
Repair of Domestic & Foreign Cars

ਅਮਰੀਕਨ ਅਤੇ ਇੰਪੋਰਟਡ ਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ
ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਟੈਕਸੀ ਕੈਬ ਵੀ
ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Call
Gurcharn Singh Jhaj
Jaidev Singh Bhattal
Sukhraj Singh Takhar

Tel. 312-243-3344, 312-243-2255

Fax: 312-243-2277

ਓਬਾਮਾ ਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਦੀਆਂ ਜਾਦੂ ਜੱਫੀਆਂ

—ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਾਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ, ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਾਪਰੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਿਸ਼ੇਲ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਮਲਕਾ ਦੁਆਲੇ ਬਾਂਹ ਵਲ ਲਈ। ਉਹ ਇਥੇ ਹੀ ਨਾ ਰੁਕੀ, ਸਗੋਂ ਉਹਨੇ ਅਦਬ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬਾਂਹ ਦਾ ਵਲੇਵਾਂ ਨਰਮੀ ਅਤੇ ਸੁਬਕਤਾ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਕਸ ਕੇ ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵੀ ਲਾ ਲਿਆ।

ਬਹੁਤੇ ਪਾਠਕ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਦੂਜੀ, ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਇਸਤਰੀ ਲਈ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਲਕਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਲਕਾ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰਕ ਨੇਮਾਵਲੀ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੇਮ 'ਛੂਹਣਾ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਸਮੇਂ ਕੂਹਣੀਆਂ ਤੱਕ ਪਾਏ ਹੋਏ ਦੁੱਧ-ਚਿੱਟੇ ਦਸਤਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਛੂਹ-ਛੂਹਾਈ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੋਹੇ-ਲਾਖੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 1992 ਵਿਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪਾਲ ਕੀਟਿੰਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਮਲਕਾ ਦੁਆਲੇ ਵਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਤਿਉਣੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਅਖਬਾਰ ਪਾਲ ਕੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਕੌੜਾ-ਕੁਸੈਲਾ ਲਿਖਣ ਲੱਗੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਹੜ ਕਿਰਲਾ ਤੱਕ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਦੂਰ ਖਲੋਤਿਆਂ ਹੀ ਅਜੀਬ ਕਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਜ਼ਬਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬੁਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਅੰਗ ਵੀ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। 2007 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਖ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਖਬਾਰ ਬੂਹ-ਬੂਹ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਕ ਮੱਤ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਬੁਸ਼ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗ

ਗਈ।

ਮਲਕਾ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰਕ ਨੇਮਾਵਲੀ ਦੇ ਹੋਰ ਨੇਮ ਵੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਦਿਲਚਸਪ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ। ਜੇ ਉਹ ਆਪ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਮੁਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਉਸ ਗੱਲ ਸਬੰਧੀ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। ਮਲਕਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਦੀ ਵੀ ਉਸ ਵਲ ਤੁਹਾਡੀ ਪਿੱਠ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇ ਭੋਜਨ ਸਮੇਂ ਮਲਕਾ ਨੇ ਚਮਚਾ ਰੱਖ ਕੇ ਖਾਣਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦਿਆਂ ਤੋਲੀਏ ਨਾਲ ਬੁੱਲ੍ਹ ਪੁੰਝ ਲਏ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਚਮਚਾ ਰੱਖ ਦਿਉ। ਜੇ ਅਜੇ ਅੱਧ-ਭੁੱਖੇ ਹੋ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਖਾ ਲੈਣਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਸ ਨੇਮਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਤਨਾਮੇ ਵਾਂਗ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਆਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਦਾ ਸਥਾਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਉੱਚਾ ਮਿਥ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਇਦਾਰ ਅਤੇ ਹੰਢਣਸਾਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਲਣ-ਡੋਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਸਦੀਵਤਾ ਦੀ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਸੱਚੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣੋ। ਕੁਝ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਸਰ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਫਾਰੂਕ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਫਸਰ, ਕਰਨੈਲ ਨਾਸਰ ਨੇ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਫਾਰੂਕ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਭੱਜਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਐਸਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮਹਿਲ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਕੂੜ-ਕਬਾੜ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ, ਇਕ ਪੂਰਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਟਰੱਕ ਕੇਵਲ ਟਾਈਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਜਲਾਵਤਨੀ ਵਿਚ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਬੇਝਿਜਕ ਉੱਤਰ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ, ਚਾਰ ਤਾਸ਼ ਦੇ ਤੇ ਪੰਜਵਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ!

ਮਲਕਾ ਦੀ ਇਸ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ

ਬੁਸ਼ ਦਾ ਅੱਖ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਪਾਲ ਕੀਟਿੰਗ ਦਾ ਬਾਂਹ ਵਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਜਿਹਾ ਕੁਚੱਜਾ ਕਾਰਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਧਿਰਕਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ। ਮਲਕਾ ਨੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਅਬੋਲ ਰੋਸ

ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦੀ ਜੱਫੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮਲਕਾ ਦਾ ਮੁਸਕਰਾਉਣਾ ਅਣਹੋਣੀ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਤੁੱਲ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰਕ ਨੇਮਾਵਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਲਕਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮੌਜ ਨਾਲ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਮੁਸਕਰਾ ਪੈਣਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਮੁਸਕਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਮੁਸਕਰਾਉਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਪੱਕੇ ਨੇਮ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਮਲਕਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਖਿੜੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਲਈ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਖ਼ਬਰ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਅਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦੀ। ਦੋ ਅਪ੍ਰੈਲ

ਨੂੰ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮੇਂ ਖਿੱਚੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਸਮੀ ਤਸਵੀਰ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਦਤਨ ਹੀ 'ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਓ' ਨਿਕਲਿਆ, ਮਲਕਾ ਨੇ ਚਿਹਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ?"

ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦੀ ਜੱਫੀ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰਕ ਨੇਮਾਵਲੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ ਕਿ ਏਥੇ ਉੱਚੇ ਆਸਨ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਮਲਕਾ ਦੇ ਟਾਕਰੇ। ਮਿਸ਼ੇਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਜਨਮੋਂ 'ਆਮ ਲੋਕ' ਸੀ, ਸਗੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਵੀ 'ਆਮ ਲੋਕ' ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਾਲ ਮਲਕਾ ਅਜਿਹੀ ਨਰਮੀ ਵਰਤਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਂਗਲਾਂ ਇਉਂ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਨਾ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਓਬਾਮਾ ਜੋੜੀ ਦੀ ਆਮਤਾ ਦੇਖੋ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਜਦੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵਾਸ 10, ਡਾਊਨਿੰਗ ਸਟਰੀਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ, ਉਹ ਦੁਆਰਪਾਲ ਕੋਲ ਰੁਕਿਆ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਝੁਕਿਆ, ਦੋ ਮਿੰਨੇ ਬੋਲ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਮਹਿਮਾਨ ਨੇ ਉਥੇ ਖਲੋਤੇ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਪਾਲ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਚਕਰਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਬੱਦਲੇ ਹੋਏ ਨੇ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਰਹੇ ਆਪਣੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲ ਵੀ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਕੇ ਅਗੇ ਵਧ ਗਿਆ। ਭਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਆਰਪਾਲ ਦੀ ਕੀ ਔਕਾਤ! ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਹਲ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਹ ਲੰਡਨ ਦੀ ਇਕ ਕੋਨਿਆ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਓਬਾਮਾ ਜੋੜੀ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੋਹਿਆ ਹੀ, ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਆਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਵੀਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਚੋਣ ਲੜ ਲਵੇ,

ਜਿੱਤ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦੀ ਜੱਫੀ ਇਸੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸੀ। ਮਿਸ਼ੇਲ ਦੇ ਸਾਹਸ ਬਾਰੇ ਹੈਰਾਨ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵਿਸਤਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲਝਣ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈ। ਵੈਸੇ ਮਲਕਾ ਬਾਰੇ ਓਬਾਮਾ ਜੋੜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਭ ਤੱਕ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, "ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਬਾਰੇ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਮਲਕਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣ ਲਵੋ ਕਿ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।"

ਪਰ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਗੱਲ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਓਬਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨਾ ਮਲਕਾ ਨੇ ਮੋਹਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਵਧ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਮੋਹਿਆ ਸੀ। 'ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੇ ਇਹ ਕੀ ਕੀਤਾ' ਆਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀਡੀਓ ਤੋਂ ਅਸਲ ਘਟਨਾ-ਕ੍ਰਮ ਦੇਖ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ। ਮੌਕਾ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਸਮੇਂ ਬਕਿੰਘਮ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਦਾਅਵਤ ਦਾ ਸੀ। ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਭ ਨਾਲ ਦਸਤਾਨੇ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਮਲਕਾ ਜਦੋਂ ਮਿਸ਼ੇਲ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀ, ਉਸ ਦਾ ਕੱਦ-ਕਾਠ ਅਤੇ ਨਿਰਛਲ ਹੁਸਨ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰ ਜਿਵੇਂ ਬੱਝ ਹੀ ਗਏ।

ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਖਿੜ ਪਈ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦੇ ਲੱਕ ਪਿੱਛੇ ਵਲਦਿਆਂ ਉਹਦੀ ਲੰਮਾਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਧਰੇਪਨ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਮਲਕਾ ਦੀ ਮਮਤਾ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੱਬੀ ਵਾਂਹ ਕੱਦ ਅਨੁਸਾਰ ਮਲਕਾ ਦੇ ਮੌਰਾਂ ਦੁਆਲੇ ਪਾਈ, ਹੱਥ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਘੁੰਟਿਆ ਅਤੇ ਫੇਰ ਬਤੀ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਘੁੰਟ ਲਿਆ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਿਲਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ ਹੋਈਆਂ, ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਇਕ ਅਹਿਲਕਾਰ ਬੋਲਿਆ 'ਜੇ ਕੁਝ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।'

ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਭ ਬੇਯਕੀਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਟਕਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਕਿੰਘਮ ਮਹਿਲ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਪਿਆ, "ਇਹ ਮੋਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸਪਰ ਅਤੇ ਆਪਮੁਹਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੀ।" ਮਿਸ਼ੇਲ ਦੀ ਜਾਦੂ ਦੀ ਜੱਫੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰਕ ਨੇਮਾਵਲੀ ਵਿਚ ਜਕੜੀ ਹੋਈ ਮਲਕਾ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਹਵਾਈ ਆਸਨ ਤੋਂ ਮੁੱਖੀ ਧਰਾਤਲ ਉੱਤੇ ਉਤਾਰ ਲਿਆਈ ਸੀ।

ਲਾਲੂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਜੰਗ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਲਈ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੇਗੀ?

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਕੋਲਕਾਤਾ: ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਆਗੂ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਲਾਲੂ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੱਖੀ ਹੋ ਰਹੀ ਜੰਗ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਣ ਰਹੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਗਰਮੀ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਕਤਾਰਬੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦੇ ਆਗੂ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਯੋਚੁਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਗੈਰ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਉਤੀਸਾ ਵਿਚ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਤਕੜੀ ਟੱਕਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. (ਐਮ.), ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਜਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਤੀਸਰਾ ਮੋਰਚਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ

ਚੋਣਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ

ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਤੋਂ ਕਤਾਰਬੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਮੋਰਚਾ ਇਹ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਗੈਰ-ਭਾਜਪਾ, ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਫਿਰਕੂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਅਸਲ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਤੀਸਾ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਰਗੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਫੂਕ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਭਨਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਚੋਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਥੇ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਕੀ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨੰਦੀਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ

ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੰਦੀਗ੍ਰਾਮ ਵਰਗਾ ਇਕੱਲਾ ਕਾਰਾ ਮੁੱਦਾ ਹੀ ਭਾਰੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਵੋਟਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਗੋਰਖਾਲੈਂਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਦਾਰਜਲਿੰਗ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਿਆ ਕਰਕੇ ਇਕ ਬੇਅਸੂਲਾ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਚਿਰ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੀਸਰਾ ਮੋਰਚਾ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਮੱਚ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹਨ, ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ, ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ।

ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉੱਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਏ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੀਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਥੇ ਕੇਵਲ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨੂੰ ਹੀ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਸੌਦੇ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਾਡੀ ਇਕ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ ਇਹ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੌਦੇ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. (ਐਮ.) ਦੀ ਪੋਲਿਟ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਆਗੂ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਯੋਚੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਮਾਣੂ ਕਰਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਫੁਰੇਬਾਜ਼ੀ

ਟਰਾਂਟੋ : ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਸਥਿਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਜਲੌਅ ਵਿਚ ਮਨਾਏ ਗਏ, ਪਰ ਉਥੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਫੜਾ ਦਫੜੀ ਮੱਚ ਗਈ ਜਦ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ।

ਓਨਟਾਰੀਓ ਖਾਲਸਾ ਦਰਬਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਗਲਿਆਰੇ 'ਚ ਦੋ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਚਾਕੂਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ ਸੀ।

ਲੋਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਢਿੱਡ 'ਚ ਚਾਕੂ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੱਟੜ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਪੁਚਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫੜੇ ਗਏ ਮੁੰਡੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫੱਟੜ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ

ਸੀਤਾਰਾਮ ਯੋਚੁਰੀ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦੋ-ਧਿਰੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਤਿੰਨ - ਧਿਰੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਖ਼ਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਲੈਣ ਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਪਰੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੀਸਰੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਲਾਲੂ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰਗੜਾ

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ

ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰਗੜਾ ਫੇਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਚਨਚੇਤ ਹੋਏ ਇਸ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬੈਂਦਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅੱਕੀ ਪਲਾਹੀ ਹੱਥ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਲਗਦੇ ਹੱਥ ਲਾਲੂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ 'ਹਰਾਮ ਦਾ' ਤੱਕ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿਮਾਕਤ ਕੀਤੀ।

ਲਾਲੂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਦੇ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਉਸ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਦੀ ਸੂਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਸੂਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਲਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਦੇ

ਅਡਵਾਨੀ ਹਰਾਮ ਦਾ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਂ ਭਾਰਤ ਜਲਾਓ ਪਾਰਟੀ-ਲਾਲੂ

ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੋ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਰਕੂਵਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

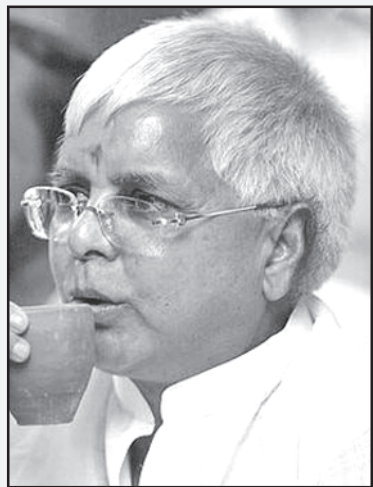
ਲਈ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਗਠਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ 15 ਸੂਤਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਜਿਹੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਦਮਾਂ

ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਅਯੋਧਿਆ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਗਏ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਲੰਘੀ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦਰਭੰਗਾ ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦੋ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਬਿਆਨ ਦਾਗੇ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਲਾਲੂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ 'ਹਰਾਮ ਦਾ' ਆਖਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਦਸ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭੜਕਾ ਦਿਤਾ।

ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਨੇਤਿਉਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ 13 ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਲਾਲੂ ਬੁਖਲਾ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੋਟਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਜੇ.ਡੀ. (ਯੂ.)-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਵੀ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਲਾਲੂ ਨੇ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਲਈ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਢਾਹੇ ਨੂੰ ਤੋੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁਕਿਆ ਜਦ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਅਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤ ਜਲਾਓ ਪਾਰਟੀ' ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ

ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਵਲੋਂ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਮੁਖੀ ਵਰਗੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੋਭਦਾ।

ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ

ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਰੋਲ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਲੂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਲਾਲੂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁਧ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਹੋਵੇ। ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਤੈਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਰੋਡ ਰੋਲਰ ਚਲਾ ਦਿੰਦੇ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰੋਡ ਰੋਲਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਝਾੜਿਆ ਸੀ। ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਰੋਲ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, 'ਤੇ ਕੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਰਸਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਕਰੇਗਾ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਲੂ ਵਿਰੁਧ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਵਲੋਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਕਾਂਡ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੋਲ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਕਾਂਡ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਮੰਦਭਾਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲਾਲੂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਾ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਮੰਤਰੀ ਹਨ।

ਸੋਨੀਆ ਦਾ ਮੋੜਵਾਂ ਹੱਲਾ : ਅਡਵਾਨੀ ਸੰਘ ਦਾ ਗੁਲਾਮ

ਬਿਦਰ (ਕਰਨਾਟਕ) : ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਗਰਦਾਨਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾ ਆਗੂ ਸੰਘ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਕ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਡਵਾਨੀ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਗੱਦੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਗੁਲਾਮ ਜ਼ਹਿਨੀਅਤ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸੰਘ ਦੀ ਹਰੇਕ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਹੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜਦੋਂ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਕਾਫੀ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਛੱਡਣੀ ਪਈ। ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਕੱਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ

ਉਹ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਨੀ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਤੁਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ

ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੀ ਉਡਾਣ ਦੇ ਅਗਵਾ ਕਰਨ

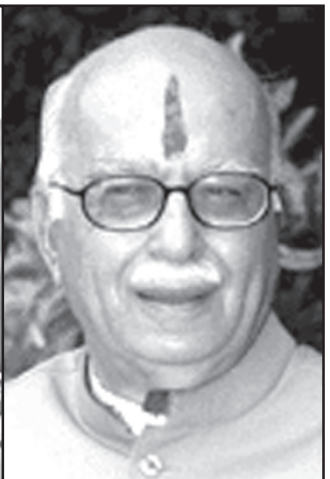
ਮੌਕੇ ਕੰਧਾਰ ਤਕ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੰਬਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨੇ ਪੂਰੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਬੂਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਇਹ ਰਣ ਲਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਰਮੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ

ਵਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਫ਼ੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸਗੋਂ ਹਰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਈ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਕੋਲ ਭੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ

ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ

ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ ਜਾਂ ਅਡਵਾਨੀ?

ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਰਮ ਵਤੀਰੇ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਨੇ ਲਿੱਟੇ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਿਹਾ

ਚੇਨਈ : ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ. ਐਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਲਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਤਾਮਿਲ ਬਾਗੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਲਿੱਟੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਨੇ ਲਿੱਟੇ ਮੁੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਨੂੰ ਮਿਤਰ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼੍ਰੀ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਲਿੱਟੇ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1991 ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵੀ ਲਿੱਟੇ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਲਿੱਟੇ ਬਾਗੀ ਆਖਰੀ ਵੀਹ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 'ਚ ਘਿਰੇ, ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਕੋਲੰਬੋ : ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਲਿੱਟੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ 35000 ਤੋਂ ਵਧ ਲੋਕ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲ ਗਏ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਤਾਮਿਲ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਹਿੰਦਾ ਰਾਜਪਕਸੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚਣ ਨੂੰ ਲਿੱਟੇ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹਾਰ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ

ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਲਿੱਟੇ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਲੇ ਆਖਰੀ 20 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਲਈ ਫੌਜ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਲਿੱਟੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਨੂੰ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਅੰਦਰ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੱਡਾ ਫੌਜੀ ਐਕਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਧਰ ਨੋ-ਫਾਇਰ ਜ਼ੋਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਦੋ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਿਆਂ ਪਿੱਛੇ

ਲਿੱਟੇ ਦਾ ਹੱਥ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ 17 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਰਾਜਪਕਸੇ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਜਾਸੂਸੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਦੌੜ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਲਿੱਟੇ ਬਾਗੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ ਵਲ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਲਿੱਟੇ ਦੀ ਇਕ ਰੱਖਿਆ ਪੰਕਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ 15000 ਤੋਂ ਵਧ ਤਾਮਿਲ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਰਹਿਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲਿੱਟੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੌਜ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਮੁੱਲਾਤਵੂ ਦੇ ਪਦੁਕਬਾਲਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਇਲਾਕੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਚਾਅ ਕੰਮ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿੱਟੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤਾਮਿਲ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਲਿੱਟੇ ਵਿਚਾਲੇ ਜਾਰੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ

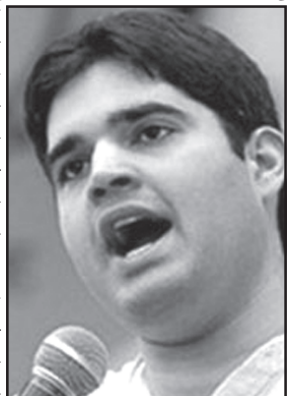
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਘੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਪੈਰੋਲ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਏਟਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦੇ ਕੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰਕੂ ਭਾਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ (ਐਨ.ਐਸ.ਏ.) ਤਹਿਤ ਏਟਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਵਰੁਣ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੈਰੋਲ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਜੀ. ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਸਦਾਸਿਵਮ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਐਮ. ਪੰਚਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਰੁਣ ਹੁਣ ਜਨ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾ ਭੜਕਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਰੁਣ ਨੂੰ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚੱਲਕਾ ਤੇ ਐਨੀ ਹੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਰੁਣ ਵਲੋਂ ਏਟਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰਕੂ ਭਾਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ।

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਰੁਣ ਦੇ ਵਕੀਲ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵਰੁਣ ਵਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ

ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਰੀਸ਼ ਸਾਲਵੇ ਨੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਰੁਣ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਅਜਿਹਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਜੋ ਵਰੁਣ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਾਅਦਾ ਕਰਨਾ, ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਤੇ ਰੁਆਉਣਾ, ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਆਸਤਾਂ ਦਾ

—ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂ

1952 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲੀ, ਗੁੱਲੀ ਤੇ ਜੁੱਲੀ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਅਮਲ ਵਿਚ ਲੋਕੀਂ ਤਾਂ ਕੁੱਲੀਆਂ 'ਚ ਰਹਿ ਗਏ ਤੇ ਲੁਟੇਰੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਲੀਡਰ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਗੁੱਲੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਉੱਤੇ ਸੁੱਕੀਆਂ ਗੁੱਲੀਆਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਜਵਾਕਾਂ ਲਈ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਤੇ ਮਾਹੁਲ-ਪੂੜੇ ਤੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਵੇਦਕਾ ਵਿਚ ਤਲੇ ਹੋਏ ਮੁਰਗੇ ਤੱਕ ਹਰ ਰੰਗ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਜੁੱਲੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਉੱਤੇ ਪਾਟੀਆਂ ਜੁੱਲੀਆਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਪੱਲੇ ਪੈ ਗਈਆਂ, ਉਪਰਲੇ ਤਬਕਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਲੱਗ ਗਏ, ਜਿਹੜੇ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਤੇ ਸਰਦੀਆਂ 'ਚ ਗਰਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜੁੱਲੀ ਤਾਂ ਕੀ, ਕੰਬਲ ਦੀ ਵੀ ਉਥੇ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਮਹਿਲਾਂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟੀਆਂ, ਉਹਦੇ ਭਾਣੇ ਤਾਂ ਮੁਲਕ 'ਤਰੱਕੀ' ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਲੋਕੀਂ ਹਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੀ ਖੜੇ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਲਾਮੀ ਹੋਣ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਨਿਕਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਵਧ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਤੋਰ ਓਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ, ਜਿੰਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਸੀ।

ਫੇਰ ਆਈ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਧੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ। ਵਿਚਾਲੇ ਆਏ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੋਲੇਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਬੋੜਾ ਸਮਾਂ ਨਸੀਬ ਹੋਇਆ, ਮੌਤ ਝਪਟਾ ਮਾਰ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਬੀਬੀ ਨੇ 1971 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਨਾਹਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ 'ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ' ਦਾ। ਉਸ ਨਾਹਰੇ ਸਦਕਾ ਉਹ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਗਰੀਬੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਟ ਸਕੀ। ਪੌਣੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਰਾਜ-ਮਹਿਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹ ਫਿਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਰਾਜ ਕਰ ਗਈ, ਪਰ ਮੁੜ ਕੇ ਕਦੇ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਚੇਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਰਸਿਮਾ ਰਾਓ ਵਾਲਾ ਅੰਨ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਦੌਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਘਟਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਇਕ-ਇਕ ਸਾਲ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਐਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ ਤੇ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਨੂੰ

ਮਿਲਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਫਿਰ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਵੋਟ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅੰਦਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਜਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਮੋਰਚੇ ਖੋਲ੍ਹਣਗੇ, ਜਿਸ ਜਨੂੰਨ ਨੇ 1992 ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਤਬਾਹ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਦੰਗੇ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਹੋਈ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ 'ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ' ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਆਪਣਾ ਨਕਾਬ ਲਾਹ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਾਲੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਜਲਸੇ ਲਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਾਲ

ਹੋਰ ਲੰਘਾ ਕੇ ਦੇਵਗੌੜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਖਾਤਰ ਕਰਨਾਟਕਾ ਵਿਚ ਸਭ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਠਿੱਬੀ ਲਾ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੱਫੀ ਜਾ ਪਾਈ ਸੀ। ਅਗਲੇਰੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਹਰੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਚਹੇਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵਟ ਖਲੋਤੇ ਸਨ। ਹਾਲਤ ਫੇਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਦੀਨ ਗੁਆਇਆ ਦੁਨੀ ਸਿਓ, ਦੁਨੀ ਨਾ ਚਾਲੀ ਸਾਥ' ਵਾਲੀ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ।

ਇਕ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ 1997 ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੋ ਨਾਹਰੇ ਦੇ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜੀ 'ਤੇ ਜਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਨਾਹਰਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪੰਝੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੂਜਾ ਨਾਹਰਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਇਕ ਚੋਟੀ ਦੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ 'ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਵਾਰਡ' ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਫੜਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਫੇਰ ਇਹ ਸਕੀਮ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਬੰਦੇ ਕਮਾਊ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੇ।

ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਰਾਜ ਕਰ ਲਿਆ, ਇਕ ਵੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ 'ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਵਾਰਡ' ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਫ਼ਸਰ ਕੋਈ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਈਮਾਨਦਾਰ ਨੁੱਕਰੀਂ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅਫ਼ਸਰ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਇਨਾਮ ਦੇ ਯੋਗ ਈਮਾਨਦਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ? ਫੇਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੋਬਾਰਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤਾਂ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛੇਤੀ, ਨਾ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਐਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਤੇ ਨਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਆਖ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੱਡ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ?

ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਚੇਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਗੱਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਰਾਜ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਲ 2001 ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਰੁਲਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਆਵੇਗੀ, ਅਸੀਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਰੁਲਦੇ ਰਹੇ ਝੋਨੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਬੋਨਸ ਦਿਆਂਗੇ। ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਫਰਵਰੀ 2002 ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ-ਸੁੱਖ ਮਾਣਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਚੇਤਾ ਕਦੇ ਆਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਝੋਨੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੋਨਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬੀਤੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਕਿ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹਕੀਕੀ ਹਨ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹਵਾਈ, ਓਦੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਵੇਂ ਦਾਈਏ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲਫਾਫੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਉਸੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਲੀਡਰ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਓਥੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਭੇਜ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਸਿਰੇ ਦੀ ਅਹਿਮਕਾਨਾ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੱਗੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਫੌਜ ਭੇਜ ਕੇ ਜਿਹੜੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬੱਜਰ ਭੁੱਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਆਵੇ, ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਬਿਆਨ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸੱਖਣਾ ਹੈ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧ ਹੋਰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਤਾਮਿਲਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਡੀਂਗ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਮਾਨ ਉਸੇ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹੱਥ 1998 ਤੋਂ 2004 ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਛੇ ਸਾਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਉਹ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ, ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੂਰਖ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜ ਤਖ਼ਤ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਧਮਕਤੇ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸੁਬਦਾਵਲੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖਾਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਅਰਬਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਖਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾੜੇ ਧੰਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਧੰਦੇਬਾਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਆਇਆਂ, ਜਦੋਂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਪਿਆ ਕਾਲਾ ਧਨ ਸਿਰਫ ਸੌ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਵਾਪਸ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਵਿਖਾਉਣਗੇ। ਜਦੋਂ 1998 ਤੇ ਫਿਰ 1999 ਵਿਚ ਜਿੱਤੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੌ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਬੇਫੋਰਜ਼ ਤੋਪ ਸੌਦੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਮੰਗਵਾ ਦੇਣਗੇ, ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਪਈ, ਦਲਾਲੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਿੰਦੂਜਾ ਭਰਾ ਆਪ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਵੀ ਸੁਆਇਦ ਕੁਝ ਏਦਾਂ ਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਤਾਰੇ ਤੋੜਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਹਕੀਕਤ ਉਹ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਗਈ, ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗਲਤ, ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਪਿੱਛੇ ਕੌਮ ਕਰਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਉੱਤੇ ਜੁੱਤੀ (ਖੜਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪੈਰ) ਸੁੱਟ ਦੇਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਜਪੀਆਂ ਦੇ ਦੰਦ ਵੀ ਜੁੜ ਗਏ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕੰਬਣੀ ਛਿੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਬੜ੍ਹਕਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ। ਉਸ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਸਟੇਜ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੰਜਤਾਲੀ ਫੁੱਟ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਸਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਹੁੱਲਤਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਜਾਲੀਦਾਰ ਪਰਦਾ ਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮੰਚ ਮੂਹਰੇ ਵੀ ਓਦਾਂ ਹੀ ਜਾਲੀ ਦੀ ਇਕ ਪੂਰੀ ਦੀਵਾਰ ਖੜੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹੋ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਅੱਜ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਤਾਂ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਤਾਰੇ ਤੋੜਨ ਵਰਗੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਹਕੀਕਤ ਸਿਰਫ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ।

ਕਵੀ ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ...

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ "ਜਿਥੇ ਪਾਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ" ਦੀ ਚਰਚਾ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਇਕ ਸੱਜਣ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ ਦੀ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਵੀ ਬੋਝੀ ਸਮਝ ਆਈ ਹੈ।

ਮਰਹੂਮ ਕਵੀ ਪਾਸ਼ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਹਿਰ ਦਾ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੇਰੀ ਹਮ ਉਮਰ (40 ਤੋਂ ਘੱਟ) ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕਵੀ ਕਦਾਈਂ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੇ 'ਇਨਕਲਾਬੀ' ਤੋਂ ਵੀ, ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਸੱਜਣ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਵੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਜੀ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ (ਕਾਲੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਨਾਲ) ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੇਰੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਵੇਖਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ ਦੀ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਇਕ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰਖੋਰੇ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਤਾਂ ਆਪਣੇ

ਸਮਕਾਲੀਆਂ, ਸਾਥੀਆਂ ਲਈ 'ਇਨਕਲਾਬੀ' ਸੁਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਹ ਉਹੀ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਤਬਾ-ਕਥਿਤ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਜਮਾਤਾਂ, ਕਾਮਰੋਡਾਂ, ਨਕਸਲੀਆਂ, ਮਾਰਕਸਿਸਟਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੋਰ ਕਰਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਨਕਸਲੀ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ ਗੁਰੀਲਾ ਦਸਤੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਵਡਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਕਿਤੇ ਸਿੱਖੀ ਰਵਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਵੇਂ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭੰਡਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਨੱਤ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਜੂਨ 84 ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਦੁੱਖ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੀ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਤਬਾ ਕਥਿਤ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਮਾਤਾਂ ਨੇ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਝ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਭੰਡਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਥਿਤ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜੋ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਜੁਲਮ ਖਿਲਾਫ, ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਣਖ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਥੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ।

ਸੁਰਖ ਰੇਖਾ, ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਵਰਗੀਆਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਥੱਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੋ

ਰਹੇ ਧੱਕੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਵੀ ਛੁਰਾ ਮਾਰਿਆ।

ਮਰਹੂਮ ਕਵੀ ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਜੇਕਰ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਜਨਤਾ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਥੀ ਤਤਫ ਉੱਤੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਹੀਰਿਆਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਚੀਰ-ਫਾੜ ਜੋ 'ਸੁਰਖ ਰੇਖਾ' ਜਾਂ 'ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂ' ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਨਾ ਕਾਬਲੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਹੈ।

ਕਵੀ ਪਾਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਕਵੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਖਰੇਵਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਅੱਜ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖੀ ਵਾਲੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਪਾਸ਼ ਵਾਂਗ ਵਿਸਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਿਲਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਵੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਾਸ਼ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ। ਕਿਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਕ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ।

ਕਾਸ਼! ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਖਸ਼ੋਟ ਖਿਲਾਫ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਘਾਣ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੁੰਦੀ, ਦਿੱਲੀ

ਦਰਬਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਉਹ ਦਿਨ ਦੇਖਣੇ ਨਾ ਪੈਂਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾਸ਼ ਦਾ ਕਤਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਡੁੱਲਿਆ। ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ, ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਹ ਜਾਗਦਾ, ਇਕ ਧਿਰ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਪੈਂਦੀ।

**ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਹਿੰਦੁਸਟਨ (ਟੈਕਸਸ)**

ਫਰਿਸ਼ਤੋਂ ਸੇ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨਾ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੇ ਪਾਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲਦੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਕੇ ਇਵੇਂ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਮਨੁੱਖਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜ਼ਮੀਰ ਆਦਿ ਦੈਵੀ ਗੁਣ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, ਜਜ਼ਬਾਤ ਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਪਤ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਇਕ ਕੌਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਨੱਤ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਕੋਈ ਲੇਖਕ, ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੇ ਦਰਦ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਾਏ ਹਨ,

ਚਰਚਾ

ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਦਾ ਦਰਦ ਮੰਨਣ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਹੈ?

ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਦਰਦ ਭਾਵ ਮਨੁੱਖੀ ਪੀੜਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਹੋਣ। ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਮਨੁੱਖ, ਦੁਸ਼ਟ, ਪਾਪੀ, ਅਹੰਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੀੜ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। '84 ਦਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਜੁਲਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਕਰ ਗਿਆ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਕਹਿ/ਅਸਹਿ ਜੁਲਮ ਬਾਰੇ ਜ਼ਮੀਰ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਗੈਰਤ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਭਾਵ ਵਹਿਸੀ, ਪਸੂ, ਦੁਸ਼ਟ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੀ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ, ਇਹ ਕਾਰਾ ਸੀ ਸੁਆਰਥੀ, ਅਕ੍ਰਿਤਘਾਣ, ਜ਼ਾਲਮ, ਵਹਿਸੀ ਤੇ ਪਸੂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ। ਨੱਤ ਸਾਹਿਬ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕੌਮ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਹੈ? ਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਹਿ ਤੇ ਅਕਹਿ ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਹੈ? ਮੁਕਤੀ ਸੰਪੂਰਨ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਭਲਾ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨ ਵਿਚ ਹੈ:

ਫਰਿਸ਼ਤੋਂ ਸੇ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨਾ, ਮਗਰ ਇਸ ਮੇਂ ਲਗਤੀ ਹੈ ਮਿਹਨਤ ਜ਼ਿਆਦਾ।

**—ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ
ਜੂਥਾ ਸਿਟੀ।**

ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ, ਕਾਸਬ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਰਿਆ

ਮੁੰਬਈ : ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲੰਬੀ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੀ ਆਰਥਰ ਰੋਡ ਜੇਲ੍ਹ ਸਥਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਮੁਦਈ ਪਿਰ ਨੇ ਹਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਇਕੋ-ਇਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਜਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਉਜਵਲ ਨਿਕਮ ਨੇ ਕਾਸਬ, ਫ਼ਹੀਮ ਅੰਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸਬਾਉਦੀਨ ਅਹਿਮਦ ਵਿਰੁਧ ਬਹਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।

ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਹੇਠ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਆਰਥਰ ਰੋਡ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਾਸਬ ਅਪਣੇ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਤੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਗਿਆ। ਕਾਸਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਬਲਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।" ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਾਸਬ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅੱਬਾਸ ਕਾਜ਼ਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਕਾਸਬ

ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਸਬ ਵਿਰੁਧ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਸਬ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸਬ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਸਬ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਤੱਕ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਉਜਵਲ ਨਿਕਮ ਨੇ ਕਾਸਬ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ। ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ

ਅਜਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ

ਹਥਿਆਰੀਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਘੜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਿਕਮ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕਾਸਬ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹਸਦਾ ਵੀ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੱਜ ਨੇ ਕਾਸਬ, ਜਿਸ ਨੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਗਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਟੀ-ਸ਼ਰਟ ਅਤੇ ਕਾਲੇ

ਰੰਗ ਦੀ ਨਿੱਕਰ ਪਾਈ ਹੋਈ, ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰੇ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਈ ਦਿਨ ਦੇ ਬਖੇੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1993 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਐਸ.ਜੀ. ਅੱਬਾਸ ਕਾਜ਼ਮੀ ਨੂੰ ਲੰਬੀ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਜਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਦਾ ਨਵਾਂ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੰਜਲੀ ਵਾਘਮਾਰੇ ਨੂੰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਸਬ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਸਬ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਉਜਵਲ ਨਿਕਮ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਸਬ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਫ਼ੈਕਸ ਭੇਜ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਿਕਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਕਾਜ਼ਮੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਖੁਲੇਆਮ ਫਾਂਸੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ : ਠਾਕਰੇ

ਮੁੰਬਈ : ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ 'ਚ ਸਮਾਂ ਨੇ ਲੰਬੀ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਜਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਟਵੇ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਕੋਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਾਮਨਾ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਦ ਕਿਉਂ ਦਿਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਮੰਗ ਉਠ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਟਵੇ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਕੋਲ ਫਾਂਸੀ

ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ 'ਚ ਸਮਾਂ ਨੇ ਲੰਬੀ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਜਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਟਵੇ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਕੋਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਾਮਨਾ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਦ ਕਿਉਂ ਦਿਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਮੰਗ ਉਠ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਟਵੇ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਕੋਲ ਫਾਂਸੀ

ਬਲਾਤਕਾਰ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ ਨਾ ਸੁਣੀ

ਮੁੰਬਈ: ਇਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਅਮਰੀਕਨ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 6 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਾਉਣ ਗਈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸਥਿਤ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਟਾਟਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਇੰਸ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੀ 23 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਅਕਤੂਬਰ 2008 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਕੌਰਸ ਕਰਨ ਆਈ ਸੀ। 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 6 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾਈਟ ਕਲੱਬ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿਨਮਰ ਸੋਨੀ, ਕਰਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਸ਼, ਅਨੀਸ, ਦੇਵਸ਼ੀ ਤੇ ਕੁੰਦਨ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 6 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਤਿੰਨ ਫਰਾਰ ਹਨ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਲਵ ਮੈਰਿਜ ਬਿਊਰੋ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਸਮੇਤ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਬੇਪਣ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਤਾਲਿਬਾਨ ਹੁਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਉਤਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੇਤਰ ਸਵਾਤ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਿਊਰੋ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ। ਸੂਬਾ-ਏ-ਅਰੂਸਤ ਨਾਮਕ ਬਿਊਰੋ ਹੁਣ ਤੱਕ 11 ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਆਗੂ ਮੁਸਲਿਮ ਖਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਮਾਂਡਰ ਅਬੂ ਅਮਦ ਸੂਬਾ-ਏ-ਅਰੂਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਸੌ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਵ ਮੈਰਿਜ ਲਈ ਸੂਬਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਖਾਨ ਨੇ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਉਰਦੂ ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਲਵ ਮੈਰਿਜ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੂਬਾ ਨਾਲ ਇਕ ਫਿਕਸਡ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਊਰੋ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ

ਨਿਕਾਹ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹਨ।

ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਇਹ ਕਾਰਨਾਮਾ : ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਰਸਤਾ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਔਰਤ-ਮਰਦ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੱਕ 'ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਿੱਦਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਠਿਆਂ ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਔਰਤ-ਮਰਦ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਸਵਾਤ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਲਾਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਲਾਨਾ ਫਜ਼ਲਉੱਲਾ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਰੈਲੀ 'ਚ ਬੋਲਿਆ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ

ਮੰਗਲੋਰ : ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ-ਚੁੱਕਾਂ ਹੋ ਰੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਤਦ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੀਰ ਕਮਾਨ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਮਰਥਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਸੁਰਖ ਹੋਏ ਅਚਾਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਰੈਲੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਝ ਬੀਤੀ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵੀ.ਐਸ. ਅਚਾਰੀਆ ਜਾ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਇਕ ਚੋਣ ਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ। ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ.ਐਸ. ਅਚਾਰੀਆ ਨੇ ਉਡੁਪੀ ਵਿਚ ਇਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਖਰੀ-ਖੋਟੀ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਰੀਫਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਜਮ ਦਿਖਾਇਆ, ਪਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰੈਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੀ

ਦਰਅਸਲ ਵੀ.ਐਸ. ਅਚਾਰੀਆ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਭੀੜ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਰੈਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਝੱਟ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਭਾਜਪਾ ਦੇ।

'ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਿਮਾਨ-ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਚਾਰੀਆ ਜਦੋਂ ਬੋਲਣ ਲੱਗੇ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਰੈਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਰੀਫਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਭੜਕ ਉਠੇ।

ਸਿੰਘ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਸਿੱਖੋ

ਹਿੰਦੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਸਰੋ 'ਤੇ)
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ-847-791-9331

Singh Driving School

473-W, Northwest Highway, Palatine-IL-60067

ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

www.Raunakmela.com

Enjoy Live Radio Show
Every Sun: 9am-9.30am
(Central Time)
on 1590AM

or on Internet.

Since 1983

ਮੇਜ਼ਬਾਨ: ਪੰਮੀ ਗਿਲ

Loose Weight Feel Great!

Fast Weight Loss

*Natural *Guaranteed

*Doctor Recommended

ਕੁਦਰਤੀ ਹਰਬਲ Products ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ Side Benefits ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਘਟਾ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

IQBAL KAUR

Ph: 708-444-0554

CUSTOM CARPENTRY

ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਘਰ, ਰੂਮ ਅਡੀਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਕਿਚਨ, ਨਵੇਂ ਵਾਸ਼ਰੂਮ, ਸਾਈਡਿੰਗ ਤੇ ਰੀਕਰੀਏਸ਼ਨ ਰੂਮ, ਨਵੀਂ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇੰਸਟ੍ਰੈਂਸ ਕਲੇਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

GIAN SINGH SEEHRA Ph: 630-841-6537

ਵਿਆਹ

ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਮਰ

ਵਿਆਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਫਲ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ-ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਵੀ। ਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਾਚਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੁਖੀ ਵਧੇਰੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦਾ ਜੇਕਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 90% ਜੋੜੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਕਲਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 'ਆਹ ਸਿਆਪਾ ਕਿਉਂ ਗਲ ਪਾਉਣਾ ਸੀ?'

ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚ ਜੋੜ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੋਰ ਸਵਰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਰਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਜੋੜਿਆਂ ਜੱਗ ਥੋੜੀਆਂ ਤੇ ਨਰਤ ਬਥੇਰੇ ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਅਰਸਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਰੱਬ ਜੋੜੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕੇ ਫੜ ਕੇ ਮੰਦਾ-ਚੰਗੀ, ਚੰਗਾ-ਮੰਦੀ ਦੀ ਰੱਟ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਚੰਗਾ-ਚੰਗੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਆਈਡੀਅਲ ਕਪਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਮਰਦ ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਨੇ ਸਜਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਜਾਂ ਪਰੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਕੇ

ਆਵੇਗਾ। ਜਦ ਉਹ ਹੱਸੇਗੀ ਤਾਂ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸੂਹੇ-ਸੂਹੇ ਫੁੱਲ ਖਿਤ ਜਾਣਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਤੁਰੇਗੀ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਉਸਦੀ ਪਾਇਲ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਸੁਰ ਮੇਲ ਕੇ ਨੱਚ ਉਠੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਵੀ ਡੋਲੀ 'ਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਨੇ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕੋਈ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਵਿਆਹੁਣ ਆਵੇਗਾ। ਲਾਵਾਂ ਫੇਰਿਆਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਬੱਝਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ, ਚੰਦ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਲ, ਸਵਾ-ਸਾਲ ਕੁ ਤੱਕ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦ ਧੰਦ ਪਿੱਟਣ ਦੀ ਪੰਜਾਲੀ ਗਲ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਉਲਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਵੱਢ ਖਾਣੇ ਦੇਣ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਡੋਲੀ ਬਹਿ ਕੇ ਆਈ ਪਰੀ ਡਾਇਨ ਭਾਸਣ

ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਲੂਣ ਮਿਰਚ ਦਾ ਚੱਕਰ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗਾਮੇ ਵਰਗੇ ਭਲਵਾਨ ਦੇ ਵੀ ਲੱਕ 'ਤੇ ਪੈਂਟ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਦੀ। ਖਿਤਿਆ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਪੀਲੀ ਭਾਅ ਮਾਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੱਲੀਂ ਬਾਤੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਦੱਖਣ ਗਾਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

‘ਭੁਲ ਗਏ ਰਾਗ ਰੰਗ, ਵਿਸਰ ਗਈਆਂ ਜੱਕੜੀਆਂ।

ਤਿਨੋਂ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਰਹੀਆਂ ਲੁਣ ਤੇਲ ਲੱਕੜੀਆਂ...।’

ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਸੁਆਮੀ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇਵ ਉਦਾਸੀ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ- ‘ਗਲ ਫਾਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ ਪੰਡਤ, ਭਾਈ, ਕਾਜੀ।

ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਦੇਖ ਮਨਾ, ਜਗਤ ਪਤੀ ਜਾਦੂਗਰ ਦੀ ਬਾਜੀ।’

ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁਭਾਅ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਬੰਧਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਸੋਹਣਾ, ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਅਨੰਦਦਾਇਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਕ ਦਿਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੁੱਭਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਚੋੜ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਰ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਰ ਸੂਲੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਫਾਹੀ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਫਟਪਟਾਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹੋ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਧਰਮ, ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਡਰੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ ਤੇ ਗਲ ਪਿਆ ਢੋਲ ਵਜਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ‘ਸਗਲ ਧਰਮ ਮਹਿ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ’ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਧਨ-ਪਿਰ ਭਾਵ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜੁੜ ਕੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਚੰਗੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਸਰੀਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਕ ਆਤਮਾ (ਜੋਤ) ਹੋਣ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਤੇ ਅਸਲ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਉਹੀ ਅਖਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਝਾਤ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਅਜਿਹੇ ਵਡਭਾਗੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਮਿਲ ਸਕਣਗੇ...?

ਕਈ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਸਤ ਫਕੀਰੀ ਸੁਭਾਅ ਮਾਤਾ ਸੁਲੱਖਣੀ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣੇ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੀ ਕਿ- “ਕਰ ਸਨਬੰਧ ਡੋਬ ਤੁਮ ਦੀਨੀ...”

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਰਾਂ ਵਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਜਰਜ਼ਰੀ ਹੋ ਕੇ ਟੁੱਟਣ ਕਿਨਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਤੇ ਸਭਿਅਕ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਤਲਾਕ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪਸਾਰ ਕਰਕੇ ਔਰਤ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਤੇ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਦੀ ਕੈਦ ਕੁਝ ਢਿੱਲੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਔਰਤ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮਰਦ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖੜੀ ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਕਦਮ ਅਗਾਂਹ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿਰਜੇ ਹੋਏ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਟੁੱਟਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕਾ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।) ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਚਿਤੀ-ਚਿਤ੍ਰੇ ਵਾਂਗ ਸਾਥੀ ਬਦਲਣ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੁਆਰੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧਣਾ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕਈ ਮੁਲਕ ਘੱਟ ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਫਜ਼ੂਲ ਸਮਝਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਖੜੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧ ਚੋਰੀ-ਛੁਪੇ ਚੋਖੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬਣ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਇਕਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਬੰਧਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੀਜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਰੱਖ ਸਕਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਕਿਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਹ ਨਾ ਕਹੇ ਕਿ “ਖੰਡਰਾਤ ਬੜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਬੁਲੰਦ ਹੋਗੀ...”

ਪਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਤਰਕਾਂ ਵਿਤਰਕਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚ ਕੇ ਗਲ ਪਿਆ ਢੋਲ ਵਜਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੀ ਗੱਡੀ ਤਾਂ ਹੀ ਰਿਤਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹਰ ਆਦਮੀ ਸੋਚੇ...“ਵਾਰਿਸ ਸਾਹ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤੋਤ ਨਿਭਾਵਣ ਦੇ....।”

ਯੁੱਗ ਪੁਰਸ਼ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ

ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਬਰਸ ਨਰਗਿਸ ਆਪਣੀ ਬੇਨੂਰੀ ਪੇ ਰੋਤੀ ਹੈ,
ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਚਮਨ ਮੇਂ ਦੀਦਾਵਰ ਪੈਦਾ

ਉਹ ਕੌਮਾਂ ਜੋ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਕੌਮਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੋਨੂੰ ਅੰਬੇਦਕਰ*

ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਣਜਾਣਤਾ ਜਿੱਥੇ ਗੁਲਾਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਤਕ ਡੋਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਜੋ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਖਾਤਰ ਲੜਦੇ ਹਨ, ਮਹਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਮੇਲੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘੋਖਦਾ ਹਾਂ, ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਜੀਵਨ ਜੀਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰ ਵਿਖਾਏ, ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਫਖ਼ਰ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਸਿਰਫ ਚਮੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਮਿੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਸਨ, ਸਿਰਫ ਹੱਕ ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਬੀਰ ਜੀ ਵੀ ਕੱਪੜਾ ਬੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਕੋਈ ਮਿੱਲਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਹੱਥੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਵਲੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਖਸ਼ੋਟ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਦੇ ਸਨ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਹ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾਈ ਸਨ। ਅਗਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਦੋਂ ਬਾਬੂ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਜੋ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਾਂ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਆਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਸਤਿਕਾਰ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਬਾਬੂ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਕਿਤੇ ਦੀਵਾ ਲੈ ਕੇ ਭਾਲਿਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਿਹਾ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਇਕ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 1928 ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇਕ ਧੀ ਸੀ, ਜੋ ਪੈਸੇ ਦੀ ਤੋਟ ਕਾਰਨ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਕ ਬੇਟਾ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਮਾ ਬਾਈ ਦਾ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਬਾਬਾ

ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਪਾਸ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦਵਾਉਣਗੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਘਰ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਮਾ ਬਾਈ ਨੂੰ 10 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਰਾਮ ਰਤਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਡਾਕਟਰ ਪਾਸੋਂ ਦਵਾਈ ਲਿਆ ਦੇ ਅਤੇ ਆਪ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਵੜ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਮਾ ਬਾਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਡਿਸਟਰਬ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਭਾਵ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਾਉਣਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਇਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੋਲ ਖੜਾ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਰਮਾਬਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਸਭ ਵੇਖ/ਸੁਣ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਜਾ ਖੜਕਾਇਆ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਰਮਾ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਤੇਰੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਤੂੰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਤੇਰੇ ਨਾਲ

ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਪੰਨਾ

ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਤੂੰ ਉਸਨੂੰ 10 ਰੁਪਏ ਫੜਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਤੈਨੂੰ ਐਨਾ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੈ, ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪਿਆਰਾ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਮੈਂ ਰਮਾ ਨੂੰ 10 ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਿਸ ਵੀ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਲਵੇਗੀ, ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ-ਠੀਕ ਦਵਾਈ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਦਵਾਈ ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਕੇ ਮੈਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਐਸੀ ਦਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਉਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਦਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੰਡਨ ਦੀ ਹਾਲਮੈਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ 1931-32 ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਲੰਡਨ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾ ਚੱਲੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 19 ਸਤੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਪੂਨਾ ਦੀ ਯਰਵਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਰਤ ਦਾ ਢੰਗ ਰਚ ਬੈਠਾ। ਇਹ ਹੱਕ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਵਾਪਸ ਖੋਹ ਲਏ। ਇਕ ਚੁਪ ਹੋਏ ਅੰਬ ਦੀ ਗਿਟਕ ਸਾਡੇ ਵਲ ਵਗਾਹ ਮਾਰੀ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਮੁਰਦਾ ਲਾਸ਼ ਕਿਸੇ ਚੁਰਾਹੇ ਵਿਚ ਪਈ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਅਜੇ ਟਾਵਾਂ-ਟਾਵਾਂ ਸਾਹ ਤਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਲਾਸ਼ ਉੱਠ ਸਕਣ

ਤੇ ਚੱਲ ਫਿਰ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਸੀ ਗਿਰਝਾਂ ਉਸ ਦੇ ਉਪਰ ਮੰਡਰਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਅਜੇ ਜਾਨ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਰੱਬ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਡਰਦੀਆਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਸਿਰਫ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਕੰਬ ਗਈ। ਉਹ ਭਿਆਨਕ ਸੀਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤਕ ਘਰ ਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੱਕਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ, ਜੇ ਮੈਂ ਇਸ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾ ਸੁਧਾਰ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਮੁਰਦਾ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਘਰ ਲਿਆਂਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਰੂਪੀ ਦਵਾਈ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲਗਾਏ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਉਸ ‘ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਸਨੂੰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬਾਕੀ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਇਆ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਕ ਘਟਨਾ:

ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਰਹਿਬਰ ਯੁੱਗ ਪੁਰਸ਼ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰੋਂਦਾ ਸੀ। ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਰੱਤੂ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਣ ‘ਤੇ ਵੀ ਉਹ ਕੁਝ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਰੱਤੂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਖਹਿਤੇ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਐਨਾ ਰੋਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਦੱਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਰੱਤੂ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤੰਬੂ ਵਿਚ ਬੰਬੂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਡਰ ਵੱਢ-ਵੱਢ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੰਬੂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ, ਫਿਰ ਇਸ ਤੰਬੂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਕਿ ਇਸ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜ ਕੇ, ਅਨੇਕਾਂ ਝੱਖੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ, ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ ਇਸ ਬੇੜੀ ਨੂੰ, ਇਸ ਕਾਫਲੇ ਨੂੰ, ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ। ਅਗਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਲਿਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ‘ਤੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਖੜਾ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜਾ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ। ਮੇਰੇ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੁਰਸ਼ ਆਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਕਾਫਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਬੇੜੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਸੀ ਉਹ ਯੁੱਗ ਪੁਰਸ਼ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜਿਸ ਦਾ ਜਨਮ 14 ਅਪਰੈਲ 1891 ਨੂੰ ਭੀਮਾਂ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਿਤਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਸ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ।

‘ਸਿਰ ਉਠਾ ਕੇ ਚੱਲੋ

ਨਾ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਚੱਲੋ

ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਕੌਮ ਦੇ

ਗੱਦਾਰ ਚੱਲਿਆ ਕਰਦੇ ਨੇ

ਸਿਰ ਉਠਾ ਕੌਮ ਦੇ

ਸਰਦਾਰ ਚੱਲਿਆ ਕਰਦੇ ਨੇ।

***ਕੌਆਰਡੀਨੇਟਰ ਬਾਮਸੇਫ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ**

ਇਕ ਭੈਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ

ਤੂੰ ਕਦੀ ਡੋਲਦਾ ਡਿਗਦਾ ਨਹੀਂ, ਤੇਰਾ ਪਰਬਤ ਵਰਗਾ ਜੇਰਾ ਹੈ
ਤੂੰ ਹੀਰਾ ਕੋਈ ਅਣਮੁਲਾ ਹੈ, ਤਾਂਹੀਓਂ ਨਾਮ ਅਮੋਲਕ ਤੇਰਾ ਹੈ।

ਇਕ ਭੈਣ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਦੀ, ਕਦੀ ਵੀਰਾ ਨਾ ਘਬਰਾਇਆ ਕਰ,
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਭ ਦਾ ਰਾਖਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਇਆ ਕਰ।

ਪੂਰੇ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਏ, ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਖਬਾਰ ਤੇਰਾ
ਤੋਰੀ ਕਲਮ ਨੇ ਧੂਮਾਂ ਪਾਈਆਂ ਨੇ, ਹਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੈ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇਰਾ।

ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇਵੇ ਰੱਬ ਤੈਨੂੰ, ਦੁਖ ਮੁੱਕ ਜਾਵਣ ਸਭ ਤੇਰੇ ਵੇ,
ਰੱਬ ਰਹਿਮਤ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ, ਸੁੱਖ ਪਾਵਣ ਘਰ ਵਿਚ ਫੇਰੇ ਵੇ।

ਅੰਬਰਾਂ ਦੇ ਤਾਰਾ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ, ਚੰਨ ਪੂੰਨਿਆ ਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਖਬਾਰ ਤੇਰਾ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇੰਜ ਸੱਜਦਾ ਹੈ।

ਤੂੰ ਰਾਖਾ ਏਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ, ਤੇਰੀ ਕਲਮ ਵੀ ਧੂਮਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹੇ
ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸਦਾ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੀ ਰਹੇ।

ਦੁਖ ਝੱਲ ਕੇ ਵੀ ਸੁਖ ਮੰਨਦਾ ਹੈਂ, ਤੈਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਏ।
ਤੇਰੀ ਕਲਮ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜੋ, ਇਹ ਵੀ ਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਏ।

ਅਰਦਾਸ ਜੋ ਅਜ ਮੈਂ ਕੀਤੀ ਏ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰੇ
ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਦੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰੇ

ਇਨਸਾਨ ਹੈ ਪੁਤਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ, ਕਦੀ ਰੋਂਦਾ ਹੈ ਕਦੀ ਹੱਸਦਾ ਹੈ,
ਜੋ ਜੀਵੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਲਈ, ਉਹੀਓਂ ਹਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਦੀ ਏ, ਸਦਾ ਰੱਬ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਵੱਸਦੀ ਰਹੇ
ਸਦਾ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣਿਆ ਰਹੇ, ਤੇਰੇ ਘਰ ਦੀ ਰਾਣੀ ਹੱਸਦੀ ਰਹੇ।

-ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ

(ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ), ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ, ਪਿਟਸ ਬਰਗ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ

...ਨੇ ਗਲੂ ਪਾ ਲਿਆ ਸਾਧਾਂ ਦਾ ਬਾਣਾ

ਜ਼ਰਾ ਸੋਚ ਕੇ ਵੇਖੋ ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਧਾਹੀ ਰੋ ਰਹੇ ਹੋਣ ਉੱਥੇ ਅੱਥਰੂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੌਣ ਪੁੱਝੇਗਾ? ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਉੱਥੇ ਬੁਝਾਉਣ ਕੌਣ ਆਵੇਗਾ? ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਨਸ਼ੇ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਉਤਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਛੇਤੀ ਉਤਰਦਾ ਨਹੀਂ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਭਰਾ-ਭਰਾ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ ਨੇ। ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਪੁੱਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਤੇ ਪਿਉ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ। ਇਸੇ ਲਈ ਆਖਣੇ ਘੁੱਟ ਪੀ ਕੇ ਘਰ ਦੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਹੀ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰਦੇ ਨੇ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ ਲਈ ਪੰਜਾਹ ਕੁ ਲੱਖ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਪੰਚੀ ਲਈ ਅੱਠ ਦਸ ਲੱਖ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਭਲਾ ਇਹ ਪੂਰੇ ਕਿਥੋਂ ਕਰਨੇ ਨੇ? ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਖ ਫਿਰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵੱਲ ਟਿਕੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਅਹੁਦੇ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਬੋਨੂ ਡੀ.ਸੀ. ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ? ਮੈਂ ਇਕ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਖਰਚ ਕਿਵੇਂ ਝਲਦੇ ਹੋ? ਉਹਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਚਹਿਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਲੁੱਟੀਦੈ, ਡੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਹੁੰਦੈ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਤੇ ਪਟਵਾਰੀ ਜਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਖੱਲ ਲਾਹੁੰਦੇ ਨੇ।' ਗੱਲ ਕੀ ਲੁੱਟ ਗਰੀਬ ਤੇ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਖਰਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਝੱਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਭਲੇ ਮਾਣਸ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ, ਉਸਤਰਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਮੁੰਨਣ ਆਏ ਹਨ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦਿਨ ਵਿਧਵਾ ਬਣ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਇਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਾਦਲ ਜਾਂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਤੇ ਜਾਂ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਂਗ ਹੱਥ ਆਉਂਦੀ, ਕੁਰਸੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਹਨ। ਭੈਣ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਭਰਾ ਨੂੰ ਚੁਸਤ ਬਣਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਵੇਂ ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਲੋਭ ਗਲੇਂ ਨਹੀਂ ਲਹਿੰਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਨਾਅਰਾ ਆਇਆ ਸੀ 'ਮੋਹਰ ਕਿਥੇ ਲਾਉਣੀ ਆਂ?—ਚਰਖੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣੀ ਆਂ ਜਾਂ ਗਾਂ ਵੱਡੇ 'ਤੇ ਲਾਉਣੀ ਆਂ'। ਪਰ ਹੁਣ? ਕਿਤੇ ਹੱਥ ਕਿਤੇ ਹਾਥੀ ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਜਾਂ ਤੱਕੜੀ। ਚੁਰਾਹੇ 'ਚ ਖੜਾ ਵੋਟਰ ਜਾਣਦਾ ਈ ਨਹੀਂ 'ਕੀਹਦੇ ਸਿਰ 'ਚ ਭੰਨਾ ਕੱਚਾ ਭਾਂਡਾ'। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਇਹ ਚਾਤਰ ਲੋਕ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹੀ ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ ਰੰਗ ਗੂੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਤੇ ਵਿਚਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖੇਡਦਾ, ਸਭ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਤੇ ਬਚ ਕੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਚਾਲ ਕੌਣ ਚਲ ਜਾਵੇ, ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਤੇ ਇਸ ਸਤਰੰਜ ਵਿਚ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੇ ਪਿਆਦਾ ਕਦੋਂ ਕੌਣ ਹੋ ਜਾਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਇਲਮ ਹੋਣਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹਦਾ ਜੋ ਮੂੰਹ ਆਵੇ ਉਹੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਰਾਮ ਮੰਦਿਰ ਤੇ ਰਾਮਸੇਤੂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਤੇ 'ਪੀ.ਐਮ. ਇਨ ਵੇਟਿੰਗ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨਵੀਂ ਝੱਕੀ ਤੇ ਕੁੜਤਾ ਪਜਾਮਾ ਸਵਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਭਰਮ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੂਰਖਿਆ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸੋਨੀਆ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਦਾ ਸੋਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਇਸੇ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿਚ ਰੋਟੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਧਰ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਮੂੰਹੋਂ ਅੱਗ ਕੱਢੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਲਗਾਮ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਅੱਗ ਕੱਢੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਲਗਾਮ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਜੁਬਾੜੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਭ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਨਾਲਾਂ ਬਣੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਠੰਡਾ ਤੇ ਸਿਆਣਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹਾਲੇ ਚੁੱਪ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੀ ਵਧ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਇਹ ਕਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰੋਣ ਵਰਗਾ ਮੂੰਹ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਅਸਲ ਵਿਚ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਛਿਕਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫਿਟ ਲਾਹਣਤ ਕੁਝ ਰੰਗ ਜਰੂਰ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੌਣ ਜਿੱਤੇ ਕੌਣ ਹਾਰੇ? ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਛੱਡਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਭ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਡੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿੱਛੂ ਨੇ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਸਾਧਾਰਣ ਜਿਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ-ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਚ ਲੈ ਚਲਦੇ ਹਾਂ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੂਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪੋਤੇ ਸੰਜੇ ਤੇ ਮੇਨਕਾ 'ਚ, ਪੁੱਤਰ, ਕੱਲ ਦੇ ਛੋਕਰੇ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਨਬਾਣ ਜੁਬਾਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਛੱਡਿਆ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਬੁਝਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਬੁੱਕ ਕੇ ਚੱਟਣ ਵਾਲਾ ਉਹਨੇ, ਜਾਣੀ ਕਿ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਲਗਾ ਕੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਘੁਰਕੀ ਮਾਰੀ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਡੱਕਿਆ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ 'ਹੁਣ ਨੂੰ ਬੋਲਦਾ' ਵਾਲਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਵਿਚ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਤੇ ਰਾਜ ਠਾਕਰੇ ਵਰਗਿਆਂ ਦਾ ਅਸੀਰਵਾਦ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਪਿੱਠ ਬਾਝਦੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਸੋਕਰਾ ਚੁੱਪ ਰਹੇਗਾ। ਹਾਂ ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬਲੂਗੜੇ ਨੂੰ

ਕੱਲ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਉਹ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਅਗਨੀ ਜੁਬਾਨ ਨੇ ਮੇਨਕਾ ਤੇ ਸੋਨੀਆ ਨੂੰ ਸੌਕਣ-ਆਵੇ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੇਨਕਾ ਨੇ ਕੁਮਾਰੀ ਤੇ ਕਵਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੂੰ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਸ਼ ਉਹ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਉਧਰ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਮਾਇਆ ਵੀ ਮਾਇਆ ਵਾਂਗ ਵਰ੍ਹੀ ਕਿ ਮੇਨਕਾ ਮਾਂ ਤਾਂ ਹੈਗੀ ਐ ਪਰ ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਸਕੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਵਾਂ ਹੀ ਦੇਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਖੈਰ! ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ 'ਚ ਵਜ਼ਨ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਾਲ ਫਸਦੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪਤਾ

ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਬਿੱਲਾ ਵਾਤ 'ਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਤ ਨੇ ਫਸਾ ਲਿਆ ਹੈ।

'ਉਸਕੇ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਹਾਥ ਕਾਟ ਦੇਗਾ' ਵਰਗੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਕੇ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਹਿਰ ਇਸ ਲੰਡੂ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਉਗਲੀ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਉਹੀ ਮੋਹਰ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਗਰਬ ਸੇ ਕਰੋ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਤੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਹਮਾਰਾ ਹੈ।' ਚਲੋ ਜੋ ਕੁਝ ਇਹ ਛੀਟਕਾ ਜਿਹਾ ਮੁੰਡਾ ਬੋਲਿਆ ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਤਾਂ ਸਬੰਧਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਦੇਣ ਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਸਿਆਣੇ ਸਿੱਖ ਬਾਰੇ ਉਹਨੇ, ਯਾਨਿ ਕਿ ਵਰੁਣ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕੋਰਾ ਅਣਜਾਣ ਤੇ ਭੋਲਾ ਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਯਾਨਿ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਇਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ, ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਉਹਦੀ ਭੁੱਲ ਦੀ ਸੋਧ ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਆਪਾਂ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ।

ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਉਹ ਬਾਰਾਂ ਵੱਜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰੇ ਲੁਲੜੇ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਵੱਜੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਹਿਮਦਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਘਰ-ਬਾਰ ਲੁੱਟਣ ਦੇ ਨਾਲ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਲਾਮਾ ਲਸਕਰ ਸਮੇਤ ਚੁੱਕਾ ਲਿਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਰਾਤੀਂ ਅੱਤ ਮਚਾਉਂਦੇ ਉਹਦੇ ਫੌਜੀ ਜਦੋਂ ਦਿਨੇ ਘਰਾੜੇ ਮਾਰਦੇ ਨਸ ਤਾਂ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਬੋਲੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਣੀ ਸੀ ਕਿ 'ਮੋਤੀ' ਬਾਬਾ ਭਾਂਗ ਵਾਲਿਆਂ, ਰੰਨ ਬਸਰੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀ।' ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋਲ ਉਦੋਂ ਹਥਿਆਰ ਸਿਰਫ ਭਾਂਗਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਧੀਆਂ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਤਾਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ

ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਕਰਕੇ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਹੋਣੇ ਇਸੇ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਕੌਮ ਬਾਰੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਭੱਦੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਾਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਪੂਰਬਿਆਂ ਦੇ ਜਨੇਊ ਤੇ ਬੋਦੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਿਥੇ ਤੂੰ ਰਹਿੰਦੇ ਉਥੇ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸੀਸ ਕਟਾਇਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸੇਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਹ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗਤ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ।

ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਵਰੁਣ ਦੀ ਅਗਨੀ ਸਪੀਚ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹਦੇ 'ਤੇ

ਤੇ ਇਕ ਅੱਧ ਗੰਨਮੈਨ ਲੈ ਚਲਦੇ ਆਂ। ਕਾਰ ਵੀ ਮਾਰੂਤੀ ਸੀ। ਹਾਲੇ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਸੀ। ਚਲ ਪਏ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ। ਕੰਮ ਅਗਲੇ ਦਿਨ 'ਤੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਗਰਮੀ ਬੜੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਵੇਰੇ ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣ ਨਾਲੋਂ ਰਾਤ ਇਥੇ ਹੀ ਕੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

'ਕਿਸਾਨ ਭਵਨ' 'ਚ ਏ.ਸੀ. ਕਮਰਾ ਇਕੋ ਮਿਲਿਆ। ਗੰਨਮੈਨ ਨੂੰ ਗੱਡੀ 'ਚ ਪਾ ਤਾ ਤੇ ਚੱਲ ਪਿਆ ਤੇਰਵੇਂ ਰਤਨ ਦਾ ਦੌਰ। ਉਲ-ਜਲੂਲ ਗੱਲਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਿਕਰ 'ਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਹ-ਪੁਰਸ਼ ਵਾਂਗ ਸਾਬਤ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਐ, ਪਰ ਆਹ ਕੀ? ਦੇਰ ਰਾਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਬਾਬਾ ਬੋਲਿਆ, ਬੈਠ ਇਕੋ ਈ ਐ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੋੜਾ ਬੋਲੇ ਪਾਵਾਂਗੇ?' ਉਹ ਲੰਬੇ ਲੰਬੇ ਕੱਛੇ ਪਾ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠੇ ਬੋਲੇ 'ਚੜ੍ਹ ਜਾਊ ਨੀਂਦ ਦੇ ਕੰਧਾੜੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਪੈਂਗ ਸੁਟਣਾ ਅੰਦਰ।'

ਅੱਖ ਹਾਲੇ ਲੱਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਛੇਤ ਲਈ ਹੀਰ। ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਉਹ ਅਸਲੀਲ ਗੱਲਾਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਸੁਣੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣ। ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਲੁੱਚਾ-ਲਵੰਗਾ ਤੇ ਮਸਟੰਡਾ ਵੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਖਚਰੇ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ।

ਸਵੇਰੇ ਉਹ ਨਹਾ ਕੇ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਾਸੇ 'ਚ ਕਿਹਾ 'ਰਾਤੀਂ ਬੋਡੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਿਆ ਕਮਾਲ ਸਨ?'

ਉਹ ਡੁੱਬ ਡੁੱਬ ਮਰਨ 'ਤੂੰ ਜਾਗਦਾ ਸੀ?' ਸੱਚ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਗਿਆਂ ਦੇ ਛਿੱਤਰ ਪ੍ਰੇਡ ਕਰਨ। ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਬੁਰਕੇ ਹੇਠ ਲੁੱਚਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਭਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਾਰਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਕਈ ਸਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਕਿ 'ਆਹ ਤੈਨੂੰ ਜਲਵਾ ਵਿਖਾਵਾਂ।'

ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਵਤਨੋਂ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਿੱਛੇ ਸੋਕਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤਿ ਦੀ ਗਰਮੀ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੱਟ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਕੱਢ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਮੁਕਤ ਖਰਮਸਤੀ ਦੇਖੇ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਇਕ ਮੇਮ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਨਾਲਦੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਇਹ ਕੋਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਐ?'

'ਕਾਹਨੂੰ ਮੰਤਰੀ? ਤੂੰ ਹਾਲੇ ਸਮਝਿਆ ਈ

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਨੂੰ। ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਪੈਂਗ ਲਗਾ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ' ਕੋਈ ਗੋਰੀ ਲਿਆ ਦਿਉ। ਇਹ ਜਿਸਮੀ ਬਜਾਰੋਂ ਲਿਆਕੇ ਇਹਨੂੰ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤੇ।

ਲੱਖ ਲਾਹਣਤ, ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ, ਪੋਲੇ-ਝਾਟੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਾਕਮ ਬਣ ਕੇ ਆਹ ਕੜੀ ਘੋਲਦੇ ਐ? ਖੈਰ! ਮੈਂ ਉਹਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਖਿੱਚ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਜੋ ਹਾਲੇ ਤੀਕਰ ਉਹਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਜਦੋਂ ਟੱਕਰਦੇ ਐ ਮੰਗਦੇ ਨੇ।

ਚਲੋ! ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਕੜੀ ਘੁਲਦੀ ਆਈ ਐ, ਘੁਲਦੀ ਰਹੇਗੀ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਅਰਧ ਨਗਨ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨ ਕੇ ਨੱਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਭੇਜਣ ਦੀ ਭੇਡ ਚਾਲ ਚੱਲੀ ਪਈ ਐ। ਜਯਾ ਬਚਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਜੇ ਦੇਤਤ ਨੂੰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੱਭ ਲਿਆਇ, ਠੀਕ ਐ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੱਖਣ 'ਚੋਂ ਵਾਲ ਵਾਂਗ ਕੱਢ'ਤਾ, ਵਰਨਾ ਕਸਰ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਬਹੁਤੇ ਸਿਆਣੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਘੁੱਗੂ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠਦੇ ਨੇ। ਕਦੇ ਵੇਖਿਐ ਹੋਮਾ ਮਾਲਨੀ ਨੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕੱਢਦੇ ਲੋਕ ਸੁਣਨੇ ਤਾਂ ਬੀਕਾਨੇਰ ਜਾਇਓ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਉ ਦਾ ਪੁੱਤ 'ਸੋਅਲੇ' ਸਿਰ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਤਾਂ ਗਿਆ ਪਰ ਵਤਿਆ ਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਗੋਬਿੰਦਾ ਕਦੇ ਬੋਲਿਐ, ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਕਦੇ ਸੰਸਦ 'ਚ ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖਿਐ, ਕਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਨਾਗਣ ਬਣਕੇ ਉਥੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਡੰਗ ਮਾਰਦੀ ਵੇਖੀ ਐ? ਸਭ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇ ਭੱਤੇ ਤੇ ਐਸੇ ਇਸ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਬੈਠੇ ਨੇ। ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲਾੜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਤਾਈਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਰਾਮਵਾਲੀਏ ਦਾ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲਾ ਪੀਪਾ ਖਾਲੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੈ?

ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਕਹੋ ਝੁੱਗੀਆਂ 'ਚ ਦੋ ਘੰਟੇ ਨਹੀਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿ ਕੇ ਵੇਖ, ਫੇਰ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਕਿ ਟੱਬ ਦੇ ਬਾਬ ਤੇ ਟੂਟੀ ਜਾਂ ਘੜੇ 'ਚ ਫਰਕ ਕੀ ਹੁੰਦੈ?'

ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਕਮਾਲ ਵੇਖੋ ਕਿ ਜੀਜਾ ਸਾਲਾ ਯਾਨਿ ਕਿ ਲਾਲੂ ਤੇ ਸਾਧੂ ਯਾਦਵ ਇੰਗਾਂ ਵਾਂਗ ਫਸ ਗਏ ਨੇ, ਰਾਬਤੀ ਆਂਹਦੀ ਐ 'ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭਰਾ ਦੇ ਹੱਥ ਰੱਖਤੀ ਨਾ ਬੰਨ੍ਹ।'

ਹੁਣ ਕੋਈ ਛਿਪ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਹਰ ਕੋਈ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਮਘਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਕੱਪੜੇ ਹੀ ਵਿਖਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸੀ 'ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਰ ਸਾਧ ਬਣ ਕੇ ਟੱਕਰਦੇ ਨੇ ਇਸੇ ਲਈ ਭੁੱਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਐ।'

NirpalKaur.com

ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ

A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD

ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਵਾਦ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ

VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਜੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਰੱਥ ਯਾਦਗਾਰ ਨਹੀਂ

ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਆਪੋ ਧਾਪੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਆਮਦ ਅਗਿਆਨਤਾ-ਅਮਾਵਸ ਦੀ ਕਾਲਖ ਨੂੰ ਗਿਆਨ-ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਵੀ ਜਗਤ-ਤਾਰਕ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ ਵਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਤੱਤਵੇਤੋਂ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਅਮਰ, ਅਨਾਦੀ ਤੇ ਧੁਰਕੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਯੁਗ-ਯੁਗਾਂਤਰ ਲਈ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹਸਤਾਖਰ ਸਨ-

ਡਾ. ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ

ਮਹਾਂਤੋਜਸਵੀ ਤੇ ਤਪੱਸਵੀ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਰੰਪਰਾ ਕਈ ਹਾਸੇ ਹੀਣੀਆਂ ਤੇ ਤਰਕ ਰਹਿਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਵਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਬਾਣੀ ਸਿਰਜਕਾਂ ਦੀ ਆਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ 'ਆਰਤਾ' ਦਾ ਗਾਇਨ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਬਾਲ-ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਕਈ ਸਵਾਲੀਆ ਚਿੰਨ੍ਹ ਉਭਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ (ਤਿੰਨ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਦੀਰਘ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ 'ਆਰਤਾ' ਵਿਚਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਬੰਦ ਕਿਵਾਤ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਦੀ ਉੱਪਰ ਅੰਕਿਤ ਤੁਕ (ਧੰਨੈ ਸੇਵਿਆ ਬਾਲ ਬੁਧਿ) ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੰਕਾ ਤੇ ਸੰਸਾ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੀ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਂਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਧੂਆਨ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਧੂਆਂ ਕਲਾਂ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਮਤ 1473 ਭਾਵ 1416 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਇਕ ਜੱਟ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਨੇਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਟਕਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸਮੂਹ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਨਾ ਭਗਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਮਨਨ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਬਾਣੀ ਦੀ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਟਾਂਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਧੂਆਨ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਧੂਆਂ ਕਲਾਂ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਮਤ 1473 ਭਾਵ 1416 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਇਕ ਜੱਟ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਨੇਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਟਕਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸਮੂਹ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਨਾ ਭਗਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਮਨਨ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਗਤ ਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਬਾਣੀ ਸਿਰਜਕ ਓਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਦੀਦਾਰੇ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਜੋ ਮਾਸੂਮੀਅਤ, ਸਾਫ਼ਗੋਈ, ਸਾਦਗੀ, ਨਿਰਫਲਤਾ, ਨਿਰਮਲਤਾ, ਬੇਬਾਕੀ ਅਤੇ ਬਾਲ ਜਿਹੀ ਸਰਲਤਾ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ ਸਨ। ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਕਰਤਾ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਵੀ ਪਰੰਪਰਾਵਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਕਾਸ਼ੀ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂ-ਦੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀ-ਪੂਜਕ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਰੂਪ ਜਗਤ ਨਾਥ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹੋ ਕੇ ਪਰਮਪਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣੇ।

ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ।

ਧੰਨੇ ਭਗਤ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਵੇਂ 568 ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ "ਡਿਗੀ ਕਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ" ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਬਣੇ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਅਯੁੱਧਿਆ ਤੇ ਕਾਸ਼ੀ ਵਿਖੇ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਨ। ਪਰਸੁਰਾਮ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਮੰਨਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1415 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਕਬੂਲਦੇ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਉਕਤ ਕਬੀਰ, ਸੇਨ, ਰੈਦਾਸ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮੀ ਜੀ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾਭਾਦਾਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ 'ਭਗਤਮਾਲ' ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ

ਤਾਂ ਇਉਂ ਹੈ:-

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ।
ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੈ ਪ੍ਰਤਖ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ।
ਪਾਕਿ-ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ 1430 ਪੰਨੇ ਓਸੇ ਦਰਸਨ, ਉਸੇ ਫਲਸਫੇ, ਓਸੇ ਭਾਵ ਬੋਧ ਅਤੇ ਉਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਲਿਖਾਇਕ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਵਲੋਂ ਚਿਤਵਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਗਿਲਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਟਾਂਕ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਭਗਤ ਪੰਨੇ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਹਾਵਣੀ ਯਾਦਗਾਰ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਧਰਮ-ਸਥੱਲ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਚੇਤੋਂ ਦੂਜੇ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮੰਦ-ਰੁਚੀ ਹੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਸਾਫ਼ਗੋਈ ਅਤੇ ਬੇਬਾਕੀ ਦੀ ਮੂਰਤ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਜੀ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਰਕ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ-ਸਥੱਲੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਿਹੜੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ? ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਜੱਟ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਦੋਵੇਂ ਇਕਮਤ ਹਨ। ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ :-

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਤਰਿਆ

ਪੰਨਾ ਜਟ ਬਾਲਮੀਕੁ ਬਟਵਾਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਪਇਆ
(ਪੰਨਾ 995)

ਇਵੇਂ ਹੀ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਫਰਮਾਨਾ ਹੈ ਕਿ:

ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਜਾਟਰੇ ਉਠਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗਾ।

ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਖ ਗੁਸਾਇਆ ਧੰਨ ਵਡਭਾਗਾ (488)

ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਭਗਤ ਪੰਨੇ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਉਭਰਦੇ ਉਹ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਥਰ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਠਾਕੁਰ-ਪੂਜਾ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਅਭੇਦਤਾ ਵਾਲਾ ਸੰਕਲਪ ਡਾਹੜਾ ਘਾਤਕ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਸੰਕੇਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ:

ਬੁਤ ਪੂਜਿ ਪੂਜਿ ਹਿੰਦੂ ਮੂਏ ਤੁਰਕ ਮੂਏ ਸਿਰੁ ਨਾਈ।

ਓਇ ਲੋ ਜਾਰੇ ਓਇ ਲੋ ਗਾਡੇ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਦੁਹੂ ਨਾ ਪਾਈ
(ਸੋਰਠਿ ਕਬੀਰ, 654)

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ:

ਕੋਊ ਬੁਤਾਨ ਕੋ ਪੂਜਤ ਹੈ ਪਸੁ।

ਕੋਊ ਮ੍ਰਿਤਾਨ ਕੋ ਪੂਜਨ ਪਾਇਓ।

ਕੂਰ ਕ੍ਰਿਆ ਉਰਝਿਓ ਸਭ ਹੀ ਜਗ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਪਾਇਓ।

(ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਵੱਯੇ, ਪਾ 10)

ਪੰਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਲੂਣ ਹਰਾਮੀ।

ਪਾਹਣ ਨਾਵ ਨ ਪਾਰਗਿਰਾਮੀ। (ਪੰਨਾ 739)

ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਪੱਥਰ ਵਿਚੋਂ ਰੱਬ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਰਗੀਆਂ ਦੰਦ ਕਥਾਵਾਂ ਬੇਸਿਰ ਪੈਰ ਦੀਆਂ ਆਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਜੋ ਅਟਲ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਖਿਆਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਹਨ। ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਜਿਹਾ ਸਾਦ ਮੁਰਾਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਮਜੱਸਮ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਬਹੁਤ ਦੁਰਲੱਭ ਹੈ। ਭਗਤੀ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਾ ਤੇ ਅਕੀਦਤ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਭਗਤ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਰਚਿਤ ਦਸਵੀਂ ਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਇਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਅਤਿ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਾ ਤੇ ਅਤੁੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵੀ ਨਤ ਮਸਤਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ :

ਹਥ ਜੋਤ ਮਿਨਤਿ ਕਰੈ ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਪੈ ਬਹੁਤ ਮਨਾਵੈ।

ਹਉ ਭੀ ਮੁਹੁ ਨ ਜੁਨਾਲਾਸਾ ਤੂੰ ਰੁਠਾ ਮੈ ਕਿਹੁ ਨ ਸੁਖਾਵੈ।

ਗੋਸਾਈ ਪਰਤਪਿ ਹੋਇ ਰੋਟੀ ਖਾਹਿ ਛਾਹਿ ਮੁਹਿ ਲਾਵੈ।

ਭੇਲਾ ਭਾਉ ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਾਵੈ।

ਗੋਬਿੰਦ-ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਗਿ ਨਾਮਦੇਉ ਮਨੁ ਲੀਣਾ।

ਆਥ ਦਾਮ ਕੇ ਛੀਪਰੇ ਹੋਇਓ ਲਾਖੀਣਾ।

ਬੁਨਨਾ ਤਨਨਾ ਤਿਆਗਿ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਕਬੀਰਾ।

ਨੀਚ ਕੁਲਾ ਜੋਲਾਹਰਾ ਭਇਓ ਗੁਨੀਯ ਗਹੀਰਾ।

ਰਵਿਦਾਸੁ ਢੁਵੰਤਾ ਢੋਰ ਨੀਤਿ ਤਿਨਿ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ।

ਪਰਗੁਟ ਹੋਆ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ।

ਸੈਨੁ ਨਾਈ ਬੁਤਕਾਰੀਆ ਓਹੁ ਘਰਿ ਘਰਿ ਸੁਨਿਆ।

ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਭਗਤਾ ਮਹਿ ਗਨਿਆ।

ਇਹ ਬਿਧਿ ਸਨਿ ਕੈ ਜਾਟਰੇ ਉਠਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗਾ।

ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਖ ਗੁਸਾਇਆ ਧੰਨਾ ਵਡਭਾਗਾ। (487)

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਦੀ ਗੋਬਿੰਦ-ਪ੍ਰੀਤ, ਭਗਤ

ਕਬੀਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ-ਪ੍ਰੀਤ, ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਮਾਇਆ ਤਿਆਗੀ ਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸੈਨ ਨਾਈ ਦੀ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਲੀਨ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨ-ਮਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਲੇਸ਼ ਮਿਟ ਗਏ। ਮਾਇਆਵੀ-

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਜੰਜਾਲ ਬਿਨਸ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਆਤਮਿਕਤਾ ਇਸ ਕਦਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਗੋਸਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਨਸੀਬ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮੰਨਤਾ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਰੰਗਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਥਰ-ਪੂਜ ਸਿੱਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਡੰਕੇ ਦੀ ਚੋਟ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ :

ਧਨੈ ਸੇਵਿਆ ਬਾਲ ਬੁਧਿ।

ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਭਈ ਸਿਧਿ।

ਬੇਣੀ ਕਉ ਗੁਰਿ ਕੀਓ ਪ੍ਰਗਾਸੁ।

ਰੇ ਮਨ ਤੁ ਭੀ ਹੋਹਿ ਦਾਸੁ।

ਜੈਦੇਵ ਤਿਆਗਿਓ ਅਹੰਮੇਵ।

ਨਾਈ ਉਪਰਿਓ ਸੈਨੁ ਸੇਵ।

ਮਨੁ ਡੀਗਿ ਨ ਡੋਲੇ ਕਹੂੰ ਜਾਇ।

ਮਨੁ ਤੁ ਭੀ ਤਰਸਹਿ ਸਰਣਿ ਪਾਇ।

ਜਿਹ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਠਾਕੁਰਿ ਕੀਓ ਆਪਿ।

ਸੈ ਤੈ ਲੀਨੈ ਰਾਖਿ।

.....

ਕਬੀਰਿ ਧਿਆਇਓ ਏਕ ਰੰਗ।

ਨਾਮਦੇਵ ਹਰਿ ਜੀਉ ਬਸਹਿ ਸੰਗਿ।

ਰਵਿਦਾਸ ਧਿਆਏ ਪ੍ਰਭ ਅਨੁਪ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪ। (ਬਸੰਤ 5, 1192)

ਉਪਰ ਅੰਕਿਤ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੰਕੇ-ਸੰਸੇ ਮੋਟਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ "ਸ਼ਬਦਾਂ" ਵਿਚ ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਐਨ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਭਗਤ ਪੰਨੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਗਤ ਪੰਨੇ ਦੀ ਬਾਲਾ ਜਿਹੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ, ਸਰਲਤਾ, ਸਾਦਗੀ, ਅਪਣੱਤ, ਬੇਬਾਕੀ, ਨਿਰਫਲਤਾ, ਨਿਰਮਲਤਾ ਅਤੇ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਨ-ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਇਸ ਕਦਰ ਘਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਜਾ ਆਖਰੀ ਥਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵੇਸਵਾ ਸੰਗ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਜਾਮਲ, ਬਾਲਮੀਕ ਰਿਸ਼ੀ, ਧੂਰ ਭਗਤ, ਗਨਿਕਾ ਵੇਸਵਾ, ਹਾਥੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੁਦਾਮਾ, ਤੀਰ ਮਾਰ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਪਦਮ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ, ਕੁਬਿਜਾ, ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਅਤੇ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਦਇਆਲਤਾ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਦੇ ਸੰਕੇਤਕ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਗੁਰੂ-ਨਿਸ਼ਠਾ ਅਤੇ ਇਕ-ਈਸ਼ਵਰਵਾਦਿਤਾ ਦਰਸਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਭ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹਨ। ਪਰੇਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਗਤ ਪੰਨੇ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਰੱਬੀ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚੋਂ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਚਤੁਰਾਈ, ਚਤੁਰਤਾ, ਚਾਲਾਕੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ, ਮੱਕਾਰੀ, ਸਵਾਰਥ, ਦਾਨਾਈ, ਹਉਮੈ, ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਵਾਰਥ ਪ੍ਰਭੂ-ਮੇਲ ਲਈ ਅਸਲ ਅਤਿਚਣਾਂ ਹਨ। ਅਟੁੱਟ ਦੀਵਾਰਾਂ। ਅਲੰਘ ਗਾਰਾਂ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ :

ਚਤੁਰਾਈ ਨਹ ਚੀਨਿਆ ਜਾਇ। (ਗਉੜੀ 1,221)

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ ਤ ਇਕ ਨਾ ਚਲੈ ਨਾਲਿ।

(ਜਪੁ 1,1)

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚੀ ਹੁਜਤਿ ਦੁਰਿ।

ਬਹੁਤ ਸਿਆਣਪ ਲਾਗੈ ਧੁਰਿ। (ਆਸਾ 1,352)

ਏ ਮਨ ਚੰਚਲਾ ਚਤੁਰਾਈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ।

ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਪਾਇਆ ਕਿਨੈ ਤੂ ਸੁਣਿ ਮੰਨ ਮੇਰਿਆ।

(ਰਾਮਕਲੀ 3,918)

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬੁਠੀ ਚਤੁਰਾਈ (ਗਉੜੀ, 230)

ਛੇਡਿ ਸਗਲ ਸਿਆਣਪਾ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਤਿਆਗਿ ਗੁਮਾਲੁ।

ਅਵਰੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਵਖਾਨੁ।

(ਮਾਰੂ 5, 1006)

ਰੇ ਜਨ ਮਨੁ ਮਾਧਉ ਸਿਉ ਲਾਈਐ।

ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਚਤੁਰਭੁਜੁ ਪਾਈਐ।

(ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ, 324)

ਵਿਚਾਰਗਤ ਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਬਾਣੀ ਸਿਰਜਕ, ਓਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਦੀਦਾਰੇ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਜੋ ਮਾਸੂਮੀਅਤ, ਸਾਫ਼ਗੋਈ, ਸਾਦਗੀ, ਨਿਰਫਲਤਾ, ਨਿਰਮਲਤਾ, ਬੇਬਾਕੀ ਅਤੇ ਬਾਲ ਜਿਹੀ ਸਰਲਤਾ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ ਸਨ। ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਕਰਤਾ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਵੀ ਪਰੰਪਰਾਵਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਕਾਸ਼ੀ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂ-ਦੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀ-ਪੂਜਕ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਰੂਪ ਜਗਤ ਨਾਥ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹੋ ਕੇ ਪਰਮਪਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣੇ।

ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਜੀ ਟਾਂਕ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 1473 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੇ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਪਸ਼ੂ ਚਰਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਤੇ ਵੰਡ ਛੱਕਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਗੁਣ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੰਮਿਲਤ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਖਿਆਤ ਭਗਤ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਗੋਲਣਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ-ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਰਤ ਯੋਗ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਤਰੂ ਦੇ ਰਹਿਣ

ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। 'ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜਨ' ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਮੈਕਾਲਿਫ ਵੀ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਦਾ ਜਨਮ 1415 ਈਸਵੀ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਫਲਸਫੇ, ਪੂਰਨ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਵਨ-ਪੁਨੀਤ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਰਹਿਬਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਲੱਖਣ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਪੂਰੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਲੇਖੇ ਲਾਇਆ, ਦੇਸ਼-ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਾਂ ਦਾ ਰਟਣ ਕੀਤਾ, ਭੁੱਲੀ ਭਟਕੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਸੁਮਾਰਗ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ, ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਖਚਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਰਾਹ ਸੁਝਾਇਆ ਅਤੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭਟਕੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੀ ਚਿਣਗ ਬਖਸ਼ੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੱਜ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸੰਭਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਅਰਬਾਂ ਦੇ ਅਨਰਥ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਮੁੱਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਰਚਿਤ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜੀ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਬਾਣੀ ਰਚੇਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਉਹ ਮਹੱਤਵ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਤੇ ਭਾਵੁਕ ਗਹਿਰਾਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਉਚਾਰੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਵਿਚਲਾ ਫਰਮਾਨ

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਭਾਗ - 1

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਸ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠੀ ਕੁੜੀ ਵਲ ਤੱਕਿਆ। ਉਸਦਾ ਗੋਭਲਾ ਜਿਹਾ ਚਿਹਰਾ ਗੁਲਾਬੀ ਭਾਅ ਕਾਰਨ ਭੋਲੇਪਣ ਵਿਚ ਮਠਾਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਭੂਰੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੁੱਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪਤਲੀ ਧੋਣ 'ਤੇ ਪਲਮੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਕੁਲਵੰਤ ਜਿਹੜਾ ਪਠੀਰ ਉਮਰ ਵਿਚ ਗਦਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵੇਖਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਨਿਗਰਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀ ਠੱਕ ਠੱਕ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਨੰਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਮਧਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵੰਡੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਹਾਲ ਵਿਚ ਸੂਈ ਡਿਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸੂਕਵਾਂ ਸਾਹ ਨਕ ਰਾਹੀਂ ਇਉਂ ਵਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਭੰਨ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਉਸ ਵਲ ਝਾਕੇ। ਦੋ ਗੁੱਤਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਧਰ ਵੇਖਿਆ। ਕੱਛਾਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਦੇਈ ਖਲੋਤੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢੀਆਂ।

“ਉਇ ਮੁੰਡਿਆ!” ਉਸਦੀ ਕਤਕਵੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਨੇ ਬਾਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, “ਪੇਪਰ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਤੁਸੀਂ ਘੁਸਰ ਮੁਸਰ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ?”

ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਅੱਖ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਕੁੜੀ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਲਾ ਲਈਆਂ, ਇਕ ਦੋ ਵਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਕੁਲਵੰਤ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਬੀ ਗੱਲਾਂ ਭੱਖ ਪਈਆਂ ਹੋਣ। ਉਸਦੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਬਲੈਰੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਸਿਆ ਜਾਪਿਆ। ਪੇਪਰ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਉਸਨੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਖੜੇ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚ ਲੰਘਦੀ ਕੁੜੀ ਵਲ ਫਿਰ ਗੱਡ ਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਇਸ ਬਾਰ ਬਲੈਰੀ ਅੱਖਾਂ ਉਤਾਹ ਨਾ ਉਠੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਚਿੜੀਆਂ ਵਰਗੇ ਚਰਚੇਲਰ ਵਿਚ ਤੁਰੀ ਗਈ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕੱਚਾ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਤਾਹ ਅਕਾਸ਼ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਕੋਈ ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵਾਂ ਬਦਲੇਟਾ ਨਿੱਘੀ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਝੁੱਕਿਆ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਬਦਲ ਗਈਆਂ। ਚੌਥੇ ਪੇਪਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਫਿਰ ਆਪੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪਰਚਾ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਹੋਕਰ ਤੇ ਹੋਕਰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁਲਵੰਤ ਨੂੰ ਜਿੰਨੇ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਹੱਲ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਐਵੇਂ ਬੈਠਾ ਇਧਰ ਉਧਰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਿਗਰਾਨ ਉਹਦੇ ਵਲ ਪੜਤਾਲੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਉਹ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਫਿਰ ਬਰਾਬਰ ਵਾਲੀ ਡੈਸਕ ਵਲ ਝਾਕਿਆ, ਕੁੜੀ ਨੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਸਿਰ ਝਟਕਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਗੁੱਤਾਂ ਉਤਾਹ ਉਠੀਆਂ। ਫਿਰ ਉਸ ਪਿਛਾਹ ਗਏ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵਲ ਚੋਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ, ਉਸਦੀ ਅਜੇ ਇਧਰੋਂ ਪਿੱਠ ਸੀ, ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਲਕ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪੈਨ ਚੁੱਕਿਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਵਲ ਉਲਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਪੰਜਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤੇ ਪੈਨ ਦੀ ਨੋਕ ਲਾਈ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਕੁਲਵੰਤ ਦੀ ਮੁਸਕੀ ਰੰਗਤ ਵਿਚ ਕੇਸ਼ ਵਰਗੀ ਭਾਅ ਚਮਕ ਉੱਠੀ। ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਤੋਂ ਅੱਖ ਬਚਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਕੁੜੀ ਵਲ ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੁੱਟਿਆ, ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਖੜਕਦੀ ਗੁਰਗਾਬੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇੜੇ ਸਰਕਦੀ ਮਲੂਮ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਗਏ। ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਮਲਕ ਮਲਕ ਤੁਰਦਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਪੈਂਟ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ ਖੜੇ ਗਿਆ, ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਕੁੜੀ ਨੇ ਤਿਰਛੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਿਲਾਈਆਂ। ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਕਾਗਜ਼ ਮੰਗ ਲਿਆ, ਰੋਲ ਨੰ. ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਤਾੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਲ ਸਰਸਰੀ ਵੇਖਿਆ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਚਿਟਿਆਈ ਉਭਰੀ, ਫੇਰ ਸਾਹ ਛੱਡਦਿਆਂ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਨਿਗਰਾਨ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ, “ਸਾਲਾ ਚੂਹੜਾ ਜਿਆ!” ਵਾਧੂ ਸ਼ੀਟ ਉਤੇ ਉਸਨੇ ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,

ਫੇਰ ਇਕ ਹੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਐਵੇਂ ਉਤਰ ਕਾਪੀ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਨਿਗਰਾਨ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਹੁਣ ਨਿਗਰਾਨ ਦਾ ਉਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਗੇੜੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਰ ਕੇ ਉਸ ਇਕ ਹੋਰ ਸੁਆਲ ਕੱਢਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ।

“ਸਿਰਫ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਏ।” ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਗਰਜਵੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਸਾਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਖਿਲਰ ਗਈ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਮੱਠੀ ਜਿਹੀ ਹਲਚਲ ਮੱਚ ਗਈ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪੈਣ ਲੱਗੀ, ਨਿਗਰਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਸਵੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਪਰ ਟੁਣਕਾਰ ਘਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਗੋਂ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੂਰਤੀ ਵਾਂਗ ਖਲੋਤਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਭੱਜ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਬੈਂਚਾਂ ਵਲ ਗਿਆ, ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਧੌਣ ਮੋੜ ਕੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਉਸ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਲ ਝਾਕਦੀ ਕੁੜੀ ਤਰਫ ਕਾਗਜ਼ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਕ ਦਹਾੜ ਵੱਜੀ, ਕੁਲਵੰਤ ਪੀਲਾ ਵਿਸਾਰ ਵਰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਦੀ ਡੈਸਕ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਟੋਢੀ ਹੋ ਗਈ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਕੜਕਿਆ,

“ਉਇ! ਕੀ ਗੱਲ ਐ?”
“ਕੁਸ਼ ਨੀ ਜੀ।”
“ਕੀ ਮੰਗਦਾ ਐ ਤੂੰ ਉਹਤੋਂ?”

ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਏਨੀ ਦਹਾੜ ਮਾਰੀ ਮੁੰਡੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੱਗੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। “ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਹ।”

ਕੁਲਵੰਤ ਡਰ ਨਾਲ ਪੀਲਾ ਹੋਇਆ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਘੂਰ ਘੂਰ ਕੇ ਵਿੰਹਦਿਆਂ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਉਸਦੀ ਕਾਪੀ ਫਰੋਲੀ ਮੁੜ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਝਾਕਿਆ। ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਉਸਦਾ ਮੋਢਾ ਫੜਦਿਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਦਾਬ ਨਾਲ ਉਂਗਲਾਂ ਉਸਦੇ ਨਰਮ ਮਾਸ ਵਿਚ ਖੁਭੇਈਆਂ, ਸੱਚ ਦੱਸ ਕੀ ਗੱਲ ਐ?”

“ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੀ।”

ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਮਲੂਕ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਡਰ ਨਾਲ ਉਹ ਵੀ ਪੀਲੀ ਭੂਕ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਾੜਿਆ, ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਜੇ ਫਬੇ ਗਲੇਟ ਵਰਗੇ ਸਰੀਰ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਾਅ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੱਠਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹ ਰੋਕੀ ਉਹਨਾਂ ਵਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਦੋਬਾਰਾ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਮੋਢਾ ਘੁਟਿਆ, “ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ?”

“ਨਹੀਂ ਜੀ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।”

ਕੁਲਵੰਤ ਦੇ ਕੁਮਲਾਏ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਰੌਣਕ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਸਿਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਬੈਠਣ ਲੱਗੇ ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਸਾਹ ਛੱਡਦਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਰੂਰ ਭਰ ਕੇ ਕੁੜੀ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਡਰੀ ਬੈਠੀ ਸੀ।

ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਪੇਪਰ ਮੁੱਕਣ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਕੁਲਵੰਤ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਢਾਣੀ ਵਿਚ ਖਲੋਤਾ ਸੀ, ਬਿੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਤੱਕਿਆ। ਵਾਹਵਾ ਪਠੀਰ ਹੋਏ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਕੁਲਵੰਤ ਦੇ ਚੁੰਢੀਆਂ ਵੱਢਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾ ਕੇ ਸਾਇਕਲ ਰੋੜ੍ਹਿਆ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਕਚੀਚੀਆਂ ਛੁੱਟ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਇਕਲ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੀ ਉਹ ਖਿਲਰਵੇਂ ਜਿਹੇ ਬਜ਼ਾਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੇਖਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਖਿਆਲ ਫੁਰਿਆ, “ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਵਹਿਮ ਐ ਬਈ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਉਡੀਕ ਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਖਬਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।”

ਬਜ਼ਾਰ ਲੰਘ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਡੰਡੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬੋਲੇ ਲੱਤ ਲਾ ਕੇ ਸਾਇਕਲ ਖੜਾ ਲਿਆ। ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਗਹਿਰ ਭਰ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲ ਦੇਖਿਆ। ਅੱਕਦਿਆਂ ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਗਾਲ਼ ਕੱਢੀ, ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਿਆਂ ਸਾਈਕਲ ਪਿੱਡ ਵਲ ਤੋਰ ਲਿਆ। ਸੜਕ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ

ਖਿਆਲ ਖਿੰਡਣ ਲੱਗੇ।

“ਉਹਨਾਂ ਸਾਲੇ ਰੁੱਡਾਂ ਨੇ ਨੀ ਘੰਟਾ ਖਹਿੜਾ ਛੱਡਿਆ। ਅਗਲੀ ਉਡੀਕ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ ਹੋਊ।”

ਅਚਾਨਕ ਮੂੰਹਰਿਉਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹਾਰਨ ਵੱਜਿਆ, ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਉਤਾਹ ਚੁੱਕਿਆ। ਟਾਹਲੀਆਂ ਦੀ ਚਿੱਤਕਬਰੀ ਛਾਂ ਵਿਚ ਟਰੱਕ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਤੇ ਹੀ ਆ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਧੂੜ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਦਿਆਂ ਹੱਥ ਮੂਹਰੇ ਕਰ ਲਿਆ। ਵਰੋਲਾ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਜਾਣ ਕੇ ਆਸੇ ਵਾਸੇ ਵੇਖਿਆ, ਟੁੱਟ ਰਹੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਚਮਕ ਟਾਹਲੀਆਂ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਦੀ ਝਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੈਰ ਨਾਲ ਪੈਡਲ ਉਗਾਸ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਾਇਕਲ ਅਗਾਂਹ ਵਲ ਰੋੜ੍ਹਿਆ, ਤਦ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਟਾਹਲੀ ਕੋਲ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਪਰਾਂਹ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰੀ ਖਲੋਤੀਆਂ ਸਨ। ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਭੁਲੇਖਾ ਪਿਆ। ਹਵਾ ਨਾਲ ਝੁਮਦੀਆਂ ਟਾਹਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹਟ ਹਟ ਪੈਦੀ ਲਿਸ਼ਕੋਰ ਨਾਲ ਕੁੜੀ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਾਲ ਚਮਕ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਕੁਲਵੰਤ ਦਾ ਚਿੱਤ ਖਿੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਰੱਤ-ਮਸੈਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਾਲ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਸਾਇਕਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਹ ਟੋਢੀ ਝਾਕਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਮਾਰੀ, ਦੂਸਰੀ ਨੇ ਮੁੜਕੇ ਵੇਖਿਆ ਸੰਗਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਕਰਾਇਆਂ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਹੀ ਆਖਿਆ, “ਸਾਸਰੀ ਕਾਲ।”

ਕੁਲਵੰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭੂਰੇ ਵਾਲਾਂ ਸਮੇਤ ਗੋਲ ਜਿਹਾ ਚਿਹਰਾ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਝੁਕਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਵਲੀ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਗਈ। ਗੁੱਜਦੀ ਹੋਈ ਹਵਾ ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਫੜ ਫੜ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਸਰੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਵੀ ਐਵੇਂ ਹੀ ਇਧਰ ਉਧਰ ਦੇਖਿਆ। ਦੂਰ ਸਿੱਧਵਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸਾਇਕਲ ਵਾਲਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਫਿਰ ਕੁੜੀਆਂ ਵਲ ਝਾਕਿਆ। ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਰੀਕ ਜਿਹਾ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ,

“ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਤਾਂ ਡਰ ਈ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਤੇ ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨਾ ਬਣਾ ਦੇਣ।”

ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਰਤਾ ਕੁ ਹੱਸ ਕੇ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਲ ਤੱਕਿਆ।

ਸਾਇਕਲ ਵਾਲਾ ਨੇੜੇ ਰਿਸਕ ਆਇਆ ਸੀ, ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਇਕਲ ਰੋੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦਿਆਂ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਚੰਗਾ ਸਾਸਰੀ ਕਾਲ।”

ਪੈਡਲ ਤੇ ਪੈਰ ਧਰਦਿਆਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਧੌਣ ਭੁਆ ਕੇ ਸਾਇਕਲ ਵਾਲੇ ਵਲ ਝਾਤ ਮਾਰੀ, ਉਹ ਦੋ ਕੁ ਕਿੱਲੇ ਦੀ ਵਾਟ ਉਤੇ ਸੀ। ਕੁਲਵੰਤ ਨੂੰ ਸਾਇਕਲਾਂ ਉਪਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤਿੱਤਲੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਜਾਪੀਆਂ। ਸਾਇਕਲ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਜਾਣ ਕੇ ਘੰਟੀ ਵਜਾਈ ਹੋਵੇ, ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਸਿਰ ਉਤਾਹ ਚੁੱਕਿਆ ਤੀਹਾਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਗੱਭਰੂ ਚਮਕਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਘੋਖਵੀਂ ਤਾੜ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘ ਗਿਆ।

ਕੁਲਵੰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਿੱਖ ਲਹਿਰ ਝੁਣਝੁਣਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਰੌਅ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਾਇਕਲ ਸਿੱਧਵਾਂ ਵਲ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਪਿੱਛੇ ਵੇਖਿਆ, ਦੂਰ ਚਿੱਟੀਆਂ ਚੁੰਨੀਆਂ ਲਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਏਨਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਕਾਸੇ ਦਾ ਕਲਾਵਾ ਭਰ ਲਵੇ। ਟਾਹਲੀਆਂ ਦੇ ਕੋਰੇ ਨਾਲ ਭੰਨੇ ਅਤੇ ਤਾਂਬੇ ਰੰਗੇ ਪੱਤੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਜਾਪਣ ਲੱਗੇ। ਵਗਦੀ ਵਾ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਛੋਹਦੀ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਜਿਹੀ ਚੜ੍ਹਦੀ। ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਖਲੋਤੀਆਂ ਕਣਕਾਂ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ, ਬੱਲੀਆਂ ਦੇ ਹਰੇ ਕਸੀਰ ਝੁਮਦੇ ਹੋਏ ਜਾਪੇ, ਜਿਵੇਂ ਦੂਰ ਤੱਕ ਹਰੇਵਾਈ ਦਾ ਇਕ ਸਾਗਰ ਜਿਹਾ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਾਣਾ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦਾ, ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵਾਟ ਸਾਇਕਲ ਦੱਬੀ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਰਜ਼ਲਟ ਆਉਣ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਉਚੜ ਪੈੜੀ ਲੱਗੀ ਰਹੀ, ਰਗੜ ਰਗੜ ਕੇ ਨਹਾਉਂਦਾ, ਪੋਚ ਪੋਚ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ, ਗੁੱਟ 'ਤੇ ਘੜੀ ਜਜਾ ਕੇ ਸਾਇਕਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਚਿੰਨੀਆਂ ਫੜਣ-ਫੜਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।

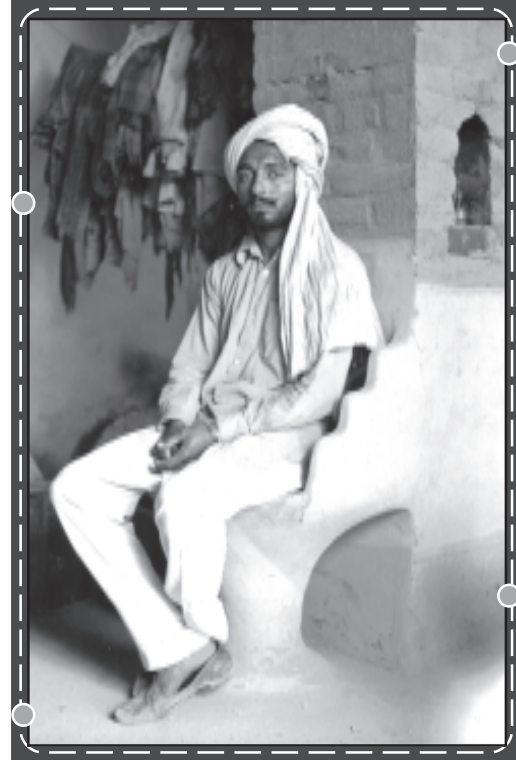
ਦਸਵੀਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਕੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੱਧਵਾਂ ਤੋਂ ਕਾਜ਼ੀਰਾਮ ਦੇ ਭੱਠੇ ਤੋਂ ਟਰਾਲੀ ਨਾਲ ਇੱਟਾਂ ਢੋਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚਾਰ ਪੰਜ ਦਿਹਾੜੀਏ ਟਰਾਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਫੋਰਡ ਟਰੈਕਟਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਟਿਕਵੀਂ ਚਾਲ ਨਾਲ ਗੁੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੋਧੀ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਉਸ ਟਰੈਕਟਰ ਹੌਲੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਕੁਝ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪੈਂਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਟਰੈਕਟਰ ਮੁੜ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਲੇਸਰ ਵਿਚੋਂ ਗਾੜ੍ਹਾ ਧੂੰਆਂ ਵਲ ਖਾਂਦਾ ਉਛਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਧੌਣ ਮੋੜ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਦਾਹੜੀ 'ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਛੱਡ ਕੇ ਪੱਗ ਲੈਣ ਕੀਤੀ। ਮੂਹਰੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦੋ ਜਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਆਉਂਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਦੀ ਗੁੱਜ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਪੰਮੀ ਦੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੱਸ ਪਈਆਂ। ਰੇਸ 'ਤੇ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਟਰੈਕਟਰ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਪੰਮੀ ਨੇ ਨੇੜੇ ਆ ਕੇ ਹੱਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕੁਲਵੰਤ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਚੱਲਿਆ?”

“ਸਿੱਧਵਾਂ ਵਾਲੇ ਭੱਠੇ ਤੋਂ ਇੱਟਾਂ ਢੋਹਦੇ ਆਂ। ਤੇ ਤੁਸੀਂ?”

“ਸਾਨੂੰ ਬੱਸ ਈ ਨੀ ਮਿਲੀ।”

ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸੀਰੀ ਟੈਟੇ ਤੇ ਇਕ ਦਿਹਾੜੀਏ ਨੂੰ ਮਗਰ ਟਰਾਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਆ-ਜੇ ਮੈਂ ਛੱਡ ਆਉਣਾ ਆਂ।”

ਪੰਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੀ ਅੱਧਖੜ ਉਮਰ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ,
“ਆਹੋ ਮਾਸੀ, ਆਪਾਂ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ ਬਹਿ ਚਲਦੇ ਆਂ।” ਤੇ ਉਹ ਉੱਕ ਉਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਬਰਾਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾ ਬੈਠੀ, ਅੱਧਖੜ ਉਮਰ ਦੀ ਜਨਾਨੀ, ਜਿਹੜੀ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟਵੀਂ ਖਲੋਤੀ ਸੀ, ਆਪਣਾ ਖਿਚੜੀ ਵਾਲਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਦੁੱਪਟਾ ਸੂਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਆਖੇ ਮਡਗਾਰਡ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਅਤੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਹ ਕੱਪੜੇ ‘ਕੱਠੇ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਮੀ ਵਲ ਸਰਸਰੀ ਝਾਕੀ, ਫੇਰ ਉਸ ਸਟੇਰਿੰਗ ਫੜੀ ਬੈਠੇ ਗਭਰੀਟ ਮੁੰਡੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਅਹਿਲ ਹੋਇਆ ਸਿੱਧਾ ਸਾਹਮਣੇ ਵੇਖਦਾ ਟਰੈਕਟਰ ਭਜਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੰਮੀ ਨੇ ਚਾਣਚੱਕ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ,

“ਕੁਲਵੰਤ ਚਾਚੀ ਰਾਜੀ ਐ?”

“ਹਾਂਜ਼ਾ” ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਝੁਕਦਿਆਂ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸ ਕੇ ਆਖਿਆ। ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਮਾਸੀ ਵਲ ਫੇਰਿਆ, “ਮਾਸੀ, ਇਹ ਗਿੱਦੜ ਪਿੰਡੀਉਂ ਚਾਚੇ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿਉਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਐ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ੀ ਨੇ। ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਬਾਹਲੀਉਂ ਆਉਣੀ ਜਾਣੀ ਐ।”

ਮਾਸੀ ਨੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਿਆਂ ਲਵੇ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਉਸਦਾ ਰੰਗ ਜਚਵਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਪਰ ਨਕਸ਼ ਥਾਂ ਥਾਂ ਕੱਟੇ ਪਏ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਆਇਆ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਦੁੱਵਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਅੱਜ ਉਹ ਮਾਸੀ ਭਾਣਜੀ ਰਾਊਵਾਲ ਨੂੰ ਚੱਲੀਆਂ ਸਨ। ਰਾਊਵਾਲ ਮਾਸੀ ਦੀ ਦਰਾਣੀ ਦੇ ਪੇਕੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਆਏ ਦਿਨਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਚੌਕ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਟਰੈਕਟਰ ਹੌਲੀ ਹੋਇਆ, ਮੁੜਦੀ ਟਰਾਲੀ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਖੜਕਾ ਕੀਤਾ,

ਬਰਾਤ ਨੇ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਟਰੈਕਟਰ ਰੋਕਦਿਆਂ ਮਾਸੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ,

“ਜਗਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਐ ਜੀ?”

“ਨਹੀਂ ਬਿੱਲੂ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਰਾਊਵਾਲ ਜਾਣਾ ਐ।”

“ਰਾਊਵਾਲ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।”

ਇਸ ਬਾਰ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਪੰਮੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ, ਮਾਸੀ ਬੁੱਕਲ ਸੂਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਨਿੱਘ ਤਿੜਕ ਉੱਠਿਆ।

“ਭਾਈ ਕਾਕਾ ਜਿਉਂਦਾ ਵਸਦਾ ਰਹਿ, ਨਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਤੁਰਦਿਆਂ ਦੁਪਹਿਰਾ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣਾ ਸੀ।” ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਹੀ ਕੀਤੀ।

“ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਕਿੱਥੇ ਤੁਰ ਕੇ ਜਾਉਗੇ ਜੀ, ਮੈਂ ਛੱਡ ਆਉਣਾ ਆਂ, ਆ-ਜੇ।”

“ਨਾ ਬਿੱਲੂ,” ਮਾਸੀ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਤੇਰੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹਰਜਾ ਹੋਊਗਾ।”

“ਕੰਮ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਐ ਜੀ।” ਉਸ ਟਰੈਕਟਰ ਬੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਮੀ ਵਲ ਦੇਖਿਆ। ਆਹੋ ਮਾਸੀ, ਕਿੱਥੇ ਲੱਤਾਂ ਤੜਾਉਂਦੀਆਂ ਜਾਵਾਂਗੀਆਂ।”

ਮਾਸੀ ਦੇ ਚਿੱਤੀ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਖਲੋਤੀ ਸੀ, ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਉਲਰਵਾਂ ਜਿਹਾ ਮੋਹ ਵੇਖ ਕੇ ਮਾਸੀ ਬਹਿ ਗਈ। ਟਰਾਲੀ ਭੱਠੇ ਉਤੇ ਲਾ ਕੇ, ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਟਾਂ ਭਰਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਟਰੈਕਟਰ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਮਾਸੀ ਮੰਡਗਾਰਡ 'ਤੇ ਬਣੀ ਡੰਡੇਦਾਰ ਵਾੜ ਨੂੰ ਹੱਥ ਘੁੰਟ ਕੇ ਪਾਈ ਬੈਠੀ ਸੀ।

“ਵੇ ਬਿੱਲੂ, ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਐਵੇਂ ਵਾਧੂ ਵਿੱਢੀ ਪਾਈ...।” ਉਦੋਂ ਹੀ ਟਰੈਕਟਰ ਨੇ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਮਾਸੀ ਨੂੰ ਧੁਰਲੀ ਵੱਜੀ ਤੇ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਅੱਧ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਖਿਲਰ ਗਈ।

“ਨਹੀਂ ਜੀ,” ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਫੇਰ ਹੱਸ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਵਿੱਢੀ ਕਾਹਦੀ ਐ ਜੀ। ਜੇ ਆਪਾਂ ਈ ਜੀ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾ ਆਵਾਂਗੇ। ਫੇਰ ਲਿਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਕੀ ਕਰਨਾ ਐ। ਨਾਲੇ ਜੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੂੰ ਪੜਾ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੁਪੱਤ ਕਰਨਗੇ।”

“ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਗਿੱਦੜ ਪਿੰਡੀ ਨਾ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਚਾਚਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸ ਕੇ ਤੇਰੇ ਕੰਮ ਪਟਾਉਂਦੀ।”

“ਨਾ ਕੁੜੇ।” ਮਾਸੀ ਨੇ ਪੰਮੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਬਾਹਲਾ ਸਾਉ ਐ, ਆਪਣੇ ਬੰਸ਼ ਵਰਗਾ! ਮੁੱਲ ਦੀਉ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਐ।”

ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਮੂਹਰੇ ਆਏ ਗੱਡੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਹਾਰਨ ਮਾਰਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੀ ਪੰਮੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਮਾਣ ਮੱਤੀ ਹੋਈ, ਚੁੰਨੀ ਕੰਨਾਂ ਉਪਰ ਦੀ ਕਰਕੇ ਬੁਕਲ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਟਰੈਕਟਰ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਰਾਊਵਾਲ ਦੀ ਫਿਰਨੀ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਇਸ ਦਵਾ ਮਾਸੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ,

“ਬਿੱਲੂ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਜਾਈ।”

“ਨਹੀਂ ਜੀ,” ਬਰਾਤ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਆਪਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਉਨਾਭੀ ਪੱਗ ਦੇ ਪੋਚ ਵੇਖੇ, “ਦਿਹਾੜੀਏ, ਟਰਾਲੀ ਭਰ ਕੇ ਉਡੀਕਦੇ ਹੋਣਗੇ।”

“ਨਾ ਭਾਈ।” ਮਾਸੀ ਨੇ ਬਹੁਤੀ ਹੀ ਮਿੱਠੀ ਹੋ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਦਿਹਾੜੀਏ ਬਿੰਦ ਅਡੀਕ ਲੈਣਗੇ। ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਐਨਾ ਕਰਿਆ, ਆਪਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਛੱਡਿਆ। ਐਂ ਨਿਰਨੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ।”

ਕੁਲਵੰਤ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ ਪੰਮੀ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਨੂਰ ਡਲਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟਰੈਕਟਰ ਫਿਰਨੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਮੋੜ ਮੁੜ ਕੇ ਇਕ ਵਾਹਵਾ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਜਿਹੇ ਘਰ ਮੂਹਰੇ ਜਾ ਖਲੋਤਾ। ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੇ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚੋਂ ਧੌਣ ਵਧ ਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਕੁਲਵੰਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਝਾਕਿਆ ਇਹ ਕੁੜੀ ਤਾਂ ਪੰਮੀ ਨਾਲ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਉਤਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਦੁਵੱਲੀ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੇ ਝੱਟ ਬੈਠਕ ਦਾ ਬਾਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਲਵੰਤ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਮਾਸੀ ਆਪਣੀ ਦਰਾਣੀ ਕੋਲ ਬਹਿ ਗਈ। ਉਸੇ ਕੁੜੀ ਨੇ ਪੰਮੀ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ ਤੇ ਚੀਕਾਂ ਭਰੀ ਹਾਸਤ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਅੰਦਰਲੀ ਸਭਾਤ ਵਿਚ ਵੜ ਗਈਆਂ। ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਜੱਫੀ ਪਾ ਕੇ ਡਿਗਦਿਆਂ ਘੁਲਦਿਆਂ ਜੀਤੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਨੀ ਇਹਨੂੰ ਅੱਜ ਕਿੱਥੋਂ ਫੜ ਲਿਆਈ ਐ?”

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਮੁੰਡਪੁਣੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਵੱਡਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਬਹਿਣ ਦਾ ਬੜਾ ਭੁੱਖ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਹਾਣੀ ਮੁੰਡੇ ਲੰਮੀ ਘੋੜੀ, ਛੂਹਣ ਛੂਹਾਈ, ਬਾਂਦਰ ਕਿੱਲਾ ਜਾਂ ਕੋਟਲਾ ਛਪਾਕੀ ਖੇਡਦੇ ਪਏ ਹੁੰਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਵੜ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਖੇਡਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ। ਕਦੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਖੇਡਦਿਆਂ ਵੇਖ ਵੀ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸਦਿਆਂ ਭੱਜਦਿਆਂ ਤੇ ਰੋਲਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਕਾਹਲਾ ਜਿਹਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਟੁਰ ਪੈਂਦਾ। ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਬਹਿਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਝੱਸ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਵਡੇਰੇ ਗੱਲਾਂ ਜੁੱਟੇ ਹੁੰਦੇ, ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨਾਲ ਫਿਰਕੀ ਟੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਲੋਅ ਦੇ ਲੋਅ ਇੰਜ ਉਸਰਦੇ ਲੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਜਿਵੇਂ ਜਵਾਰ, ਇਧਰੋਂ ਇਕ ਲੋਅ ਵੱਢ ਕੇ ਹਟੇ ਉਧਰੋਂ ਦੂਜਾ ਲੋਅ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਸਮਝ ਤੇ ਵਿਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਵਿਰਲੀ ਈ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਇੰਜ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਚੜ੍ਹੀ ਆਵਾਣਾ ਬਹੁਤ ਨਿਵੇਕਲਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦਾ ਝੱਸ/ਸਵਾਦ ਵੀ ਫੇਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਬਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਬਾਬੇ ਹੁਕਮੇ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨੰਬਰ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੇਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਛਿਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿਚ ਸਾਹ ਰਲਾਂਦਾ ਤਾਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਈ ਵੇਖਦਿਆਂ ਗੱਲ ਕਿਥੇ ਦੀ ਕਿਥੇ ਅੱਪੜ ਜਾਂਦੀ। ਇੰਜ ਈ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਝੱਟ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਈ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ। ਓੜਕ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਈ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਹੋਰਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਜਿੰਦਰੇ ਵੱਜ ਜਾਂਦੇ। ਕੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਥ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਹਰ ਕੋਈ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ।

ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਗੱਲ ਵਿਚ ਰਲਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਲਾਟ ਵਾਂਗ ਸਵਾਂ ਦੇਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਲੋਅ ਵਿਚੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਵਧਦੀ ਟੁਰੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕੋੜੀ ਵੇਲ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ ਤੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਉਹ ਕੋੜੀ ਵੇਲ ਪੂਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਕੱਜ ਲੈਂਦੀ। ਬਾਬੇ ਹੁਕਮੇ ਦੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਈ ਉਹਨੂੰ ਹੱਥ ਹੱਥ ਜੇਡੇ ਚੌੜੇ ਪੱਤਰ ਲੱਗਦੇ ਤੇ ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵੇਲ ਸੂਹੇ, ਸਾਵੇ, ਨੀਲੇ ਤੇ ਪੀਲੇ ਫੁੱਲ ਕੱਢਦੀ ਤਾਂ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਰ ਸੁਨੇਰ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪ ਧਰਾਪ ਈ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ, 'ਵਾਹ ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਿਆ ਨਹੀਂ ਰੀਸਾਂ ਵਈ ਤੇਰੀਆਂ। ਐਡੀ ਪਤ੍ਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤੈਥੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।'

ਸੱਚੀ ਪੁੱਛ ਤੇ ਮੈਂ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਵੱਡਿਆਂ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਘੁਸਰ ਕੇ ਬਹਿੰਦਾ ਸਾਂ, ਉਹਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਨ ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਤੇ ਉਹਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੀ। ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਉਚੇਚ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦਾਰੇ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਵਾਹਵਾ ਅਗਦੀਂ ਈ ਮੈਂ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਾਬੇ ਹੁਕਮੇ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦਾ ਗੋੜਾ ਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਈ ਉਹ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਪਿਆ ਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

'ਸੁਣਾ ਫੇਰ ਬਿੱਲੇ, ਅੱਬੇ ਤੇਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਆਇਆ ਏ ਕਿ ਨਹੀਂ?' ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਜ਼ ਦਿਹਾੜੀ ਇਹੋ ਪੁੱਛਦਾ।

ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਦਿਹਾੜੀ ਅੱਗੋਂ ਉਹਨੂੰ ਇਹੋ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦਾ, 'ਆਹੋ ਬਾਬਾ ਅੱਜ ਈ ਉਹਦੀ ਚਿੱਠੀ ਆਈ ਏ, ਤੈਨੂੰ ਬੜੀ ਬੜੀ ਸਲਾਮ ਦੁਆ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸੁ।'

ਉਹ ਮੇਰਾ ਜੁਆਬ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬੱਗੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਹੇਠੋਂ ਮੁਸਕਰਾਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਹੋਰ ਵੀ ਚਿੱਟੀ ਦੁੱਧ ਦਾੜੀ ਵਿਚ ਉਗਲਾਂ ਫੇਰਨ ਲੱਗ ਪਵੇਂਦਾ। ਉਹਦੇ ਮੁਸਕਰੇਵੇਂ ਤੇ ਦਾੜੀ ਵਿਚ ਉਗਲਾਂ ਫੇਰਨ ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਪਈ ਦੂਰ ਪਰਦੇਸ ਵਿਚ ਗਿਆ ਬੰਦਾ ਰੋਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਏ ਤੇ ਉਹਦੀ ਲਿਖੀ ਰੋਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਏਥੇ ਪੁੱਜ ਸਕਦੀ ਏ? ਮੈਂ ਇਕ ਦਿਹਾੜੇ ਉਹਨੂੰ ਏਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਈ ਮੰਨ ਗਿਆ, 'ਓ ਬਿੱਲੇ ਪੁੱਤਰ, ਤੇਰਾ ਪਿਉ ਆਪਣਾ ਯਾਰ ਵੀ ਏ ਤੇ ਭਰਾ ਵੀ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜੂਹੇ ਆਣ ਕੇ ਵੱਸਿਆ ਸਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਮੇਰਾ ਐਨਾ ਕੁ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਕੋਈ ਕੂੜ ਮਾਰ ਲਵੇ। ਸੱਚੀ ਤੇ ਇਹੋ ਈ ਆ ਪਈ ਅੱਜ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਏਥੇ ਵੱਸਦਾ ਪਿਆ ਤੇਰੇ ਪਿਉ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦਾ ਈ ਸਿੱਟਾ ਏ। ਹੁਣ ਉਹ ਚਾਰ ਵਲਾਇਤਾਂ ਪਾਰ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਏ ਤੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪੱਜੀਂ ਉਹਦਾ ਹਾਲ ਚਾਲ ਵੀ ਨਾ ਪੁੱਛੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਏ?'

ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਮੇਰੇ ਅੱਬੇ ਦਾ ਹਾਲ ਪੁੱਛਣ ਮਗਰੋਂ ਬਾਬਾ ਰੋਜ਼ ਦਿਹਾੜੀ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਂਹਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, 'ਆਹ ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਹੱਥ ਆ ਜਾਏ ਨਾ ਕਿਧਰੋਂ ਫੇਰ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬਾਕੀ ਤੇ ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਹੌਲੀ ਜੁੱਤੀ ਸਿਉਂ ਕੇ ਘੱਲਾਂ ਕਿ ਪੈਰੀਂ ਪਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਬੰਨੇ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਲ ਈ ਬਿੱਟ ਬਿੱਟ ਤੱਕਦੀਆਂ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਪਰ ਹੁਣ ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਕਿੱਥੋਂ? ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹਰ ਤਿੰਨੀ ਚਹੁੰ ਮਹੀਨੀਂ ਬੜੀ ਰੀਝ ਨਾਲ ਜੁੱਤੀ ਸਿਉਂ ਕੇ ਦਈਦੀ ਸੀ ਉਹਨੂੰ।' ਐਨੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ

ਹੁਕਮਾ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। 'ਚੰਗਾ ਬਾਬਾ ਮੈਂ ਫੇਰ ਜਾਨਾਂ। ਤੂੰ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਪਿਆ ਏ ਨਾ, ਅੱਜ ਰਾਤੀ?' ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਵਿਹੜੇ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਪੁੱਛਦਾ।

ਉਹ ਮੂੰਹੋਂ ਕੁਝ ਆਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਹਿਲਾਣ ਛੱਡਦਾ। ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਕਸਬ ਵਲੋਂ ਮੋਚੀ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਜੂਹ ਵਿਚ ਈ ਉਹਦਾ ਅੱਡਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤਰ ਭਤਰੀਏ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਕਦੇ ਆਪ ਵੀ ਸੀਉਂਦਾ ਹੋਣਾ ਏ ਮੇਰੇ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਮੈਂ ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ, ਉਹਨੂੰ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਮੋਮ ਲਾਉਣ ਤੇ ਵੱਟੀ ਤੇ ਅੱਜਾਹ ਤ੍ਰਿਖੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅੱਡ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ।

ਅੱਬਾ ਮੇਰਾ ਆਂਹਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, 'ਬਾਬੇ ਹੁਕਮੇ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੁੱਤੀ ਸੀਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਾ ਕਦੀ ਹੋਇਆ ਏ ਤੇ ਨਾ ਈ ਕਦੀ ਹੋਣਾ ਏ। ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਛੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੁ ਪਰ ਜੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਬਹਿ ਜਾਵੇ, ਆਹ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਉਹਦੀ ਧੂੜ ਨੂੰ ਨਾ ਅੱਪੜ ਸਕਣ। ਐਵੇਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਨਾ ਆਂਹਦੇ, ਬੱਲੇ ਵਈ ਫਲਾਣਿਆਂ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਇੰਜ ਟੁਰਨਾ ਏ, ਜਿਵੇਂ ਹੁਕਮੇ ਦੇ ਖਲੋ ਪਾਏ ਹੋਏ ਨੇ।'

ਕੰਮ ਬਾਬੇ ਹੁਕਮੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਭਤਰੀਏ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਜਿਥੋਂ ਤਾਈਂ ਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਬੇ ਹੁਕਮੇ ਦਾ ਈ ਵੱਜਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਈ ਦੁਨੀਆ ਦੂਰੋਂ-ਦੂਰੋਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਸਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ ਜੂਹੇ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਬੋੜਾ ਕੀਤਿਆਂ ਸਾਈ ਬਿਆਨਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਫੜਦੇ। ਜੇ ਫੜਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਤਿੰਨਾਂ-ਤਿੰਨਾਂ, ਚਹੁੰ-ਚਹੁੰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਚੋਖਾ ਈ ਕਾਹਲਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਚਿੱਟੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਾਂਹ ਕਰ ਛੱਡਦੇ, 'ਮੀਆਂ ਜੀ! ਅਸੀਂ ਕਾਹਲੀ ਦਾ ਤੇ ਕੰਮ ਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਦੀ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਦਿਓਂ ਸੀਵਾਂ ਲਵੋ। ਸਾਥੋਂ ਸੀਵਾਣੀ ਜੇ ਤਾਂ ਸਬਰ ਨਾਲ ਸੀਵਾਂਗੇ।' ਓੜਕ ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਨਣੀ ਈ ਪੈਂਦੀ।

ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਰੀਝ ਸੀ ਬਾਬੇ ਹੁਕਮੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖਣ ਦੀ। ਇਹ ਰੀਝ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਈ ਜਾਗੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ ਪਈ, ਉਹ ਦਾਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਅੱਡੇ ਚੌਸ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਏ ਇਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜ਼ਰੂਰ ਉਹਦੇ ਕਸਬ ਕਲਾ ਦਾ ਹੱਥ ਏ। ਪਰ ਇਹ ਰੀਝ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਗਦੀ, ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੀ 'ਆਹ ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਲੱਭ ਪਵੇ ਨਾ ਕਦੀ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਕੀ ਇਹ ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਕਦੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹਦੀ ਦੱਸ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪ ਮੁੱਲ ਤਾਰ ਕੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਲਿਆ ਦੇਵਾਂ ਤੇ ਫੇਰ ਆਖਾਂ, 'ਲੈ ਬਾਬਾ ਇਹੋ ਈ ਆ ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਜਿਹਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੈਂ...ਲੈ ਆਇਆ ਪਿਆ ਈ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਸੀਉਂ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵੇਖਾਂ, ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਏ।' ਪਰ ਬੜੀ ਸਾਫ਼ ਗੱਲ ਏ ਪਈ ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਜਿਹਦੀ ਗੱਲ ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਐਡੇ ਹਰਖ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਹਦੀ ਦੱਸ ਮੈਨੂੰ ਅਸਲੋਂ ਈ ਲਵੇ ਛੋਹਰ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਪੈਣੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਤੇ ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਦੋਵੇਂ ਦਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਈ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਨਿਸ਼ਚਾ ਧਾਰਦਾ ਪਈ ਅੱਜ ਰਾਤੀਂ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁੱਚੇ ਤਿੱਲੇ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪੁੱਛਣਾ ਏ, ਪਰ ਰੋਜ਼ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰੇ ਮੁੜਦਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ। ਬਾਬਾ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਫੇਰ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਛੇੜ ਛੱਡਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਚਿੱਤ ਹੋਵਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਂਦੀ।

ਇਕ ਰਾਤ ਉਂਜ ਈ ਅਸੀਂ ਦਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕੱਠੇ ਪਰਤਦੇ ਪਏ ਸਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਸੁੱਚੇ ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਚੇਤਾ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਈ ਲਿਆ, 'ਬਾਬਾ ਅੱਜ ਇਹ ਦੋ ਦੱਸ ਪਈ ਕੀ ਇਹ ਤਿੱਲਾ ਏਥੋਂ ਕਿਧਰੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ?'

'ਮਿਲਦਾ ਏ ਪੁੱਤਰ, ਪਰ ਉਹ ਸੁੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।' ਉਸ ਵਲਦਾ ਦਿੱਤਾ।

'ਤੇ ਫਿਰ ਸੁੱਚਾ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਦਾ ਏ?' ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।

ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ

ਮਕਸੂਦ ਸਾਕਿਬ

'ਕਦੇ ਉਧਰੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਏ ਉਧਰ ਵੀ ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਖੋਟ ਈ ਖੋਟ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀ।' ਉਹ ਬੜੀ ਡੂੰਘੀ ਜਿਹੀ ਵਾਜ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ।

'ਬਾਬਾ ਉਧਰੋਂ ਕਿਧਰੋਂ?'

'ਪਾਰਲੇ ਬੰਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਪਿਆ ਕਰਨਾਂ।'

'ਪਾਰਲੇ ਬੰਨੇ ਦੀ, ਕਿਹੜਾ ਪਾਰਲਾ ਬੰਨਾ?' ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ।

'ਹੱਦੋਂ ਪਾਰਲਾ ਬਿੱਲੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜਾ? ਪਿਉ ਤੇਰੇ ਨੂੰ ਤਿੱਲੇ ਵਾਲੀ ਜੁੱਤੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਬੜਾ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਏਥੋਂ ਈ ਮੇਰਾ ਉਹਦਾ ਸਲੂਕ ਪਿਆਰ ਬਣਿਆ। ਆਵੇਂ ਨਾ ਝੱਟ ਏਥੇ ਲੱਕੜ 'ਤੇ ਬਹਿ ਜਾਈਏ ਘੜੀ। ਫੇਰ ਚੱਲਾਂਗੇ। ਨਾਲੇ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਛੇਤੀ ਓ ਉਹਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਚੱਲੀਏ।'

ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਤੇਲੀਆਂ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪਈ ਪੁਰਾਣੀ ਲੱਕੜ 'ਤੇ ਬਹਿ ਗਏ।

'ਮਗਰੋਂ ਅਸੀਂ ਅੰਬਰਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਂ।' ਬਾਬੇ ਨੇ ਗੱਲ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। 'ਤਰਨਤਾਰਨ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਸਾਡਾ, ਨਾਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਏ। ਉਂਜ ਵੀ ਮੈਂ ਦਿਲ ਦਾ ਚੋਖਾ ਹੋਲਾ ਆਂ। ਐਵੇਂ ਬੇਸਵਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹੋ ਜੁੱਤੀਆਂ ਸੀਉਣ ਦਾ ਕਸਬ ਸੀ ਸਾਡਾ ਉਥੇ ਵੀ। ਜਿਵੇਂ ਏਥੇ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦਾ ਵੈਰ ਤਰਸ ਏ ਇੰਜ ਈ ਉਥੇ ਵੀ ਬੜੀ ਧੈਰ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਿਉ ਸਣੇ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਲੋਕਾਈ ਚੌਂਹ ਹੁੰਦੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸੀਤੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਈ ਪਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਜਾੜੇ ਪਏ, ਹਰ ਪਾਸੇ ਅੱਗਾਂ ਲੱਗੀਆਂ, ਦੁਨੀਆ ਕੁੱਤਿਆਂ

ਜਾਪੇ ਹੁਣੇ ਮਾਲਕਾਂ

ਆ ਜਾਣਾ ਏ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੱਢ

ਦੇਣਾ ਏ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਐਡੇ ਸੋਹਣੇ ਘਰ ਵਿਚੋਂ। ਤਾਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦੜ ਵੱਟ ਕੇ ਟਿਕੇ ਰਹੇ। ਟੱਬਰ ਵਿਚ ਹੁਣ ਮੈਂ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਾਂ।

ਨਿੱਕਾ ਅਸਲੋਂ ਹੋਲਾ ਸੀ। ਆਪੋ ਕੋਈ ਕੰਮ ਵਿੱਢਣ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੁੱਖਾਂ ਤੇ ਗ਼ਮਾਂ ਦੀ ਫੰਡੀ ਹੋਈ ਵਡੇਰੀ ਮਾਂ, ਮੋਏ ਹੋਏ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਜੀਆ-ਜੰਤ, ਦੋ ਨਿੱਕੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਫੇਰ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਦਿਆਲਦਾਰੀ। ਐਡੀ ਵੱਡੀ ਗੱਡ ਮੈਨੂੰ ਕੱਲੇ ਨੂੰ ਈ ਚੁੱਕਣੀ ਪੈਣੀ ਸੀ। ਬੰਨੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਹੱਜ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਵਨ। ਪੱਲੇ ਅੱਲ੍ਹਾ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਵੇਚ ਵੱਟ ਕੇ ਆਪਣਾ ਅੱਡਾ ਈ ਲਾ ਬਹਿੰਦੇ ਕਿਤੇ। ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਉਚਾਂ-ਪਚਾਂ ਧੌਂਕੇ ਨੁੱਡੇ ਖਾ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਛਿੱਲੜ ਲੱਭਦਾ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਡੰਗ ਨਾ ਲੰਘਦਾ। ਕਦੀ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੰਜ ਆਨਾ-ਆਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਫਿਰਨ ਦਾ। ਰੇ ਪਿੱਟ ਕੇ ਵੇਲਾ ਕੱਢਿਆ। ਧੂੜ ਤੇ ਭੁੱਬਲ ਬੋੜਾ ਬਹਿਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੰਮੀ ਨਿੰਮੀ ਜੋਤ ਮੁੜ ਜਗਣੀ ਚਾਲੂ ਹੋਈ। ਉਦੋਂ ਈ ਮੈਨੂੰ ਸੁੱਚੇ ਤਿੱਲੇ ਵਾਲਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਏਧਰ ਸੁੱਚੇ ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਲੰਮਾ ਕਾਲ ਸੀ। ਉਧਰ ਮੇਰੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧੂਰ ਧਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿਲ ਵਿਚ ਆਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਉਧਰੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਏਧਰ ਵੇਚਾਂ। ਆਸਿਓ ਪਾਸਿਓ ਸੂਹ ਕੱਢੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਪਈ ਕਿੰਨੇ ਈ ਲੋਕ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਹੱਦ ਟੱਪ ਕੇ ਓਧਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਵੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਸਤਾਂ ਲਿਆ ਕੇ ਏਧਰ ਖੱਟੀਆਂ ਖੱਟਦੇ ਪਏ ਸਨ। ਹੱਦ ਤੇ ਪਾਹਰਤ ਬੜੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਿੰਨੀ ਕਰੜੀ ਅੱਜ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਏ, ਐਨੀ ਕਰੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੱਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਅਡੋਲ ਈ ਪਾਰ ਉਚਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਾਹਰਵਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ।

ਲੈ ਬਈ ਮੈਂ ਵੀ ਟੁਰ ਪਿਆ ਭੁੱਖਾਂ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਫਾਕਿਆਂ ਦਾ ਕੁਠਾ ਏਸੇ ਵਾਟੇ। ਪਹਿਲੇ ਫੇਰੇ ਈ ਸਾਰੇ ਡਰ ਡੁੱਕਰ ਲਹਿ ਗਏ। ਦੂਜਾ ਫੇਰਾ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਚੰਗਾ ਰਿਹਾ। ਘਰ ਦੀ ਦਾਲ ਰੋਟੀ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਓਧਰੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਦੁਣੇ ਭਾਅ ਤੇ ਏਧਰ ਵਿਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਚਾਰ ਛਿਲਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਲੱਭ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਤਰੀਜੇ ਫੇਰੇ ਮੈਂ ਗਿਆ ਮੁੜ...ਪਰ ਨਪਿਆ ਗਿਆ। ਅਗਲਿਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਈ ਆਣ ਫੜਿਆ ਮੈਨੂੰ। ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਹੈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੱਦ ਟੱਪਣ ਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਮਾਂ ਦਿਆਂ ਖਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਘੜਿਆ ਮੈਨੂੰ ਉਥੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਈ ਫੇਰ ਮੋਟਰ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਸੁੱਟਿਓ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਈ ਟੁੱਟ ਗਏ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਸੋਚਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਲੱਗ ਗਏ ਪਛਤਾਵੇ, ਝੂਰਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਉਸ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ, 'ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਏਸ ਕੁੱਤੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵੜਨ ਦੀ। ਦਿਹਾੜੀ ਦੱਪਾ ਕਰਕੇ ਈ ਵੇਲਾ ਟਪਾਈ ਰੱਖਦਾ ਤੇ ਉਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਏਥੇ ਬੇ ਵਤਾਨਿਆ ਤੇ ਬੇ ਪਰਾਣਿਆ ਹੋ ਕੇ ਪੈਣ ਨਾਲੋਂ। ਹੁਣ ਦੋ ਨਹੀਂ ਤੇ ਡੂਢ ਵਰ੍ਹਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਉਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਬੰਨੇ। ਪਿੱਛੋਂ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੌਣ ਵਾਲੀ ਵਾਰਸ ਹੋਵੇਗਾ?'

ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਇਹਨਾਂ ਈ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਠਾਂ ਨਾਲ ਰੂਹ ਬਾਵਰਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਹੱਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਚੀਸਾਂ ਵੀ ਕਿਹੜਾ ਕਰਾਰ ਲੈਣ ਪਈਆਂ ਦੇਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਵੇਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਹੱਥਕੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਇਕ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਲਿਜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਨੇ। ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਾਹਵਾ ਪਕਰੇਟ ਉਮਰ ਦਾ ਗੋਰਾ ਚਿੱਟਾ ਗੱਭਰੂ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਤੇ ਲੁੱ ਕੰਡੇ ਈ ਖਲੋ ਗਏ। ਐਨਕ ਲਾਈ, ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਸ਼ਕਲੋਂ ਈ ਬੇਕਿਰਕ ਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਆਖੇ ਇਹਨੇ ਡੂਢ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਅਰਮਾਨ ਨਾਲ ਈ ਬੰਨ੍ਹ ਛੱਡਣਾ ਏ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ, ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਵਲ ਈ ਤੱਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਫੇਰ ਉਹਨੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਨਿਗਾਹ ਚਾਈ। ਮੇਰੇ ਵਲ ਡਿੱਠਾ, ਨਾਲ ਈ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਇਕ ਅਦਾਲਤੀ ਕਰਿੰਦੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੁੱਛਿਓਸ ਤੇ ਫੇਰ ਸਾਹਵਾਂ ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, 'ਹਾਂ ਬਈ, ਤੂੰ ਬਾਰਡਰ ਟੱਪ ਕੇ ਆਇਆ ਏ?'

ਮੈਂ ਅੱਗੋਂ ਵਾਜ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, 'ਸਾਹਬ ਬਹਾਦਰ, ਆਇਆ ਤੇ ਮੈਂ ਬਾਰਡਰ ਟੱਪ ਕੇ ਈ ਆਂ, ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਜ਼ਰੀ ਸ਼ੌਂਕ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਆਇਆ ਭੁੱਖ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਆਂ। ਹੁਣ ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਮੈਨੂੰ ਏਥੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਚਾ ਸੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਭੁੱਖਾ ਮਾਰ ਜਾਏਗਾ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਗੁਨਾਹ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਰੱਬ ਵੀ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਛੱਡਦਾ ਏ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਦਿਓ।'

ਉਹ ਫੇਰ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠੇ ਕਰਿੰਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਅਸਰ ਈ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, 'ਲੈ ਬਈ ਏਥੋਂ ਤੇ ਸੋਖੀ ਜਿੰਦ ਨਹੀਂ ਛੁੱਟਦੀ ਦਿੱਸਦੀ।'

'ਅਦਾਲਤ ਜਿੰਨੀ ਗੱਲ ਪੁੱਛੇ ਉਹਨੂੰ ਉਤਨਾ ਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਏ, ਵਾਧੂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।' ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟਕੋਰਿਆ।

ਮੈਂ ਅੱਗੋਂ ਹੱਥ ਚਾ ਬੱਧੇ, 'ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਦਿਉ ਸਾਹਬ

ਬਹਾਦਰ।

‘ਓਧਰ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਏ?’

‘ਜਨਾਬ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰੇ ਦਾ।’

ਸਾਹਬ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਕੁਝ ਨੀਝ ਨਾਲ ਤੱਕਿਆ ਤੇ ਰਤਾ ਕੇ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਕਵਾਸਾ ਵੀ ਹੋ ਹੋਇਆ, ‘ਸ਼ੇਖੂਪੁਰੇ ਕਿਥੋਂ ਦਾ?’

‘ਜੀ ਖੰਡ ਪੁਰੀਆਂ ਦਾ ਮਹੱਲਾ ਆਖਦੇ ਨੇ ਉਹਨੂੰ।’

‘ਏਧਰੋਂ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਏ’ ਤੂੰ?’

‘ਆਰੋ ਸਾਹਬ ਬਹਾਦਰ, ਏਧਰ ਈ ਰਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੋਂ।’

‘ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਗਿਆ ਈ ਖੰਡ ਪੁਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ?’

ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਖੰਡ ਪੁਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਸੀ।

‘ਸਾਹਬ ਤੁਸੀਂ ਕਿਧਰੇ ਓਥੋਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ?’

ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਅਚਨਚੇਤੀ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

ਉਹਨੇ ਇਕ ਘੂਰੀ ਜਿਹੀ ਵੱਟ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ‘ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।’ ਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਥਾਓਂ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਈ ਬਣੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨੇ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਉਥੇ ਈ ਸੋਂਦਿਆ।

ਮੈਨੂੰ ਸੋਢੇ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਉਹ ਕੁਰੀਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋ ਬੈਠਾ, ‘ਅੱਡਾ, ਤੂੰ ਖੰਡ ਪੁਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਰਹਿੰਨਾ ਏ ਉਥੇ। ਕਿਥੇ ਕਰਕੇ ਭਲਾ?’ ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ।

ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ, ਸਾਹਬ ਉਥੋਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਉਥੇ ਗਿਆ ਆਇਆ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਇਆ ਏ....ਹੁਣ ਉਹੋ ਯਾਦਾ ਘੇਰੀ ਬੈਠੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ। ‘ਲਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਵੱਜਦੀ ਉਹ ਗਲੀ, ਲਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਲੀ ਕਰਕੇ।’ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ।

‘ਤੂੰ ਖੰਡ ਪੁਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਲਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਨਾ ਏ।’ ਉਹਦੇ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਵੀਂ ਜਿਹੀ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪਈ, ‘ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ ਦੱਸ ਹਾਂ ਭਲਾ ਜਿਹਦੇ ਵਿਚ ਤੂੰ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਏ।’ ਉਹ ਉਤਾਵਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ।

‘ਲਾਲਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਈ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਏ ਉਹ।’ ਮੈਂ ਆਖਿਆ।

ਉਹਨੂੰ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਸੱਚੀ-ਮੁੱਚੀ ਕਰੰਟ ਜਿਹਾ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨਾਲ। ਕੁਰਸੀ ਪਿਛਾਂਹ ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਗਲੀਚੇ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਕੋਲ ਹੋ ਬੈਠਾ ਤੇ ਬਿੱਟ ਬਿੱਟ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਤੱਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸਮਝ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ ਪਈ, ਹੁਣ ਤੇ ਉੱਕਾ ਮੇਰੇ ਪਰਾਣ ਗਵੀਚ ਗਏ ਹੋ। ਉਹ ਮੁਨਸਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਕੋਲ ਜਿਹੜਾ ਆਪੋ ਝੋਲੀ ਅੱਡ ਕੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਮਿਹਰ ਪਿਆ ਮੰਗਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ ਤੇ ਉਤਾਂਹ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਹੋ ਬਹਿਣ ਦਾ ਤਰਲਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਹ ਕੋਈ ਨਾ ਮੰਨਿਆ। ਮੈਂ ਆਪ ਥੱਲੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਹੋ ਬਹਿਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੋਢਿਓ ਥੱਲੇ ਨਾ ਲੱਥਣ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਆਖਿਆ, ‘ਸਾਹਬ ਕੋਈ ਵੇਖ

ਲਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਆਖੇ?’

‘ਤੂੰ ਛੱਡ ਏਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹੇ ਜਾਣਾ ਈ?’ ਉਹ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਝਾਕਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ।

‘ਸਾਹਬ ਬਰੀ ਕਰ ਦੇਵੇਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਇਕ ਨਹੀਂ ਏਸ ਦੁਨੀਆ ਤੇ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨਾ ਮੁੜ ਇੰਜ ਹੱਦ ਟੱਪ ਕੇ ਨਾ ਆਵਾਂਗਾ ਕਦੇ ਏਸ ਬੰਨੇ।’

‘ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦੇਨਾ, ਪਰ ਪਹਿਲੋਂ ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਦੱਸ ਮੰਨੇਗਾ?’

‘ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਤੂੰ ਇਕ ਆਹਨਾਂ ਏ, ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਦਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਆਂ।’

‘ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਈ ਪਈ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਲਾਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਘਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸ, ਉਥੇ ਕੀ ਕੀ ਏ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਏ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਆਂਗਾ।’ ਉਹ ਹਾੜ੍ਹੇ ਪਾਂਦਾ ਬੋਲਿਆ।

ਪਹਿਲੋਂ ਤੇ ਲੱਗਾ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਜਿਹੇ ਗਲਪਤੀ ਬੰਦੇ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਔਖੀ ਗੱਲ ਏ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਈ ਨਾ ਆਵੇ। ਬੜਿਆ ਔਖਿਆਂ ਸੌਖਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਅੜਦਿਆਂ ਅੜਦਿਆਂ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਬਾਹਰੋਂ ਗਲੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੈਂ। ਬੜੀ ਦੱਸੀ, ਬੂਹਾ ਦੱਸਿਆ। ਬੂਹੇ ਦੀ ਉਤਲੀ ਮਹਿਰਾਬ ਵਿਚ ਸੱਜੀ ਖੱਬੀ ਨੁੱਕਰੇ ਸੁੰਢਾਂ ਚਾਈ ਪਿਛਲਿਆਂ ਪੈਰਾਂ ‘ਤੇ ਖਲੋਤੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਂਦੀ ਰੰਗੀਆਂ ਸੂਰਤਾਂ ਦੱਸੀਆਂ। ਫੇਰ ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਆਰੀਆਂ ਤੋਂ ਟੁਰਦਾ ਹੋਇਆ ਚੌਕੇ ਵਲ ਆਇਆ, ਦਿਮਾਗ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਕੇ ਜੋ-ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਆਇਆ, ਉਹ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਉਹ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਅਸਲੋਂ ਅਡੋਲ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ। ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਉਹ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਪਦਾ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਚੌਕੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਹੁਣ ਉਸ ਘਰ ਦੇ ਪਸਾਰ ਵਲੋਂ ਵਧਿਆ ਜਿਹਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਸਾਂ। ਪਸਾਰ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਆਈਆਂ, ਮੈਂ ਦੱਸੀਆਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਹਾਲ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵੜਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਆਇਆ ਪਈ ਪਸਾਰ ਦੀ ਇਕ ਥਾਂ ਬਾਬਤ ਤੇ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਈ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਹਾਲ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵੜਦਾ ਵੜਦਾ ਪਰਤ ਆਇਆ, ਪਸਾਰ ਦੀ ਇਕ ਥਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਈ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਸੱਜੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਆਲਾ ਏ, ਬੜਾ ਈ ਸੋਹਣਾ। ਐਨਾ ਸੋਹਣਾ ਕਿ ਵੇਖਦਿਆਂ ਭੁੱਖ ਲਹਿੰਦੇ ਤੇ ਇਹਨੂੰ ਤੇ ਇਹਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵੇਲ ਬੂਟੇ ਨਕਸ਼ੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤੇ ਸੋਭਾ ਮੈਂ ਕਰ ਈ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ...।’

ਅਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਗਲੀਚੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਦਾ ਉੱਚੀ ਸਾਰੀ ਰੋਣ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਗੋਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿਰ ਥੱਪ ਕੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਹਟਕੇਰੇ ਭਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਲਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਰੋਂਦਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਵਜੂਦ ਇਕ ਅਵੱਲੀ ਜਿਹੀ ਪੀੜ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਿੰਜ ਗਈਆਂ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨਾ ਲਗਦੇ।

“ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧੌਣ ਵਿਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੀਲਾ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਸਰੀ ਕਾਲ ਤਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।” ਉਹ ਕ੍ਰਿੜਦਾ।

ਥੈਰ, ਮੇਲੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੱਦੀ ਕੋਠਾ ਢਾਹ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਘਰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਠਾਣੀ। ਫਿਰਨੀ ਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਤੌੜ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸੀ ਕੁਝ ਨੀਵਾਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਏਥੇ ਭਰਤੀ ਪੁਆਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਕਰਨ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਿਆ।

ਬਾਹਰੋਂ ਆਇਆ ਮੇਲੂ

ਬੁਢੇ ਵਾਰੇ ਮੇਲੂ ਦੇ ਮਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਵਾਣਪੁਸਤ ਬਿਰਤੀ ਜਾਗ ਪਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ-ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿੰਦੀ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਦੀ ਖਬਰ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਪੰਡ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਬੂੰਨਕੇ ਆਪਣੀ ਬੁਢੀ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਆ ਧਮਕਿਆ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਲਾ-ਲਾ, ਲਾ-ਲਾ ਹੋ ਗਈ ਮੇਲੂ ਆ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ, ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸਤੋਂ ਫੁੰਡ ਮੰਗੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਗੱਢੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਸਿਰ ਤੇ ਹੈਟ, ਲਾਲ ਚਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਟ ਤੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਖੁੰਡਾ ਫੜੀ ਮੇਲੂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ, ਫਿਰਨੀਆਂ ਤੇ ਰਾਹ ਕਛਦਾ ਰਿਹਾ।

ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ‘ਚੂੜਿਆਂ’ ਦੀਆਂ ਢਾਣੀਆਂ ਥਾਂ ਪੁਰ ਥਾਂ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਦੋ ਕੁ ਤਾਸ ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ, ਦੋ ਕੁ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ, ਦੋ ਕੁ ਐਵੇਂ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਛੇਤਖਾਨੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ। ਪਰ ਸਭੇ ਵਕਤ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਹੇ, ਕੁਝ ਟਾਹਲੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਤਾਣ ਕੇ ਪਏ ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਦੇ ਲੁਤਫ ਵੀ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ।

“ਕੰਮ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਲਕ ਸਾਲਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ, ਤਰੱਕੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇ?” ਮੇਲੂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਸੀ। ਇਕ ਤਾਸ ਖੇਡਦੀ ਢਾਣੀ ਕੋਲ ਆਕੇ ਮੇਲੂ ਗਰਜਿਆ, “ਓਇ ਬਣਸੂ, ਮਿੱਟੀ ਸਿੱਟਣੀ ਹੈ ਸਵੇਰੇ।”

ਬਣਸੂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਹੁਕਮ ਦਾ ਦਹਿਲਾ ਸੁਣਿਆ ਪਰ ਮੇਲੂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਲੂ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬੰਦੇ

ਰੋਦਿਆਂ ਰੋਦਿਆਂ ਉਸ ਐਨ ਈ ਆਖਿਆ, ‘ਉਸ ਆਲੇ ਵਿਚ ਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਿੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਆਪਣਾ ਬਸਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ।’ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਹਓਕਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਤੇ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਪਲੋਸਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਆਂ ਤੇ ਉਹ ਮੁਨਸਫ਼। ਸਗੋਂ ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਆਂਹਦਾ ਪਿਆ ਸਾਂ, ‘ਸਾਹਬ ਮੇਰਾ ਰੱਖ, ਇਹ ਤੇ ਹੋਣੀ ਦੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਨੇ। ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਆਂ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਅੱਗੇ।’ ਝੱਕ ਕੁ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਧਰਵਾਸ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅੰਦਰ ਈ ਬਣੇ ਗੁਸਲਖਾਨੇ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜਿਆ।

ਮੁੜ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਲਾਇਓਸ। ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੁਣਿਆ। ਤੇ ਫੇਰ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਮੇਰੀ ਹੱਥਕੜੀ ਪੁੱਟ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ‘ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਲੈਕੀਆ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਕੱਥ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਏ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਯਾਦ ਸਤਾਇਆ ਤੇ ਉਹ ਪੰਧ ਕਰਕੇ ਹੱਦ ਤਾਈਂ ਅੱਪੜ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਪਿੰਡ ਹੱਦ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਏ। ਏਸ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ‘ਤੇ ਵਸ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਉਹ ਹੱਦ ਟੱਪ ਕੇ ਉਰਲੇ ਬੰਨੇ ਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਏਸ ਪਾਸਿਓਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਧੱਕੇ ਠੁੱਡੇ ਖਾਂਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਅੱਪੜ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਫਿਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪਕੜ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ੈਅ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੈ ਲੱਭੀ ਏ ਜਿਹਦੇ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕੇ ਪਈ ਉਹ ਉਚੇਚੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੱਦ ਟੱਪਣ ਦਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਏ। ਏਸ ਪਾਠੋਂ ਅਦਾਲਤ ਉਹਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਆਬਰੂ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕਰਦੀ ਏ।’

ਬਰੀ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ। ਆਪਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਵਾਇਓਸ। ਉਹਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ‘ਵੇਖ ਕੁਸ਼ਲਿਆ, ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰੇ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਘੁਸ਼ਬੋਈ ਆਪ ਟੁਰ ਕੇ ਆ ਗਈ ਓ ਸਾਡੇ ਤਾਈਂ।’ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈ ਤੇ ਵੀਰ ਜੀ ਵੀਰ ਜੀ ਆਹਦੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸੁੱਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਿਲੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਿ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਰਿਹਾ। ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਉਹ ਖਾਤਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਈ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸਾਂ? ਮੈਂ ਜਿਥੇ ਪੈਰ ਧਰਦਾ ਉਥੇ ਉਹ ਅਗਦੀ ਈ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਚਾ ਵਿਛਾਉਂਦੇ। ਐਨਾ ਪਿਆਰ ਐਨਾ ਪਿਆਰ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸੰਗ ਆਵੇ। ਰਹਿ ਰਹਿ ਕੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸੋਚ ਉਭਰੇ ਪਈ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਵਲਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰੱਬ ਕਰਦਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਹੁੰਦੀ।

ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਘੱਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ੈ ਇੰਜ ਚੇਤੇ ਸੀ ਪਈ ਮੈਂ ਵੀ ਹੋਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਫਲਾਈ ਥਾਓਂ ਕਲੀ ਭੁਰੀ ਹੋਈ ਏ, ਫਲਾਣੇ ਬੂਹੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਨਕਸ਼ ਬਣੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਉਹ ਕੋਈ ਗੱਲ ਈ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿਣ ਦੇਂਦਾ ਬਾਕੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਪਿਆ ਸਾਂ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਹ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਉਹਨੇ ਆਪ ਈ ਨੱਸ ਭੱਜ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਬਣਵਾਏ,

ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡੇ ਪੂਰੇ ਟੱਬਰ ਲਈ ਐਨੀਆਂ ਕੁ ਸ਼ੈਵਾਂ ਮੁੱਲ ਲੈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਇਕ ਸੰਦੂਕ ਭਰਿਆ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੋਟਰ ‘ਤੇ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਾਉਣ ਆਏ। ਵਿਛੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਗੱਲਵਕੜੀ ਪਾ ਕੇ ਇੰਜ ਧਾਈਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਏ ਜਿਵੇਂ ਅਸਲੋਂ ਸਕੇ ਹੋਈਏ, ਸਗੋਂ ਸਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ। ਛੇਕੜਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ‘ਇਕ ਕੰਮ ਕਰੀ ਪਿਛਲੀ ਨਿੱਕੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਖੀਂ ਹਰ ਜੁੰਮੇਰਾਤ ਦੀਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਜਗਾਇਆ ਕਰੇ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਤੁਹਾਡੇ ਈ ਫ਼ਕੀਰ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਦੀਵਾ ਜਗਾਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਚਿੱਤ ਚੇਤਾ ਨਾ ਕਰੀ। ਤੈਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਚਾਹਵੇ ਤਿੱਲਾ ਅੱਪੜ ਜਾਇਆ ਕਰਸੀ।’ ਉਂਜ ਵੀ ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਹਵਾ ਸਾਰਾ ਤਿੱਲਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਸ ਫੇਰ ਮੈਂ ਪਾਰਲਿਓਂ ਉਰਲੇ ਬੰਨੇ ਆ ਗਿਆ। ਪਾਰਲਾ ਬੰਨਾ ਜਿਹੜਾ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਸੀ ਤੇ ਉਰਲਾ ਬੰਨਾ ਜਿਹੜਾ ਕਦੇ ਉਹਦਾ ਸੀ।

ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਦਾ ਹੋਇਆ ਦਿੱਸਿਆ। ਫੇਰ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਨੀਵੀਂ ਵਾਜ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ‘ਸੁੱਚਾ ਤਿੱਲਾ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਈ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਬਾਰਡਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਹੱਥ। ਉਸ ਤਿੱਲੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਈ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਅੱਡਾ ਲਾਇਆ ਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਪਿਉ ਦਾਦੇ ਦਾ ਕਸਬ ਛੋਹਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾਂ ਜੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜੇ ਬਣਾ ਕੇ ਘੱਲੇ, ਤਿੱਲੇ ਨਾਲ ਗੱਚ। ਮੇਰੇ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਉੱਕਰੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਅੱਜ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੇਚੇ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਬਣਾ ਸਕਨਾ ਮੈਂ। ਪਰ ਹੁਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਈ ਨਹੀਂ ਪਈ ਕਿਥੇ ਨੇ? ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਤਿੰਨੀ ਚੌਹਵੀਂ ਮਹੀਨੀਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਘੱਲ ਛੱਡਦਾ ਸਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ। ਬੜੇ ਰਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਉਹ ਮੇਰੀ ਏਸ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ‘ਤੇ। ਫੇਰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਾਲਾ ਘਰ ਖੁੱਸ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਲੇਮ ਵਿਚ ਪਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤੇ ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਏਸ ਲਈ ਨਿਕਲ ਆਏ ਉਥੋਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਉੱਜੜ ਕੇ। ਉਹ ਉਜਾੜਾ ਪਹਿਲੇ ਉਜਾੜੇ ਤੋਂ ਵੀ ਢਾਹਡਾ ਦੁੱਖ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਲੀ ਜੂਹ ਵਿਚ ਆ ਟਿਕੇ। ਇਥੇ ਤੇਰੇ ਪਿਉ ਨਾਲ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਪਿਆਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਉਹਦਾ ਘੱਲਿਆ ਤਿੱਲਾ ਅੱਪੜਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਤੇ ਹੱਸ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ‘ਤੂੰ ਕਿਤੇ ਉਸ ਬਾਂਦਰ ਜਿਹੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਿਆ, ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਦੀ। ਜਿਹ ਤੇ ਮੇਰਾ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਏਥੇ ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਰਲ ਕੇ ਖੇਡਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ।’ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਤੇ ਸਾਰੇ ਆਲ-ਦੁਆਲੇ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਡੂੰਘੀ ਚੁੱਪ ਵਰਤੀ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਹੁਕਮਾ ਮੈਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ‘ਚੱਲ ਬਿੱਲੇ ਚਲੀਏ ਏਥੋਂ, ਕਵੇਲਾ ਚੋਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਐਵੇਂ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਭਰਮ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।’ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਲੱਕੜ ਤੋਂ ਉੱਠ ਖਲੋਤੇ ਤੇ ਫੇਰ ਚੁੱਪ ਚਾਨ ਗਲੀ ਵਿਚ ਟੁਰ ਪਏ, ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ।

ਵਿਚ ਮਹਿਲ ਵਰਗੀ ਕੋਠੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੋਠੀ ਦੀ ਛੱਤ ਉਪਰ ਉਸਨੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਬਣਵਾ ਲਈ। ਮੇਲੂ ਦੇ ਡਾਲਰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਰੁੜੇ ਪਰ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਉਸ ਦੀ ਮਾਇਆ ਵਿਚੋਂ ਚੁੰਝ ਸਮਾਨ ਹੀ ਸੀ। ਘਰ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਚੱਠ ਤਾਂ ਹੋਣੀ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਵੀ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ਹੀ ਸੀ। ਲੰਗਰ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਭ ਉਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਘਰ ਵਿਚ ਦੇਗਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਮਟਰ ਪਨੀਰ, ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲ, ਖੱਟਾ, ਸਲਾਦ, ਕੜਾਹ, ਲੱਡੂ, ਜਲੇਬੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਆਏ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਪਕਵਾਨ ਬਚ ਗਏ। ਲਾਗੀ-ਜੋਗੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਰ ਘਰ ਪਰੋਸੇ ਭੋਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਘਟਾਅ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਲੱਗੀ। ਅਚਾਨਕ ਉਸਨੇ ਮਾਈਕ ਫੜਿਆ ਤੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ, ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਪਿਆ ਹੈ, ਨਗਰ ਦੇ ਸਭ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅੱਗੇ ਦਾਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਛਕ ਕੇ ਜਾਣ।’

ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਲੰਘੇ, ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬਾ ਨਾ ਆਇਆ ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਜਿਸਨੇ ਆਉਣਾ ਸੀ ਉਹ ਆ ਹੀ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਫਿਰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਕੋਈ ਨਾ ਢੁੱਕਾ। ਹਾਰ ਕੇ ਉਸਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਨਾਊਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਵਾਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਤਾਸ਼ ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ ਢਾਣੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਦਗੜ ਦਗੜ ਕਰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਮੇਲੂ ਦੀ ਕੋਠੀ ਦੇ ਖਿੜਕ ਅੱਗੇ ਖੁੰਡਾ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰਿਆ “ਸੁਣ ਓਇ ਮੇਲੂਆ, ਚੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਲੰਗਰਾਂ ਦਿਆ, ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਅੱਗੇ ਤੇਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਥੇਰਾ ਖਾਣ ਨੂੰ ਹੈ, ਬੰਦ ਕਰ ਇਹ ਅਨੌਸਮੇਟਾਂ।”

ਮੇਲੂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਜਰੀਆਂ ਕਿਆਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਖੜਾ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਡੌਰ ਡੌਰ ਹੋਇਆ ਲਾਗੇ ਪਏ ਮੰਜੇ ‘ਤੇ ਢਹਿ ਪਿਆ ਤੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਵੇਰੇ ਨਵੀਂ ਨਕੋਰ ਕੋਠੀ ਅੱਗੇ ਜਿੰਦਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਮੇਲੂ ਜਲੰਧਰ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸੀਟ ਰਖਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਸੰਨ ਪੰਤਾਲੀ ਠਹਿਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਕੋਕ ‘ਚੋਂ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਝੁਲਾ ਪੈਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਮਾਮਲਾ ਗੜਬੜ ਹੈ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਜਿੰਨਾ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਦੀ ਇਕੋ ਹੀ ਉਚਾਈ ਉਤੇ ਉਹ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ। ਜਿਥੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਰੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੀਡੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਗਾਇਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਭਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਗਾਇਕ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਰੇਟ ਇੰਨਾ ਉਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕ ਚਾਹ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੋਅ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ।

ਆਖਿਰ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੀ ਇਸ ਚੜ੍ਹਤ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਕੀ ਹੈ? ਇਕ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਦੋਸਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨਿਰਾ ਗਾਇਕ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਇਕ ਸ਼ੋਅਮੈਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਨਿਰੀ ਸੁਣਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਟੇਜ ‘ਤੇ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਦੇ ਰਿਹਾ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ/ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣ ਦਿੰਦਾ। ਮੇਰੇ ਹਿਸਾਬ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਵੇਚਣ ਦੀ ਜੁਗਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਸ ਇਹੋ ਉਸ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਹੈ। ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਚੰਗਾ ਨੱਚ-ਟੱਪ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ/ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬੰਨ੍ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੱਠਾਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹਾ ਫੁਰਤੀਲਾ ਤੇ ਜਾਨਦਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬੰਨ੍ਹੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਜੁਗਤਾਂ ਵਰਤਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਏਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਰਚਾ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਸਾਹ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਅਭਿਨੇ ਦਾ ਵੀ ਉਹ ਭਰਪੂਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਬਾਰੇ ਆਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਲਕੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਗਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਲਕੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਲਕੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਂਜ ਉਹ ‘ਬੰਡੇ ਨਿਕਲ ਗਈ’ ਵਰਗਾ ਹਲਕਾ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਸੂਫੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਹਲਕਾ ਗਾਉਣ ਦਾ ਲੇਬਲ ਲਾਹ ਕੇ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਉਹ ਪੱਧਰ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਤੋਂ ਤਵੱਕੋ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿੱਚ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਵਪਾਰਕ ਜੁਗਤ ਵਜੋਂ ਹੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ‘ਮੁੜ ਮੁੜ ਯਾਦ ਸਤਾਵੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੀ’ ਗੀਤ ਪੰਜਾਹਵਿਆਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ

ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਇਹ ਹੁਸਨ ਹੁਸਨ ਹੈ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜਾਂ ਇੰਜੇ ਹੀ ਛਲਦਾ’ ਸਿਰਫ ਇਕ ਛਲ ਹੈ, ਇਕ ਜੁਗਤ ਹੈ, ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਉਪਰਲੇ ਸਿਖਰ ਉਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਗੁੱਸੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਾਇਕਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸੈਲੀਬ੍ਰਿਟੀਜ਼ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਕਸ

ਕੋਕ ਨਾਲ ਮਾਨ ਦਾ ਹੈ
ਰਿਸ਼ਤਾ ਗੀਤਾਂ ਵਰਗਾ

ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦਿਨ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੱਖਣ ਬਰਾਤ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਗੀਤ ‘ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਹੋਵੇ’ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਘਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੇਂਡੂ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੀਤਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਮਿਥ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ

ਸਾਬਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਬਣ ਆਖਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਇੰਜ ਹੀ ਨਾਇਕੀ ਜੁੱਤੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਜੁੱਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਾਸਕਟਵਾਲ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੁਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਮਾਈਕਲ ਜਾਰਡਨ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਨਾਇਕੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਏਅਰ ਜਾਰਡਨ ਨਾਂ ਦੇ ਜੁੱਤੇ ਕੱਢੇ ਸਨ। ਸਿਰਫ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਲੱਗਣ ਨਾਲ 60-70 ਡਾਲਰ ਵਾਲੇ ਜੁੱਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ 150-200 ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਕਦੇ ਸਨ। ਮੇਕਅਪ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਸਾਮਾਨ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰਾ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਫਿਲਮ ਐਕਟਰੈਸਾਂ

ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਲੈ ਕੇ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ- 1970 ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਿਲਮ ਐਕਟਰੈਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਤੁਸੀਂ ਲਕਸ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਲਕਸ ਤਾਂ ਕੀ ਮੈਂ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਬਣ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਪਰ ਇਹ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਰਗਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਵੀਂ ਉਮਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਚਹੇਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਗੈਟੋਰੇਡ (ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਬਤ) ਦੀ ਬੋਤਲ ਫੜੀ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਮਯਾਬ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਗੈਟੋਰੇਡ ਪੀਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਹਾਲ ਹਰਭਜਨ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪੈਪਸੀ ਕੋਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸਿਖਾਂਦੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੀ ਜਾਂ ਕੋਕਾ ਕੋਲਾ ਨੇ ਟੀ.ਵੀ. ਉਤੇ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕੱਢੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚਾ ਕੋਕ ਦੀ ਬੋਤਲ ਪੀ ਕੇ ਸਪਾਈਡਰਮੈਨ ਵਾਂਗ ਉਡਾਰੀ ਭਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਅਜਿਹੇ ਹਾਦਸੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਸਪਾਈਡਰਮੈਨ ਜਿਹਾ ਚੋਲਾ ਲੈ ਕੋਕ ਦੀ ਬੋਤਲ ਹੱਥ ਫੜੀ ਤੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਨੂੰ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿਤੀ। ਕੋਕ ਜਾਂ ਪੈਪਸੀ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਫਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਇਕ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਬਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਕੜ ਵੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਹੋ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੋਕ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਇਸ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘ਕੋਕ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਗੀਤਾਂ ਵਰਗਾ’। ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘ਕੋਕਾ ਕੋਲਾ ਖੋਲੋ, ਮਤਲਬ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ ਖੋਲੋ’। ਇਸ ਸਾਰੇ ਦੇ ਉਪਰ ਸਿਤਮ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਕੋਈ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ...’ ਕੀ ਕੋਕ ਨਾਲ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਗੀਤਾਂ ਵਰਗਾ ਹੈ? ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਕ ਦੀ ਬੋਤਲ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ ਹੈ? ਤਾਂ ਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਕ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੂਜੇ ਠੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਪਾਪੜ ਵੇਲੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਕ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਗੀਤਾਂ ਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ‘ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਹੋਵੇ’ ਗੀਤ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ। ਤਾਂ ਫਿਰ ‘ਮੱਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਗਿਣੇ ਖਾਈ ਜਾਣ’ ਜਾਂ ਫਿਰ ‘ਖੂਹ’ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਗੰਨੇ ਚੂਪਣ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ‘ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ’ ਗੀਤ ਵਿਚਲੇ ‘ਅਧ ਰਿਤਕੇ ਦੇ ਛੰਨੇ’ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਜਾਂ ਫਿਰ

ਜੈਲਾਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕ ਆਉਣ ਦੇ ਮਿਹਣਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਇਸੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕ ਚਿੱਟੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਕੋਕ ਦੀ ਬੋਤਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ‘ਬਾਬੇ ਭੰਗੜਾ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ’ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚੀਏ? ਕੋਈ ਨਿੱਕੂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜਿੱਪੀ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਗਾਈ ਜਾਵੇ, ਜਿਹਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੂਫੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ‘ਓਹ ਵੇਖੋ ਸਤਕਾਂ’ ਤੇ ਅੱਗ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਐ’ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਤਿਉੜੀ ਪੈਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੋਕ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਪਿਆ ਕਰੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਰੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਦਾ ਹੱਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਕੋਕ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਵਰਗਾ ਜਾਪਣ ਲੱਗੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਗੱਲ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਪਾਰਕ ਜੁਗਤ ਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਜੁਗਤੀ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਰਹੀ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸਿਖਰ ਉਤੇ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਪੈਸਾ ਵੀ ਉਸ ਲੋਹੜੇ ਦਾ ਕਮਾਇਆ। ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਤੋਰ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਦਿਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣ ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕੋਕਾ ਕੋਲਾ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦਾ ਜੁਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੈਸੇ ਮੋਟੇ ਮਿਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਕੋਕ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਚਾਰੀਆ ਰਾਮਦੇਵ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਕ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਕਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਹੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚਿਹਰਾ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ‘ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਹੈ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾਓ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੈਦੇ ਢੱਠੇ ਖੂਹ ਵਿਚ’ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਉਸ ਕੋਈ ਠੇਕਾ ਬੜਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਰ ਉਤੇ ਜੇ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲੈਣ ਵਿਚ ਹਰਜ਼ ਵੀ ਕੀ ਹੈ? ਗੱਲ ਮਾਨ ਦੀ ਠੀਕ ਹੈ, ਬਸ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਜੁਗਤ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਿੱਧਾ ਸਿੱਧਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ‘ਭਾਈ ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਜੁਗਤ ਹੀ ਸੀ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਦਾ। ਡਫਲੀ ਛੱਡ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕੋਕ ਦੀ ਬੋਤਲ ਫੜ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਟਹਿਣੇ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ:

ਮਾਂ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਸ਼ੇਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ,
ਜਦ ਕੋਕ ਦੀ ਬੋਤਲ ਕੱਢ ਕੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾ ਦਿੰਦੀ।

ਪਰਤ ਆਈ ਨਮਰਤਾ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ‘ਚ ਲੀਡ ਕਰਕੇ ਵਿਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਨਮਰਤਾ ਸ਼ਿਰੋਵਕਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿਲਵਰ ਸਕ੍ਰੀਨ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਨਮਰਤਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਉਸ ਦਾ ਦੀਦਾਰ ਅਨੀਸ ਬਜ਼ਮੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ‘ਚ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਹੀ ਫਿਲਮ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਜੀ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਸ਼ੈਟੀ ਸਟਾਰਰ ਫਿਲਮ ‘ਪੁਰਬ ਕੀ ਲੈਲਾ, ਪਸ਼ਚਿਮ ਕਾ ਛੋਲਾ’, ਦੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਨੀਸ ਬਜ਼ਮੀ ਨੇ ਲੱਗਭਗ ਅੱਠ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸ਼ੈ ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ‘ਚ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ‘ਮੋਹਰਾ’, ‘ਫਿਰ ਹੋਰਾ ਫੇਰੀ’ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਝ ਇਕ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਲੀ ਹਉਮੈ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਕਾਰਨ ਮਜਬੂਰੀ ‘ਚ ਅਨੀਸ ਬਜ਼ਮੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ‘ਚ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਅਨੀਸ ਬਜ਼ਮੀ ਦੇ ਵੀ ਖਾਤੇ ‘ਚ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਨੀਲ ਸ਼ੈਟੀ ਤੇ ਅਕਸ਼ੈ

ਕੁਮਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਹਉਮੈ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੀਸ ਵੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ‘ਵੈਲਕਮ’, ‘ਸਿੰਘ ਇਜ਼ ਕਿੰਗ’ ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਨੀਸ ਬਜ਼ਮੀ ਨੇ ਅਕਸ਼ੈ ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਮੁੜ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਵੇਂ-ਕਿਵੇਂ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਹੀ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਪੁਰਬ ਕੀ ਲੈਲਾ ਪਸ਼ਚਿਮ ਕਾ ਛੋਲਾ’ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ‘ਹੈਲੋ ਇੰਡੀਆ’ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ‘ਚ ਬਤੌਰ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਨਮਰਤਾ ਸ਼ਿਰੋਵਕਰ ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੋਰਾ ਕੌਣ?

ਕਬੀਰ ਖ਼ਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ‘ਯਸ਼ਰਾਜ’ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਨਿਊਯਾਰਕ’ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੈਟਰੀਨਾ ਕੈਫ਼ ਅਤੇ ਨੀਲ ਨੀਤਿਨ ਮੁਕੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਕਿਉਂ? ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਓਗੇ। ਜੀ ਹਾਂ ਕੈਟ ਅਤੇ ਨੀਲ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੋਰਾ ਕੌਣ ਹੈ!

ਨੀਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ‘ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਾਨ ਇਬ੍ਰਾਹਿਮ ਨੇ ਕਾਫੀ ਡਾਰਕ ਮੇਕਅਪ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸਲਈ ਕੈਟਰੀਨਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ

ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੱਟੀ ਮਿੱਠੀ ਨੌਕ ਝੌਂਕ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੜਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਜਿਆਦਾ ਗੋਰਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀ ਹੋਇਆ? ‘ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਆਦਾ ਗੋਰਾ ਮੈਂ ਹਾਂ।’ ਨੀਲ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਸਦੇ ਹਨ।

ਕਰੀਨਾ ਦਾ ਮਹਿੰਗਾ ਗਿਫਟ

ਨਿਰਮਾਤਾ ਸਾਜਿਦ ਨਾਡਿਆਡਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਫਟ ਦਿੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਜੋ ਗਿਫਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੀਨਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾ ਕੇ ਬੇਬੇ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਜੀ ਹਾਂ ‘ਕਮਬਖਤ ਇਸ਼ਕ’ ਦੇ ਇਕ ਗਾਣੇ ਵਿਚ ਕਰੀਨਾ ਜੋ ਡ੍ਰੈਸ ਪਾਏਗੀ ਉਹ 8 ਲੱਖ ਦੀ ਹੈ। ਸਾਜਿਦ ਨੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪੈਰਿਸ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਇਆ ਹੈ।

ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਨਾ ਉਸ ਡ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ਸੂਰਤ ਵੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਸੁਣਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਆਸ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਡ੍ਰੈਸ ਦਾ ਸਾਜਿਦ ਕੀ ਕਰਣਗੇ? ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੱਕਮਾ ਦੇ ਕੇ ਸਾਜਿਦ ਨੇ ਉਹ ਡ੍ਰੈਸ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਗਿਫਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਰੀਨਾ ਦੀ ਇਹ ਡ੍ਰੈਸ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕੰਮ ਆਵੇਗੀ।

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ‘ਤੇ ਛਾਈ ‘ਗਜ਼ਨੀ’ ਫੇਮ ਅਸਿਨ

ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਕਰੀਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਨੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਕਿਸ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ। ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਜੋ ਬਾਕੀ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਜੇ ਇੰਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਸਾਈਨ ਕਰ ਲੈਣ। ਅਜਿਹੇ ‘ਚ ‘ਗਜ਼ਨੀ’ ਫੇਮ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਅਸਿਨ ਨੂੰ ਕਦਮ ਦਰ ਕਦਮ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਆਮਿਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਆਮਿਰ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਉਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਵਾਕਈ ‘ਗਜ਼ਨੀ’ ‘ਚ ਅਸਿਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁੰਬਈ ‘ਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਡ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪਚਾਪ ਆਮਦ ਨਾਲ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ। ‘ਗਜ਼ਨੀ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖੋ, ਉਹੀ ਅਸਿਨ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਅਸਿਨ ‘ਗਜ਼ਨੀ’ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਨਾਲ ‘ਲੰਦਨ ਡ੍ਰੀਮਜ਼’ ਲਈ ਸਾਈਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਬੈਂਡ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯਕੀਨਨ ਇਸ ਸਾਲ ਮਈ-ਜੂਨ ‘ਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਸਿਨ ਨੇ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ ਸਾਈਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਹੈ ‘19 ਸਟੈੱਪਸ’। ਇਹ ਫਿਲਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਮੇਤ ਤਾਮਿਲ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ‘ਚ ਵੀ ਬਣੇਗੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਦੱਖਣ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਹੀਰੋ ਕਮਲ ਹਸਨ ਅਸਿਨ ਨਾਲ ਬਤੌਰ ਹੀਰੋ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ।

Punjabi Cultural Society Midwest

PROUDLY PRESENTS

Punjabi Mela

Saturday, April 25th 2009

At 6:30 PM

Latvian Center

100 Cherry Street, Kalamazoo

ਪੰਜਾਬੀ
ਮੇਲਾ

Stay Tuned For More Information

Donations are greatly appreciated

Donors will be honored accordingly on stage

ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ, ਗਿੱਧਾ-ਭੰਗੜਾ,
ਬੋਲੀਆਂ, ਡਾਂਸ, ਸਕਿੱਟ ਅਤੇ ਡੀ.ਜੇ.
'ਤੇ ਨੱਚਣ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਵਿਹੜਾ

Chief Guest: Harpal Singh Tanda (Pamma)

Grand Sponsor: Parminder Singh Walia and Rajinder Singh Bains

Golden Sponsors: Sarwan Singh Tiwana, Shamsheer Singh Boparai

Silver Sponsors: Darshan Singh Gill, Karnail Singh, Narinder Singh Munder, Palwinder Singh, Amritpal Singh, Manjinder Singh Benipal, Rattandeep Singh Dhillon

Registration Deadline April 10, 2009

S. Harpal Singh Tanda

For More Information Call

Bhagwant Sandhu 269-267-2376

Sikander Singh 269-744-6986

Kuldip Gill 269-924-8265

Ranbir Lalli 269-209-9961

Kulvinder Gill 269-506-0599

Rajbir Singh 269-369-4792

Mukhtar Khaira 269-584-1060

Baldev Singh 269-806-3283

Avtar Singh 269-377-5035

Hardev Singh 269-806-5754

Rajwinder Grewal 269-343-6481

D.S. Mangat 269-553-0577

Mukand Mangat 517-238-2729

With the cooperation of:

PCS Chicago, PCS Detroit, PCS Indiana, PCS Indianapolis, Punjabi Community of South Bend, Desi Junction, Punjab Times, Punjabi Heritage Organization Chicago, Punjabi Sports Club Chicago, Shere Punjab Sports & Cultural Club Chicago, Punjabi American Youth Club of Indiana, Baba Prem Singh Sikh Culture Society of Indiana, PCO Milwaukee, Raunaq Mela, Sikh TV, Indian Reporter, Desi Talk, PSCS Canton, Indian Association of Kalamazoo, Punjabi Writers of Michigan, Punjabi Community of Lansing, Grand Rapid & Benton Harbor.

Cascade Banquets

800 W. Irving Park Rd., Bensenville, IL 60106

Owned & Managed By
Sher-A-Punjab Restaurant
Capacity upto 700 people
Catering Available For All Events

- *Anniversary*
- *Birthday Party*
- *Engagement & Wedding Celebration*
- *Graduation Celebration*
- *Baby Shower & Bridal Shower*

SPECIAL

Call (630) 860-0086
 or Mr. Arun Gupta (630) 310-2795
 or Mr. Joginder Singh (773) 931-6196
www.cascadebanquet.com

**\$20.99
 PER
 PERSON**